

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚОНУН ҲУЖЖАТЛАРИ ТЎПЛАМИ

15-сон
(255)
2007 й.
апрель

Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами беш бўлимдан иборат:

тўпламнинг биринчи бўлимида Ўзбекистон Республикаси қонунлари ва Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг қарорлари эълон қилинади;

иккинчи бўлимда Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармон, қарор ва фармойишлари эълон қилинади;

учинчи бўлимда Вазирлар Маҳкамасининг қарор ва фармойишлари эълон қилинади;

тўртинчи бўлимда Ўзбекистон Республикаси Конституциявий судининг қарорлари эълон қилинади;

тўпламнинг бешинчи бўлимида вазирликлар, давлат қўмиталари ва идораларининг Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида давлат рўйхатидан ўтказилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари эълон қилинади.

+

—

МУНДАРИЖА

Биринчи бўлим

150. «Кадрлар тайёрлаш миллий дастурига ўзгартиш киритиш тўғрисида» Ўзбекистон Республикасининг 2007 йил 9 апрелдаги ЎРҚ–87-сон Қонуни
151. «Давлат бошқарувини янгилаш ва янада демократлаштириш ҳамда мамлакатни модернизация қилишда сиёсий партияларнинг ролини кучайтириш тўғрисида» Ўзбекистон Республикасининг 2007 йил 11 апрелдаги ЎРҚ–88-сон Конституциявий Қонуни
152. «Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг моддаларига тузатишлар киритиш тўғрисида (89-моддасига, 93-моддасининг 15-бандига, 102-моддасининг иккинчи қисмига)» Ўзбекистон Республикасининг 2007 йил 11 апрелдаги ЎРҚ–89-сон Қонуни
153. «Давлат бошқарувини янгилаш ва янада демократлаштириш ҳамда мамлакатни модернизация қилишда сиёсий партияларнинг ролини кучайтириш тўғрисида»-ги Ўзбекистон Республикаси Конституциявий Қонуни қабул қилинганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида» Ўзбекистон Республикасининг 2007 йил 11 апрелдаги ЎРҚ–90-сон Қонуни

154. «Ўзбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексининг 241¹-моддасига ва Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 44-моддасига ўзгартишлар киритиш ҳақида» Ўзбекистон Республикасининг 2007 йил 13 апрелдаги ЎРҚ-91-сон Қонуни

Иккинчи бўлим

155. «Аудиторлик ташкилотлари фаолиятини янада такомиллаштириш ҳамда улар кўрсатаётган хизматлар сифати учун жавобгарликни ошириш тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2007 йил 4 апрелдаги ПҚ-615-сон қарори
156. «Аҳоли бандлигини ошириш ҳамда меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш органлари фаолиятини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2007 йил 6 апрелдаги ПҚ-616-сон қарори
157. «Ўзбекнефтегаз» МХК корхоналарини бурғулаш қурилмалари ва 3Д сейсмик кидирув комплекслари билан жиҳозлаш» инвестиция лойиҳасини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2007 йил 6 апрелдаги ПҚ-617-сон қарори
158. «Суғурта хизматлари бозорини янада ислоҳ қилиш ва ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2007 йил 10 апрелдаги ПҚ-618-сон қарори

Бешинчи бўлим

159. «Ўзбекистон Республикасига олиб кириладиган бензин ва дизель моторлари билан жиҳозланган «М2», «М3» ва «N2» тоифаларидаги янги автотранспорт воситаларини «Евро-2» экологик даражадан кам бўлмаган талабларга мувофиқлиги бўйича экологик сертификатлаштириш тартиби тўғрисидаги Вақтинчалик йўриқномани тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон стандартлаштириш, метрология ва сертификатлаштириш агентлиги, Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитасининг 2007 йил 28 февралдаги 1-п, 80-ТК-сон қарори. (*Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2007 йил 7 апрелда 1670-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилди*)
160. «Қимматли қоғозлар бозори иштирокчилари томонидан ошкор этилиши шарт бўлган ахборотларни «Биржа» газетасида марказлаштирилган тарзда нашр этиш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси ҳузуридаги Қимматли қоғозлар бозори фаолиятини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш маркази Бош директорининг 2007 йил 1 мартдаги 2007-02-сон буйруғи. (*Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2007 йил 7 апрелда 1671-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилди*)

161. «Умумий мол-мулкни, ер участкасини ва хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатининг мол-мулкни сақлаш бўйича жой мулкдорларининг мажбурий бадалларини шакллантиришда харажатлар таркибини аниқлаш ҳамда уй-жой фондига хизмат кўрсатиш ва таъмирлаш бўйича пудрат ташкилотларининг хизматлари учун рентабелликнинг чекланган даражасини жорий этиш бўйича низомни тасдиқлаш тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Иқтисодиёт вазирлиги, Ўзбекистон «Ўзкоммунхизмат» агентлигининг 2006 йил 25 декабрдаги 104, 17, 01-1371-сон қарори. (*Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2007 йил 10 апрелда 1672-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилди*)
162. «Ўзбекистон Республикаси аудиторлик фаолиятининг миллий стандарти (12-сон АФМС) «Аудиторлик текширувлари жараёнида бухгалтерия ҳисоби ва ички назорат тизимини баҳолаш»ни тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Молия вазирининг 2006 йил 29 декабрдаги 108-сон буйруғи. (*Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2007 йил 12 апрелда 1673-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилди*)

Вазирликлар, давлат қўмиталари ва идораларининг умумий мажбурий тусдаги норматив ҳужжатларини давлат рўйхатидан ўтказиш ҳолати тўғрисида 2007 йил 7 апрелдан 13 апрелгача бўлган маълумот

+

—

БИРИНЧИ БЎЛИМ**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING ҚОНУНИ****150 Кадрлар тайёрлаш миллий дастурига ўзгартиш кiritиш тўғрисида***

Қонунчилик палатаси томонидан
2007 йил 26 январда қабул қилинган

Сенат томонидан 2007 йил 29 мартда
маъқулланган

1-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1997 йил 29 августда қабул қилинган 463-И-сонли Қонуни билан тасдиқланган **Кадрлар тайёрлаш миллий дастури** (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1997 йил, № 11-12, 295-модда) **4.4-бандининг иккинчи хатбошисидаги** «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази» деган сўзлар «Республика Маънавият тарғибот маркази, Миллий ғоя ва мафкура илмий-амалий маркази» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

2-модда. Ушбу Қонун расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга кирadi.

**Ўзбекистон Республикасининг
Президенти**

И. КАРИМОВ

Тошкент ш.,
2007 йил 9 апрель,
ЎРҚ-87-сон

* Ушбу Қонун «Халқ сўзи» газетасида 2007 йил 10 апрелда эълон қилинган.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING КОНСТИТУЦИЯВИЙ ҚОНУНИ

151 Давлат бошқарувини янгилаш ва янада демократлаштириш ҳамда мамлакатни модернизация қилишда сиёсий партияларнинг ролини кучайтириш тўғрисида*

Қонунчилик палатаси томонидан
2007 йил 28 февралда қабул қилинган

Сенат томонидан 2007 йил 29 мартда
маъқулланган

1-модда. Ушбу Қонуннинг мақсади

Ушбу Қонуннинг мақсади давлат бошқарувини янгилаш ва янада демократлаштириш ҳамда мамлакатни модернизация қилишда сиёсий партияларнинг ролини кучайтиришдан иборат.

Ушбу Қонун Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига тегишли тузатишлар, шунингдек амалдаги қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш учун асосдир.

2-модда. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасидаги сиёсий партиялар фракциялари

Сиёсий партия фракцияси сиёсий партиядан кўрсатилган депутатлар томонидан партия манфаатларини Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасида ифодалаш мақсадида тузиладиган ва белгиланган тартибда рўйхатдан ўтказилган депутатлар бирлашмасидир.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасида кўпчилик ўринни эгаллаган сиёсий партия фракцияси парламентдаги кўпчиликни ташкил этади.

Ўз дастурий мақсадли вазифаларининг яқинлигидан ёки мослигидан келиб чиққан ҳолда блок тузадиган бир нечта сиёсий партиялар фракциялари ва сайловчилар ташаббускор гуруҳларидан сайланган депутатлар ҳам парламентдаги кўпчиликни ташкил этиши мумкин.

Янгитдан шакллантирилган ҳукуматнинг тутган йўли ва дастурига ёки унинг айрим йўналишларига қўшилмайдиган сиёсий партиялар фракциялари, шунингдек сайловчилар ташаббускор гуруҳларидан сайланган депутатлар ўзларини мухолифат деб эълон қилиши мумкин.

Сиёсий партиялар фракцияларининг блокка бирлашиши қонунда назарда тутилган ҳуқуқларни амалга оширишда уларнинг мустақиллигини чеклаб қўймайди.

Ўзини парламентдаги мухолифат деб эълон қилган сиёсий партия фракцияси қонунда фракциялар учун назарда тутилган ваколатлар билан бир қаторда қуйидаги ҳуқуқларга эга:

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси масъул қўмитасининг тегишли масала бўйича маърузаси билан бир вақтда қонун лойиҳасининг муқобил таҳририни киритиш;

* Ушбу Қонун «Халқ сўзи» газетасида 2007 йил 12 апрелда эълон қилинган.

муҳокама этилаётган масалалар юзасидан ўзининг алоҳида фикрини Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг ялпи мажлиси баён-номасига киритиш;

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати томонидан рад этилган қонун бўйича келишув комиссиясида ўз вакилларининг кафолатли иштирок этиши.

Парламентдаги мухолифатнинг қонун билан кафолатланган ҳуқуқлари парламентдаги кўпчилик томонидан камситилиши мумкин эмас.

Сиёсий партиядан кўрсатилган ва Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасига сайланган депутат фақат шу партия фракциясининг аъзоси бўлиши мумкин.

3-модда. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Спикерининг ўринбосарларини сайлаш тартиби

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси ўз таркибидан Қонунчилик палатасининг Спикери ва унинг ўринбосарларини сайлайди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Спикерининг ўринбосарлари яширин овоз бериш орқали депутатлар умумий сонининг кўпчилик овози билан Қонунчилик палатасининг ваколати муддатига сайланади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасида тузилган сиёсий партия фракцияси ўз вакили Қонунчилик палатаси Спикерининг ўринбосари лавозимларидан бирини эгаллашида кафолатли ҳуқуққа эга.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Спикерининг ўринбосарини сайлаш учун сиёсий партия фракцияси, қоида тарикасида, ўз фракцияси раҳбарининг номзодини киритади.

Сиёсий партия фракциясидан тақдим этилган номзод Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Спикерининг ўринбосари лавозимига сайланмаган тақдирда, сиёсий партия фракцияси ўз фракцияси аъзолари орасидан бошқа номзодни тақдим этиш ҳуқуқига эга.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Спикерининг ўринбосари Қонунчилик палатаси қўмиталаридан бирининг таркибига сайланиши мумкин.

4-модда. Ўзбекистон Республикаси Бош вазирини тайинлаш тартиби

Ўзбекистон Республикаси Бош вазири номзоди Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг мансабдор шахслари сайланганидан ва органлари шакллантирилганидан кейин бир ой ичида Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасидаги сиёсий партиялар фракцияларининг ҳар бири билан ҳамда сайловчилар ташаббускор гуруҳларидан сайланган депутатлар билан маслаҳатлашувлар ўтказилганидан сўнг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси ва Сенати кўриб чиқиши ҳамда тасдиқлаши учун тақдим этилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси депутатлари ва Сенати аъзолари умумий сонининг кўпчилик овозини олган Ўзбекистон Республикаси Бош вазири номзоди тасдиқланган ҳисобланади.

Агар овоз бериш вақтида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири номзоди Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси ёки Сенатида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси депутатлари ёки

Сенати аъзолари умумий сонининг кўпчилик овозини ололмаса, Ўзбекистон Республикаси Президенти сиёсий партиялар фракциялари ва сайловчилар ташаббускор гуруҳларидан сайланган депутатлар билан қўшимча маслаҳатлашувлар ўтказганидан сўнг Ўзбекистон Республикаси Бош вазири лавозимига номзодларни яна икки марта такдим этиш ҳуқуқига эга.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси ёки Сенати такдим этилган Ўзбекистон Республикаси Бош вазири номзодини уч марта рад этган тақдирда, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ўзбекистон Республикаси Бош вазири вазифасини бажарувчини тайинлайди, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисини ёки унинг палаталаридан бирини тарқатиб юборади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси, Сенати тарқатиб юборилган тақдирда, янги сайлов тарқатиб юбориш тўғрисида қарор қабул қилинган кундан эътиборан уч ой ичида ўтказилади.

5-модда. Ўзбекистон Республикаси Бош вазирини лавозимидан озод этиш тартиби

Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан қуйидаги ҳолларда лавозимидан озод этилади:

а) Бош вазирнинг истеъфога чиқиш тўғрисидаги аризасига биноан;

б) Бош вазир ўз ваколатларини бажариши мумкин бўлмай қолган тақдирда;

в) Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси таркибида унинг нормал фаолиятига таҳдид солувчи ҳал қилиб бўлмайдиган ихтилофлар юз берганда, шунингдек Вазирлар Маҳкамаси бир неча марта Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига, қонунларига, Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонлари, қарорлари ва фармойишларига зид қарорлар қабул қилган тақдирда;

г) Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасидаги сиёсий партиялар фракцияларининг Ўзбекистон Республикаси Президенти кўриб чиқиши учун такдим этган ташаббусига биноан. Агар зарур асосларга эга бўлган бундай ташаббусни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасидаги сиёсий партиялар етакчи фракциялари қўллаб-қувватласа ҳамда мазкур ташаббус Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси ва Сенатида овозга қўйилганда тегишинча Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси депутатлари ва Сенати аъзолари умумий сони учдан икки қисмидан кўпроғининг овозини олса, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ўзбекистон Республикаси Бош вазирини лавозимидан озод этиш тўғрисида қарор қабул қилади.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг лавозимдан озод этилиши бир вақтнинг ўзида Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг истеъфога чиқишига сабаб бўлади.

6-модда. Вилоят, Тошкент шаҳар ҳокимини тайинлаш ва тасдиқлаш тартиби

Вилоят ва Тошкент шаҳар ҳокими номзодлари Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан тегишли халқ депутатлари Кенгашларидаги партия гуруҳларининг ҳар бири билан маслаҳатлашувлар ўтказилганидан сўнг халқ депутатлари вилоят ва Тошкент шаҳар Кенгашига тасдиқлаш учун такдим этилади.

Тегишли халқ депутатлари Кенгаши депутатлари умумий сонининг кўпчилик овозини олган вилоят ва Тошкент шаҳар ҳокими номзоди тасдиқланган ҳисобланади.

Агар овоз бериш вақтида вилоят ва Тошкент шаҳар ҳокими номзодлари тегишли халқ депутатлари Кенгаши депутатлари умумий сонининг кўпчилиги овозини ололмаса, Ўзбекистон Республикаси Президенти мазкур лавозимларга номзодларни партиясиз гуруҳлари билан қўшимча маслаҳатлашувлар ўтказганидан сўнг бир ой ичида яна икки марта такдим этиш ҳуқуқига эга.

Тегисли халқ депутатлари Кенгаши такдим этилган вилоят ва Тошкент шаҳар ҳокими номзодларини уч марта рад этган тақдирда, Ўзбекистон Республикаси Президенти вилоят ва Тошкент шаҳар ҳокими вазифасини бажарувчини тайинлаш, тегишли халқ депутатлари Кенгашини тарқатиб юбориш ҳуқуқига эга. Бунда халқ депутатлари вилоят ва Тошкент шаҳар Кенгашларига сайлов тарқатиб юбориш тўғрисида қарор қабул қилинган кундан эътиборан уч ой ичида ўтказилади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти халқ депутатлари вилоят ва Тошкент шаҳар Кенгашларининг қарорига мувофиқ ҳоким номзоди бўйича фармон қабул қилади.

7-модда. Халқ депутатлари вилоятлар ва Тошкент шаҳар Кенгашлари депутатларининг вилоят ҳамда Тошкент шаҳар ҳокими фаолияти устидан назорат қилиш вазифалари

Нazorat қилиш вазифалари самарадорлигини ошириш мақсадида халқ депутатлари вилоятлар, Тошкент шаҳар Кенгашларидаги партиясиз гуруҳларига вилоят ва Тошкент шаҳар ҳокими лавозимига тасдиқланган шахсларнинг қониқарсиз фаолияти тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Президентига асосланган хулосалар такдим этиш ташаббуси ҳуқуқи берилади. Бундай ташаббус етакчи партиясиз гуруҳлари томонидан қўллаб-қувватланган тақдирда, Ўзбекистон Республикаси Президенти бу ташаббуснинг халқ депутатлари Кенгашидаги муҳокамасини тайинлайди ва муҳокама натижаларига мувофиқ қарор қабул қилади.

8-модда. Ушбу Конституциявий Қонуннинг кучга кириши

Ушбу Конституциявий Қонун 2008 йил 1 январдан эътиборан кучга киради.

**Ўзбекистон Республикасининг
Президенти**

И. КАРИМОВ

Тошкент ш.,
2007 йил 11 апрель,
ЎРҚ-88-сон

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING ҚОНУНИ

152 Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг моддаларига тузатишлар киритиш тўғрисида (89-моддасига, 93-моддасининг 15-бандига, 102-моддасининг иккинчи қисмига)*

Қонунчилик палатаси томонидан
2007 йил 28 февралда қабул қилинган

Сенат томонидан 2007 йил 29 мартда
маъқулланган

Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига ушбу тузатишлар давлат бошқарувини янада демократлаштириш, ҳокимиятнинг қонун чиқарувчи, ижро этувчи тармоқлари, ҳукумат ва маҳаллий давлат ҳокимияти органлари зиммасига Конституция билан юклатилган ваколатларни амалга оширишдаги роли ва масъулиятини ошириш, мамлакат Президенти вазифаларини аниқ-равшан белгилаш ҳамда ҳуқуқий меъёрлар доирасида чеклаш, шунингдек юқорида кўрсатиб ўтилган ислохотларни амалга оширишда, мамлакатни янгилаш ва модернизация қилишда сиёсий партияларнинг роли ҳамда таъсирини кучайтириш мақсадида киритилмоқда.

1-модда. 1992 йил 8 декабрда ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн биринчи сессиясида қабул қилинган **Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига** (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1993 йил, № 1, 4-модда; 1994 йил, № 1, 5-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2003 йил, № 3-4, 27-модда) қуйидаги тузатишлар киритилсин:

1) **89-модда** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«**89-модда.** Ўзбекистон Республикасининг Президенти давлат бошлиғидир ва давлат ҳокимияти органларининг келишилган ҳолда фаолият юритишини ҳамда ҳамкорлигини таъминлайди»;

2) **93-модданинг 15-банди** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«15) вилоятлар ҳокимларини ҳамда Тошкент шаҳар ҳокимини қонунга мувофиқ тайинлайди ҳамда лавозимидан озод этади. Конституцияни, қонунларни бузган ёки ўз шаъни ва кадр-қимматида доғ туширадиган хатти-ҳаракат содир этган туман ва шаҳар ҳокимларини Президент ўз қарори билан лавозимидан озод этишга ҳақли»;

3) **102-модданинг иккинчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Вилоят ва Тошкент шаҳар ҳокими Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан қонунга мувофиқ тайинланади ҳамда лавозимидан озод этилади».

* Ушбу Қонун «Халқ сўзи» газетасида 2007 йил 12 апрелда эълон қилинган.

2-модда. Ушбу Қонун 2008 йил 1 январдан эътиборан кучга киради.

**Ўзбекистон Республикасининг
Президенти**

И. КАРИМОВ

Тошкент ш.,
2007 йил 11 апрель,
ЎРҚ-89-сон

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING ҚОНУНИ

153 «Давлат бошқарувини янгилаш ва янада демократлаштириш ҳамда мамлакатни модернизация қилишда сиёсий партияларнинг ролини кучайтириш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Конституциявий Қонуни қабул қилинганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида*

Қонунчилик палатаси томонидан
2007 йил 28 февралда қабул қилинган

Сенат томонидан 2007 йил 29 мартда
маъқулланган

1-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1993 йил 6 майда қабул қилинган «Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тўғрисида»ги 818–XII-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикасининг 2003 йил 29 августда қабул қилинган 524–II-сонли Қонуни билан тасдиқланган таҳририда) (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2003 йил, № 9-10, 138-модда) қуйидаги ўзгартиш ва қўшимчалар киритилсин:

1) **4-модданинг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Вазирлар Маҳкамаси таркибига Ўзбекистон Республикаси Бош вазири (бундан буён матнда Бош вазир деб юритилади), унинг ўринбосарлари, вазирлар, давлат қўмиталарининг раислари киради. Қорақалпоғистон Республикаси Ҳукуматининг бошлиғи ўз лавозими бўйича Вазирлар Маҳкамаси таркибига киради.

Вазирлар Маҳкамасининг таркиби Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан шакллантирилади. Бош вазир номзоди Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг мансабдор шахслари сайланганидан ва органлари шакллантирилганидан кейин бир ой ичида Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасидаги сиёсий партиялар фракцияларининг ҳар бири билан ҳамда сайловчилар ташаббус-

* Ушбу Қонун «Халқ сўзи» газетасида 2007 йил 12 апрелда эълон қилинган.

кор гуруҳларидан сайланган депутатлар билан маслаҳатлашувлар ўтказилганидан сўнг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси ва Сенати кўриб чиқиши ҳамда тасдиқлаши учун тақдим этилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси депутатлари ва Сенати аъзолари умумий сонининг кўпчилик овозини олган Бош вазир номзоди тасдиқланган ҳисобланади.

Агар овоз бериш вақтида Бош вазир номзоди Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси ёки Сенатида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси депутатлари ёки Сенати аъзолари умумий сонининг кўпчилик овозини ололмаса, Ўзбекистон Республикаси Президенти сиёсий партиялар фракциялари ва сайловчилар ташаббускор гуруҳларидан сайланган депутатлар билан қўшимча маслаҳатлашувлар ўтказганидан сўнг Бош вазир лавозимига номзодларни яна икки марта тақдим этиш ҳуқуқига эга.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси ёки Сенати тақдим этилган Бош вазир номзодини уч марта рад этган тақдирда, Ўзбекистон Республикаси Президенти Бош вазир вазифасини бажарувчини тайинлайди, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисини ёки унинг палаталаридан бирини тарқатиб юборади.

Вазирлар Маҳкамасининг аъзолари Бош вазир тақдимига биноан Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан тасдиқланади ва лавозимидан озод этилади.

Вазирлар Маҳкамаси янги сайланган Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг олдида ўз ваколатларини зиммасидан соқит қилади»;

2) қуйидаги мазмундаги **4¹-модда** билан тўлдирилсин:

«4¹-модда. Бош вазирни лавозимидан озод этиш

Бош вазир Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан қуйидаги ҳолларда лавозимидан озод этилади:

а) Бош вазирнинг истеъфога чиқиш тўғрисидаги аризасига биноан;
б) Бош вазир ўз ваколатларини бажариши мумкин бўлмай қолган тақдирда;
в) Вазирлар Маҳкамаси таркибида унинг нормал фаолиятига таҳдид солувчи ҳал қилиб бўлмайдиган ихтилофлар юз берганда, шунингдек Вазирлар Маҳкамаси бир неча марта Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига, қонунларига, Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонлари, қарорлари ва фармойишларига зид қарорлар қабул қилган тақдирда;

г) Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасидаги сиёсий партиялар фракцияларининг Ўзбекистон Республикаси Президенти кўриб чиқиши учун тақдим этган ташаббусига биноан. Агар зарур асосларга эга бўлган бундай ташаббусни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасидаги сиёсий партиялар етакчи фракциялари қўллаб-қувватласа ҳамда мазкур ташаббус Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси ва Сенатида овозга қўйилганда тегишинча Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси депутатлари ва Сенати аъзолари умумий сони учдан икки қисмидан кўпроғининг овозини олса, Ўзбекистон Республикаси Президенти Бош вазирни лавозимидан озод этиш тўғрисида қарор қабул қилади.

Бош вазирнинг лавозимидан озод этилиши бир вақтнинг ўзида Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг истеъфога чиқишига сабаб бўлади».

2-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1993 йил 2 сентябрда қабул қилин-

ган «**Маҳаллий давлат ҳокимияти тўғрисида**»ги 913–XII-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1993 йил, № 9, 320-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1997 йил, № 9, 241-модда; 1999 йил, № 1, 20-модда; 2005 йил, № 1, 18-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 12, 418-модда) **2-моддасининг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Вилоят ва Тошкент шаҳар ҳокими Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан тайинланади ҳамда лавозимидан озод этилади.

Вилоят ва Тошкент шаҳар ҳокими номзодлари Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан тегишли халқ депутатлари Кенгашларидаги партия гуруҳларининг ҳар бири билан маслаҳатлашувлар ўтказилганидан сўнг халқ депутатлари вилоят ва Тошкент шаҳар Кенгашига тасдиқлаш учун тақдим этилади.

Тегишли халқ депутатлари Кенгаши депутатлари умумий сонининг кўпчилик овозини олган вилоят ва Тошкент шаҳар ҳокими номзоди тасдиқланган ҳисобланади.

Агар овоз бериш вақтида вилоят ва Тошкент шаҳар ҳокими номзодлари тегишли халқ депутатлари Кенгаши депутатлари умумий сонининг кўпчилик овозини ололмаса, Ўзбекистон Республикаси Президенти мазкур лавозимларга номзодларни партия гуруҳлари билан қўшимча маслаҳатлашувлар ўтказганидан сўнг бир ой ичида яна икки марта тақдим этиш ҳуқуқига эга.

Тегишли халқ депутатлари Кенгаши тақдим этилган вилоят ва Тошкент шаҳар ҳокими номзодларини уч марта рад этган тақдирда, Ўзбекистон Республикаси Президенти вилоят ва Тошкент шаҳар ҳокими вазифасини бажарувчини тайинлаш, тегишли халқ депутатлари Кенгашини тарқатиб юбориш ҳуқуқига эга. Бунда халқ депутатлари вилоят ва Тошкент шаҳар Кенгашларига сайлов тарқатиб юбориш тўғрисида қарор қабул қилинган кундан эътиборан уч ой ичида ўтказилади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти халқ депутатлари вилоят ва Тошкент шаҳар Кенгашларининг қарорига мувофиқ ҳоким номзоди бўйича фармон қабул қилади.

Туман, шаҳар ҳокимлари вилоят ҳокими томонидан тайинланади ва лавозимидан озод этилади ҳамда тегишли халқ депутатлари Кенгаши томонидан тасдиқланади.

Вилоят, туман, шаҳар ҳокимлари тегишли халқ депутатлари Кенгаши депутатлари орасидан тайинланади ва тасдиқланади.

Шаҳардаги туман, туманга бўйсунувчи шаҳар ҳокимлари тегишинча шаҳар, туман ҳокими томонидан тайинланади ва лавозимидан озод этилади ҳамда халқ депутатлари шаҳар, туман Кенгаши томонидан тасдиқланади.

Вилоят ҳокими Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси билан келишилган ҳолда шаҳар ҳокимини туман (шаҳар таркибига кирувчи туманлар бундан мустасно) ҳокимига бўйсундириш ва ягона бошқарув органларини тузиш ваколатига эга бўлиб, бу хусусдаги қарор кейинчалик халқ депутатлари вилоят Кенгаши томонидан тасдиқланади.

Халқ депутатлари Кенгаши ва ҳокимларнинг ваколат муддати — беш йил».

3-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1996 йил 26 декабрда қабул қилинган «**Сиёсий партиялар тўғрисида**»ги 337–I-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1997 йил, № 2, 36-модда; 1999 йил, № 2, 229-модда; 2004 йил, № 1-2, 18-модда, № 5, 90-модда; 2005 йил, № 1, 18-модда) қуйидаги қўшимчалар киритилсин:

1) 13-модданинг иккинчи қисми:

қуйидаги мазмундаги **учинчи хатбоши** билан тўлдирилсин:

«Ўзбекистон Республикаси Бош вазирини лавозимидан озод этиш тўғрисидаги ташаббус билан Ўзбекистон Республикаси Президентига мурожаат қилиш»;

учинчи — еттинчи хатбошилари тегишинча **тўртинчи — саккизинчи хатбошилар** деб ҳисоблансин;

олтинчи хатбошиси «палатасининг» деган сўздан кейин «Спикер ўринбосарлигига» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

2) қуйидаги мазмундаги 13¹-модда билан тўлдирилсин:**«13¹-модда. Парламентдаги кўпчилик ва парламентдаги мухолифат. Сиёсий партиялар фракцияларининг блокка бирлашиши**

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасида кўпчилик ўринни эгаллаган сиёсий партия фракцияси парламентдаги кўпчиликни ташкил этади.

Ўз дастурий мақсадли вазифаларининг яқинлигидан ёки мослигидан келиб чиққан ҳолда блок тузадиган бир нечта сиёсий партиялар фракциялари ва сайловчилар ташаббускор гуруҳларидан сайланган депутатлар ҳам парламентдаги кўпчиликни ташкил этиши мумкин.

Янгитдан шакллантирилган ҳукуматнинг тутган йўли ва дастурига ёки унинг айрим йўналишларига қўшилмайдиган сиёсий партиялар фракциялари, шунингдек сайловчилар ташаббускор гуруҳларидан сайланган депутатлар ўзларини мухолифат деб эълон қилиши мумкин.

Сиёсий партиялар фракцияларининг блокка бирлашиши қонунда назарда тутилган ҳуқуқларни амалга оширишда уларнинг мустақиллигини чеклаб қўймайди.

Ўзини парламентдаги мухолифат деб эълон қилган сиёсий партия фракцияси қонунда фракциялар учун назарда тутилган ваколатлар билан бир қаторда қуйидаги ҳуқуқларга эга:

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси масъул қўмитасининг тегишли масала бўйича маърузаси билан бир вақтда қонун лойиҳасининг муқобил таҳририни киритиш;

муҳокама этилаётган масалалар юзасидан ўзининг алоҳида фикрини Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг ялпи мажлиси баён-номасига киритиш;

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати томонидан рад этилган қонун бўйича келишув комиссиясида ўз вакилларининг кафолатли иштирок этиши.

Парламентдаги мухолифатнинг қонун билан кафолатланган ҳуқуқлари парламентдаги кўпчилик томонидан камситилиши мумкин эмас»;

3) 14-модданинг иккинчи қисми:

қуйидаги мазмундаги **еттинчи хатбоши** билан тўлдирилсин:

«вилоят ва Тошкент шаҳар ҳокими лавозимига тасдиқланган шахсларнинг қоникарсиз фаолияти тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Президентига асосланган ҳулосалар тақдим этиш ташаббуси»;

еттинчи хатбошиси саккизинчи хатбоши деб ҳисоблансин.

4-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2002 йил 12 декабрда қабул қилинган «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси тўғрисида»ги 434-П-сонли Конституциявий Қонунига (Ўзбекистон Республикаси

Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2002 йил, № 12, 215-модда; 2003 йил, № 5, 67-модда) қуйидаги ўзгариш ва қўшимчалар киритилсин:

1) **15-модданинг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Қонунчилик палатаси Спикерининг ўринбосарлари Қонунчилик палатаси депутатлари орасидан яширин овоз бериш орқали депутатлар умумий сонининг кўпчилиги овози билан Қонунчилик палатасининг ваколати муддатига сайланади. Қонунчилик палатаси Спикерининг ўринбосарлигига номзодлар кўрсатиш ва сайлаш тартиби қонунда ҳамда Қонунчилик палатаси Регламентида белгиланади.

Қонунчилик палатасида тузилган фракция ўз вакили Қонунчилик палатаси Спикерининг ўринбосари лавозимларидан бирини эгаллашида кафолатли ҳуқуққа эга.

Қонунчилик палатаси Спикерининг ўринбосарини сайлаш учун фракция, қоида тариқасида, ўз фракцияси раҳбарининг номзодини киритади.

Қонунчилик палатаси Спикерининг ўринбосари Қонунчилик палатаси қўмиталаридан бирининг таркибига сайланиши мумкин.

Қонунчилик палатаси Спикерининг ўринбосарлари Қонунчилик палатаси Спикерининг топшириғига биноан унинг айрим вазифаларини бажаради ва Қонунчилик палатаси Спикери йўқлигида ёки ўз вазифаларини амалга ошириши мумкин бўлмаган ҳолларда унинг вазифасини бажариб туради»;

2) **23-модданинг олтинчи қисмидаги** «ёки ҳеч бир фракция ёхуд депутатлар гуруҳига кирмасликка ҳақли» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

3) қуйидаги мазмундаги **25¹-модда** билан тўлдирилсин:

— **«25¹-модда. Парламентдаги кўпчилик ва парламентдаги мухолифат. Фракцияларнинг блокка бирлашиши** +

Қонунчилик палатасида кўпчилик ўринни эгаллаган фракция парламентдаги кўпчиликни ташкил этади.

Ўз дастурий мақсадли вазифаларининг яқинлигидан ёки мослигидан келиб чиққан ҳолда блок тузадиган бир нечта фракциялар ва сайловчилар ташаббускор гуруҳларидан сайланган депутатлар ҳам парламентдаги кўпчиликни ташкил этиши мумкин.

Янгитдан шакллантирилган ҳукуматнинг тутган йўли ва дастурига ёки унинг айрим йўналишларига қўшилмайдиган фракциялар, шунингдек сайловчилар ташаббускор гуруҳларидан сайланган депутатлар ўзларини мухолифат деб эълон қилиши мумкин.

Фракцияларнинг блокка бирлашиши қонунда назарда тутилган ҳуқуқларни амалга оширишда уларнинг мустақиллигини чеклаб қўймайди.

Ўзини парламентдаги мухолифат деб эълон қилган фракция қонунда фракциялар учун назарда тутилган ваколатлар билан бир қаторда қуйидаги ҳуқуқларга эга:

Қонунчилик палатаси масъул қўмитасининг тегишли масала бўйича маърузаси билан бир вақтда қонун лойиҳасининг муқобил таҳририни киритиш;

муҳокама этилаётган масалалар юзасидан ўзининг алоҳида фикрини Қонунчилик палатасининг ялпи мажлиси баённомасига киритиш;

Сенат томонидан рад этилган қонун бўйича келишув комиссиясида ўз вакилларининг кафолатли иштирок этиши.

Парламентдаги мухолифатнинг қонун билан кафолатланган ҳуқуқлари парламентдаги кўпчилик томонидан камситилиши мумкин эмас».

5-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2003 йил 29 августда қабул қилин-

ган «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг Регламенти тўғрисида»ги 522–II-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2003 йил, № 9-10, 136-модда) қуйидаги ўзгартиш ва қўшимчалар киритилсин:

1) **4-модданинг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Қонунчилик палатасининг биринчи мажлиси Қонунчилик палатаси Спикерини сайлашдан бошланади.

Қонунчилик палатаси Спикери ва унинг ўринбосарларини сайлаш учун депутатлар орасидан кўпи билан ўн беш кишидан иборат Оқсоқоллар кенгаши тузилади, мазкур кенгаш ваколатлари Қонунчилик палатаси Спикери ва унинг ўринбосарлари сайлангач тугайди.

Оқсоқоллар кенгашининг таркиби тўғрисидаги таклифни Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг Раиси киритади.

Оқсоқоллар кенгаши таркибига: Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг Раиси; депутатлик фаолиятида катта тажрибага эга бўлган, ёши энг улуг депутатлар; номзодлари Қонунчилик палатасига сайланган сиёсий партиялар депутатларининг вакиллари; Қонунчилик палатасига сайловчилар ташаббускор гуруҳларидан сайланган депутатларнинг вакиллари киритилади.

Оқсоқоллар кенгашининг таркиби тўғрисидаги қарор Қонунчилик палатаси депутатлари умумий сонининг кўпчилик овози билан қабул қилинади.

Оқсоқоллар кенгаши Қонунчилик палатаси Спикери ва унинг ўринбосарлари лавозимларига номзодларни сиёсий партиялар ёки сайловчилар ташаббускор гуруҳларидан сайланган депутатлар орасидан кўрсатади.

Номзод, агар у яширин овоз бериш натижасида Қонунчилик палатаси депутатлари умумий сонининг ярмидан кўп овозини олган бўлса, Қонунчилик палатасининг Спикери этиб сайланган ҳисобланади.

Қонунчилик палатаси Спикери ўринбосарларининг сони Оқсоқоллар кенгашининг тавсияси бўйича Қонунчилик палатаси томонидан белгиланади. Бунда, Қонунчилик палатасида тузилган фракция ўз вакили Қонунчилик палатаси Спикерининг ўринбосари лавозимларидан бирини эгаллашида кафолатли ҳуқуққа эга эканлиги инобатга олинади.

Қонунчилик палатаси Спикерининг ўринбосарлари яширин овоз бериш орқали депутатлар умумий сонининг кўпчилик овози билан Қонунчилик палатасининг ваколати муддатига сайланади.

Қонунчилик палатаси Спикерининг ўринбосарини сайлаш учун фракция, қоида тариқасида, ўз фракцияси раҳбарининг номзодини киритади.

Фракциядан тақдим этилган номзод Қонунчилик палатаси Спикерининг ўринбосари лавозимига сайланмаган тақдирда, фракция ўз фракцияси аъзолари орасидан бошқа номзодни тақдим этиш ҳуқуқига эга.

Қонунчилик палатаси Спикери ва унинг ўринбосарлари сайланганлиги тўғрисида қарорлар қабул қилинади, қарорларни палата мажлисида раислик қилувчи имзолайди»;

2) **7-модданинг иккинчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Қонунчилик палатаси Спикери Қонунчилик палатаси қўмиталарининг таркибига сайланиши мумкин эмас»;

3) **9-модданинг:**

бешинчи қисмидаги «ёки ҳеч бир фракция ёхуд депутатлар гуруҳига кирмасликка ҳақли» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

олтинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Қонунчилик палатаси Спикери ўз вазифаларини бажариш даврида сиёсий партияга аъзоликни тўхтатиб туради ва фракция ёки депутатлар гуруҳи таркибига кириши мумкин эмас»;

4) қуйидаги мазмундаги **9¹-модда** билан тўлдирилсин:

«9¹-модда. Парламентдаги кўпчилик ва парламентдаги мухолифат. Фракцияларнинг блокка бирлашиши

Қонунчилик палатасида кўпчилик ўринни эгаллаган фракция парламентдаги кўпчиликни ташкил этади.

Ўз дастурий мақсадли вазифаларининг яқинлигидан ёки мослигидан келиб чиққан ҳолда блок тузадиган бир нечта фракциялар ва сайловчилар ташаббускор гуруҳларидан сайланган депутатлар ҳам парламентдаги кўпчиликни ташкил этиши мумкин.

Янгитдан шакллантирилган ҳукуматнинг тутган йўли ва дастурига ёки унинг айрим йўналишларига қўшилмайдиган фракциялар, шунингдек сайловчилар ташаббускор гуруҳларидан сайланган депутатлар ўзларини мухолифат деб эълон қилиши мумкин.

Фракцияларнинг блокка бирлашиши қонунда назарда тутилган ҳуқуқларни амалга оширишда уларнинг мустақиллигини чеклаб қўймайди.

Ўзини парламентдаги мухолифат деб эълон қилган фракция қонунда фракциялар учун назарда тутилган ваколатлар билан бир қаторда қуйидаги ҳуқуқларга эга:

Қонунчилик палатаси масъул қўмитасининг тегишли масала бўйича маърузаси билан бир вақтда қонун лойиҳасининг муқобил таҳририни киритиш;

муҳокама этилаётган масалалар юзасидан ўзининг алоҳида фикрини Қонунчилик палатасининг ялпи мажлиси баённомасига киритиш;

Сенат томонидан рад этилган қонун бўйича келишув комиссиясида ўз вакилларининг кафолатли иштирок этиши.

Парламентдаги мухолифатнинг қонун билан кафолатланган ҳуқуқлари парламентдаги кўпчилик томонидан камситилиши мумкин эмас»;

5) **22-модданинг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ўзбекистон Республикаси Бош вазири номзоди Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг мансабдор шахслари сайланганидан ва органлари шакллантирилганидан кейин бир ой ичида Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан Қонунчилик палатасидаги фракцияларнинг ҳар бири билан ҳамда сайловчилар ташаббускор гуруҳларидан сайланган депутатлар билан маслаҳатлашувлар ўтказилганидан сўнг Қонунчилик палатаси ва Сенат кўриб чиқиши ҳамда тасдиқлаши учун тақдим этилади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Ўзбекистон Республикаси Бош вазири номзодини тасдиқлаш тўғрисидаги тақдимномаси мазкур тақдимнома киритилган кундан эътиборан етти кун ичида Қонунчилик палатаси томонидан кўриб чиқилади.

Қонунчилик палатаси депутатлари умумий сонининг кўпчилик овозини олган Ўзбекистон Республикаси Бош вазири номзоди Қонунчилик палатаси томонидан тасдиқланган ҳисобланади.

Агар овоз бериш вақтида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири номзоди Қонунчилик палатасида Қонунчилик палатаси депутатлари умумий сонининг кўпчилик овозини ололмаса, Ўзбекистон Республикаси Президенти фракциялар ва сайловчилар ташаббускор гуруҳларидан сайланган депутатлар билан қўшимча маслаҳатлашувлар ўтказганидан сўнг Ўзбекистон Республикаси Бош вазири лавозимига номзодларни яна икки марта тақдим этиш ҳуқуқига эга.

Қонунчилик палатасининг Ўзбекистон Республикаси Бош вазири номзодини тасдиқлаш масаласи юзасидан қарори мазкур қарор қабул қилинган кундан эътиборан уч кун ичида Ўзбекистон Республикаси Президентига юборилади.

Қонунчилик палатаси тақдим этилган Ўзбекистон Республикаси Бош вазири номзодини уч марта рад этган тақдирда, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ўзбекистон Республикаси Бош вазири вазифасини бажарувчини тайинлайди, Қонунчилик палатасини тарқатиб юборади ва янги сайлов тайинлайди.

Қонунчилик палатаси тарқатиб юборилган тақдирда, янги сайлов тарқатиб юбориш тўғрисида қарор қабул қилинган кундан эътиборан уч ой ичида ўтказилади».

6-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2003 йил 29 августда қабул қилинган «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг Регламенти тўғрисида»ги 523-II-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2003 йил, № 9-10, 137-модда) **18-моддасининг матни** қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Ўзбекистон Республикаси Президентининг Ўзбекистон Республикаси Бош вазири номзодини тасдиқлаш тўғрисидаги тақдимномаси Сенат томонидан унинг яқин орадаги мажлисида кўриб чиқиладди.

Сенат аъзолари умумий сонининг кўпчилик овозини олган Ўзбекистон Республикаси Бош вазири номзоди Сенат томонидан тасдиқланган ҳисобланади.

Сенатнинг Ўзбекистон Республикаси Бош вазири номзодини тасдиқлаш масаласи юзасидан қарори мазкур қарор қабул қилинган кундан эътиборан уч кун ичида Ўзбекистон Республикаси Президентига юборилади.

Сенат тақдим этилган Ўзбекистон Республикаси Бош вазири номзодини уч марта рад этган тақдирда, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ўзбекистон Республикаси Бош вазири вазифасини бажарувчини тайинлайди, Сенатни тарқатиб юборади ва янги сайлов тайинлайди.

Сенат тарқатиб юборилган тақдирда, янги сайлов тарқатиб юбориш тўғрисида қарор қабул қилинган кундан эътиборан уч ой ичида ўтказилади».

7-модда. Ушбу Қонун 2008 йил 1 январдан эътиборан кучга киради.

**Ўзбекистон Республикасининг
Президенти**

И. КАРИМОВ

Тошкент ш.,
2007 йил 11 апрель,
ЎРҚ-90-сон

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING ҚОНУНИ

154 Ўзбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексининг 241¹-моддасига ва Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 44-моддасига ўзгартишлар киритиш ҳақида*

Қонунчилик палатаси томонидан
2007 йил 22 ноябрда қабул қилинган

Сенат томонидан 2007 йил 29 мартда
маъқулланган

1-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1994 йил 22 сентябрда қабул қилинган 2015–XII-сонли Қонуни билан тасдиқланган **Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекси** (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 3, 6-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 9, 193-модда, № 12, 269-модда; 1996 йил, № 5-6, 69-модда, № 9, 144-модда; 1997 йил, № 2, 56-модда, № 4-5, 126-модда, № 9, 241-модда; 1998 йил, № 3, 38-модда, № 5-6, 102-модда, № 9, 181-модда; 1999 йил, № 1, 20-модда, № 5, 124-модда, № 9, 229-модда; 2000 йил, № 5-6, 153-модда, № 7-8, 217-модда; 2001 йил, № 1-2, 23-модда, № 9-10, 165, 182-моддалар; 2002 йил, № 1, 20-модда, № 9, 165-модда; 2003 йил, № 1, 8-модда, № 5, 67-модда, № 9-10, 149-модда; 2004 йил, № 1-2, 18-модда, № 5, 90-модда, № 9, 171-модда; 2005 йил, № 1, 18-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 9, 312-модда, № 12, 413, 417, 418-моддалар; 2006 йил, № 6, 261-модда, № 9, 498-модда, № 10, 536-модда, № 12, 656, 659-моддалар) **241¹-моддасининг биринчи қисми диспозицияси** қуйидаги тах-
— +
рирда баён этилсин:

«Қонуний тадбиркорлик фаолиятига тўсқинлик қилиш, яъни тадбиркорлик фаолияти субъектини давлат рўйхатидан ўтказишнинг қонун ҳужжатларида белгиланган тартибини бузиш, тадбиркорлик фаолияти субъектини рўйхатдан ўтказиш-
ни ғайриқонуний рад этиш ёки рўйхатдан ўтказишдан бўйин товлаш, муайян фао-
лиятни амалга ошириш учун махсус рухсатнома (лицензия) беришни ғайриқонуний
рад этиш ёки уни беришдан бўйин товлаш, ҳўжалик юритувчи субъектларнинг молия-
хўжалик фаолиятини текшириш ва тафтиш қилишнинг белгиланган тартибини бу-
зиш, тадбиркорлик фаолияти субъектининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини
чеклаш, қонун ҳужжатларида назарда тутилмаган статистика ҳисоботини ва бошқа
ҳужжатларни талаб қилиб олиш ёхуд назарда тутилган ҳисоботни тақдим этишнинг
белгиланган муддатларига ҳилоф равишда талаб қилиб олиш, худди шунингдек унинг
мустақиллигини бошқача тарзда чеклаш ёки унинг фаолиятига бошқача тарзда
ғайриқонуний аралашиш».

2-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1995 йил 21 декабрда қабул қилин-
ган 163–I-сонли ва 1996 йил 29 августда қабул қилинган 256–I-сонли қонунлари
билан тасдиқланган **Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик кодекси** (Ўзбе-
кистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1996 йил, 2-сонга ило-

* Ушбу Қонун «Халқ сўзи» газетасида 2007 йил 14 апрелда эълон қилинган.

ва, № 11-12; 1997 йил, № 2, 56-модда, № 9, 241-модда; 1998 йил, № 5-6, 102-модда; 1999 йил, № 1, 20-модда, № 9, 229-модда; 2001 йил, № 1-2, 23-модда, № 9-10, 182-модда; 2002 йил, № 1, 20-модда; 2003 йил, № 1, 8-модда, № 5, 67-модда; 2004 йил, № 1-2, 18-модда, № 5, 90-модда, № 9, 171-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 4, 154-модда, № 9, 494, 498-моддалар) **44-моддасининг иккинчи қисми** қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Юридик шахсни ташкил этишнинг қонунда белгилаб қўйилган тартибини бузиш ёки унинг таъсис ҳужжатлари қонунга мос келмаслиги юридик шахсни давлат рўйхатидан ўтказишнинг рад этилишига сабаб бўлади. Давлат рўйхатидан ўтказишнинг хабардор қилиш тартиби белгиланган юридик шахсларни рўйхатдан ўтказишни рад этиш қонун ҳужжатларига мувофиқ амалга оширилади. Юридик шахсни ташкил этиш мақсадга мувофиқ эмас деган вазифа билан уни рўйхатдан ўтказишни рад этишга йўл қўйилмайди».

3-модда. Ушбу Қонун расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга кирadi.

**Ўзбекистон Республикасининг
Президенти**

И. КАРИМОВ

Тошкент ш.,
2007 йил 13 апрель,
ЎРҚ-91-сон

+

-

ИККИНЧИ БЎЛИМ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ҚАРОРИ

155 Аудиторлик ташкилотлари фаолиятини янада такомиллаштириш ҳамда улар кўрсатаётган хизматлар сифати учун жавобгарликни ошириш тўғрисида

Республикада аудиторлик фаолиятини амалга ошириш учун зарур қонуний-ҳуқуқий база шакллантирилгани, уни фаол ривожлантириш учун амалий иқтисодий рағбатлар ва солиқ имтиёзлари ҳамда преференциялар яратилгани, лицензиялар бериш тизими сезиларли даражада соддалаштирилгани ва либераллаштирилгани қайд этиб ўтилсин.

Шу билан бирга аудиторлик ташкилотлари фаолиятини ташкил этиш бўйича амалий чора-тадбирлар суств баъзи ҳолларда сифатсиз татбиқ этилмоқда, аудит тизимидаги ишлар ҳолати ошган талабларга жавоб бермайди, аудит ҳали бизнес самарадорлигини реал баҳолашнинг амалий воситаси бўлиб қолгани йўқ. Аудиторлик текширувлари кўп ҳолларда юзаки ва паст профессионал даражада ўтказилади, аудит тизимининг ўзи молия бозорида ҳали етарлича ишонч қозонган эмас.

Ўзбекистон Республикасининг «Аудиторлик фаолияти тўғрисида»ги Қонунига мувофиқ ҳамда мустақил аудит тизимини янада ривожлантириш, аудиторлик хизматлари сифатини ошириш, аудиторлик ташкилотлари фаолиятини самарали бошқариш усулларини қўллаш, аудиторлик текширувларининг натижалари ва ҳолисиги учун уларнинг жавобгарлигини кучайтириш, шу орқали тадбиркорлик тузилмалари томонидан уларга нисбатан ишончни ошириш мақсадида:

1. Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 22 сентябрдаги 365-сонли қарори билан Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги зиммасига аудиторлик фаолиятини лицензиялаш бўйича махсус ваколатли давлат органи сифатида юклатилган вазифаларини бажариши қониқарсиз деб ҳисоблансин.

2. Аудиторлик ташкилотлари тўғрисидаги Низом иловага мувофиқ тасдиқлансин.

Фаолият юритаётган аудиторлик ташкилотлари 2008 йилнинг 1 январига мазкур қарорда тасдиқланган аудиторлик ташкилотлари тўғрисидаги Низомда белгиланган устав капитали миқдорларига етказиш ва фаолиятни ташкил этиш ҳамда лицензия шартлари бўйича мажбурий талабларни бажаришни таъминласин.

3. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ва Молия вазирлиги 2008 йилнинг 1 январига:

аудиторлик ташкилотлари тўғрисидаги Низом талаблари ва шартларига тўлиқ жавоб берадиган фаолият кўрсатаётган аудиторлик ташкилотларини белгиланган тартибда қайта рўйхатдан ўтказсин ва аудиторлик фаолиятини амалга ошириш учун лицензия берсин;

Давлат солиқ қўмитаси билан биргаликда аудиторлик ташкилотлари тўғрисидаги Низом талабларига жавоб бермайдиган аудиторлик ташкилотларининг фаолиятини белгиланган тартибда тўхтатиш ва лицензиясини бекор қилиш бўйича чора-тадбирлар кўрсин.

4. Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт вазирлиги, Молия вазирлиги, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги бир ой муддатда мамлакатнинг иқтисодиёт олий ўқув юртларида ихтисослаштирилган гуруҳларни тузиш, контингентни кенгайтириш ва юқори малакали аудитор мутахассисларни тайёрлаш сифатини ошириш, уларнинг малакасини мунтазам равишда ошириб бориш тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Молия вазирлиги, бошқа вазирликлар ва идоралар билан биргаликда икки ой муддатда ҳўжалик юритувчи субъектнинг молиявий ҳисоботи ва бошқа молиявий ахборот ҳақида нотўғри маълумот баён этилган аудиторлик ҳулосасини тайёрлаши оқибатида зиён келтиргани учун аудиторлар ва аудиторлик ташкилотларининг аудиторлик текшируви буюртмачилари, ҳўжалик юритувчи субъектлар ва бошқа молиявий ҳисоботлардан фойдаланувчилар олдидаги жавобгарлигини ошириш тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги манфаатдор тузилмалар билан биргаликда бир ой муддатда аудиторлик ташкилотлари раҳбарларини аттестациядан ўтказиш тўғрисидаги низомни ишлаб чиқсин ва тасдиқласин.

7. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда бир ой муддатда:

қонун ҳужжатларига ушбу қарордан келиб чиқадиган ўзгартиш ва қўшимчалар тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин;

вазирликлар ва идораларнинг меъёрий ҳужжатларини мазкур қарор талабларига мос равишда мувофиқлаштирилишини таъминласин.

8. Ушбу қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Р.С. Азимов зиммасига юклансин.

**Ўзбекистон Республикаси
Президенти**

И. КАРИМОВ

Тошкент ш.,
2007 йил 4 апрель,
ПҚ-615-сон

Ўзбекистон Республикаси
Президентининг 2007 йил 4 апрелдаги
ПҚ-615-сон қарорига
ИЛОВА

Аудиторлик ташкилотлари тўғрисида НИЗОМ

І. Умумий қоидалар

1. Мазкур Низом «Аудиторлик фаолияти тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқ ишлаб чиқилган ва аудиторлик ташкилотларининг мақоми, вазифаси, мажбуриятлари, ҳуқуқ ва жавобгарлигини белгилаб беради.

2. Аудиторлик ташкилотлари ўз фаолиятида Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, Ўзбекистон Республикаси қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг қарорлари ва бошқа ҳужжатларига, Ўзбекистон Респуб-

ликаси Президентининг фармонлари, қарорлари ҳамда фармойишларига, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари ва фармойишлари, бошқа норматив ҳужжатлар, шунингдек мазкур Низомга амал қиладилар.

3. Аудиторлик фаолияти қуйидаги тамойиллар асосида амалга оширилади:

аудиторлик текшируви ўтказиладиган шахслардан, шунингдек ҳар қандай учинчи шахслардан мустақиллик;

аудиторлик текширувларини ўтказишда холислик;

аудиторлик текширувини ўтказётган аудиторлик ташкилотлари мустақил равишда ишлаш усуллари ва методларини танлаши;

аудиторлик текширувини амалга ошираётган шахсларнинг профессионал компетентлиги;

аудиторлик текширувини амалга оширишда олинган ахборотларнинг махфийлиги.

4. Аудиторлик ташкилоти, аудиторлик фаолиятини амалга ошириш лицензияси, ўзининг номига эга муҳри, мустақил баланс, банкларда ҳисоб рақамларига эга бўлган юридик шахс ҳисобланади.

II. Аудиторлик ташкилотларининг асосий вазифалари

Қуйидагилар аудиторлик ташкилотларининг асосий вазифалари ҳисобланади: ҳўжалик юритувчи субъектлар молиявий ҳисоботларининг таҳлили ва ишончлилигини тасдиқлаш;

ҳўжалик фаолияти самарадорлигини реал ва ҳаққоний баҳолаш;

мулкдорлар, акциядорлар, инвесторлар, кредиторлар ва бошқа молиявий ҳисоботдан фойдаланувчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш;

ҳўжалик юритувчи субъектлар фаолияти самарадорлигини ошириш бўйича амалий таклифларни ишлаб чиқиш.

6. Аудиторлик ташкилотлари уларнинг зиммасига юклатилган вазифаларга мувофиқ молиявий ҳисоботлар ҳамда у билан боғлиқ бўлган молиявий ахборотларнинг қонунчиликка мувофиқлиги ва ишончилигини аудиторлик текширувларидан ўтказати, шунингдек профессионал хизматлар кўрсатади.

Ҳўжалик юритувчи субъектлар фаолияти самарадорлигини таҳлил қилиш ва баҳолашда аудиторлик ташкилотлари, авваламбор даромадлилик (рентабеллик), капиталдан фойдаланиш даражаси, молиявий барқарорлиги, тўлов қобилияти ва ўзини-ўзи молиялаш даражаси, ишдаги фаоллик мезонларидан келиб чиқади.

III. Аудиторлик ташкилотларининг ҳуқуқ ва мажбуриятлари

7. Аудиторлик ташкилотлари:

аудиторлик текширувини ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилиш учун ҳўжалик юритувчи субъектнинг таъсис ҳужжатлари ва бухгалтерия ҳисоби ҳамда молиявий ҳисоботлари билан олдиндан танишиб чиқиш;

аудиторлик текширувини олиб бориш шакллари ва услубларини мустақил равишда белгилаш;

аудиторлик текширувини ўтказишда ҳўжалик юритувчи субъектнинг молия-ҳўжалик фаолиятини амалга ошириш билан боғлиқ ҳужжатлари билан тўлиқ танишиб чиқиш, шунингдек ушбу ҳужжатда ҳисобга олинган ҳар қандай мулкнинг аниқ мавжудлиги ёки ҳар қандай мажбуриятларнинг аниқ ҳолатини текшириш;

аудиторлик текшируви давомида юзага келган саволлар бўйича ҳўжалик юри-

тувчи субъектнинг моддий жавобгар шахсларидан оғзаки ва ёзма тушунтиришлар ҳамда аудиторлик текшируви учун зарур бўлган қўшимча маълумотларни олиш;

хўжалик юритувчи субъектдан учинчи шахслар ахборотининг ёзма тасдиқномасини олиш;

хўжалик юритувчи субъект ишончли аудиторлик хулосасини тайёрлаш учун барча зарур бўлган ахборотни бермаган тақдирда аудиторлик текширувини ўтказишдан бош тортиш;

аудиторлик текширувини ўтказишда аудиторлар ва бошқа мутахассисларни иштирок этишга белгиланган тартибда жалб этиш;

аудиторлик текширувини олиб бориш даврида хўжалик юритувчи субъектга бухгалтерия ҳисобини йўлга қўйиш, тиклаш, олиб бориш ҳамда молиявий ҳисоботни тайёрлашдан ташқари профессионал хизматлар кўрсатиш;

республика аудиторлар жамоат бирлашмасига аъзо бўлиш ҳуқуқига эгадир.

Аудиторлик ташкилотлари қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ҳуқуқларга ҳам эга бўлишлари мумкин.

8. Аудиторлик ташкилотлари:

аудиторлик фаолиятини амалга оширишда қонун ҳужжатларида белгиланган лицензия талаблари ва шартларига амал қилиши;

аудиторлик текширувини ўтказиш бўйича шартнома тузишдан аввал буюртмачининг талабига кўра аудиторлик фаолиятини амалга оширишга тегишли лицензия, аудитор (аудиторлар)нинг малака сертификатини кўрсатиши;

хўжалик юритувчи субъектнинг талабига кўра аудиторлик текширувини ўтказиш бўйича қонун ҳужжатларидаги талаблар, аудиторнинг фикр-мулоҳазалари асосланадиган ҳуқуқий нормалар тўғрисида ахборот тақдим этиши;

аудиторлик текширувини амалга оширишда олинган ахборотларни сир сақлаши;

аудиторлик ҳисоботида молия-хўжалик операцияларининг қонунийлигини бузиш ҳолатлари ва уларни бартараф этиш бўйича таклифларни акс эттириши;

ўтказилган аудиторлик текширувлари натижалари бўйича аудиторлик хулосалари ва аудиторлик ҳисоботларининг нусхалари аудиторлик ташкилотида бўлиши ҳамда уларнинг қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда сақланишини таъминлаши;

хўжалик юритувчи субъектнинг мансабдор шахслари ва бошқа ходимлари мазкур субъектга зарар келтирганлигига яққол гувоҳлик берувчи ҳолатларни аниқлаган тақдирда бу тўғрида раҳбарият (мулкдор)ни хабардор қилиши ҳамда аудиторлик хулосасида тегишли равишда қайд этиши шарт. Зарур ҳолларда аудиторлик текширувининг натижаларини акциядорларга етказиш учун уларнинг қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда умумий мажлисини чақиришни талаб қилиши;

аудиторларнинг ҳар йили малака ошириш курсларидан ўтишларини таъминлаши;

республика аудиторлар жамоат бирлашмаларининг талабига кўра аудиторлик ташкилотларини мажбурий рейтинг баҳолаш учун ахборот тақдим этиши шарт.

Аудиторлик ташкилотлари қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа мажбуриятларга ҳам эга бўлишлари мумкин.

9. Аудиторлар назорат ёки ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг топшириқларига биноан фақат аудиторлик ташкилоти билан назорат ёки ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ўртасида тузилган шартнома асосида турли текширувларни ўтказишда мутахассислар сифатида иштирок этишлари мумкин.

IV. Аудиторлик ташкилотлари фаолиятини ташкил этиш

10. Аудиторлик ташкилотлари очик акциядорлик жамияти шаклидан ташқари барча ташкилий-ҳуқуқий шаклда ташкил этилиши ва фаолият юритиши мумкин, бунда устав капиталининг 51 фоиздан кам бўлмаган миқдори мазкур аудиторлик ташкилотининг бир ёки бир нечта штатдаги аудиторларига тегишли бўлиши шарт. Аудитор (аудиторлар) фақат битта аудиторлик ташкилотининг таъсисчиси бўлиши мумкин.

11. Аудиторлик ташкилотини аудитор малака сертификатига эга бўлган раҳбар бошқаради.

Аттестациядан ўтмаган раҳбар икки йил мобайнида аудиторлик ташкилоти раҳбари сифатида фаолият юритиш ҳуқуқига эга эмас.

12. Қўйидагилар:

фақат ташаббускорлик асосида аудиторлик текширувини амалга оширувчи аудиторлик ташкилотлари энг кам ойлик иш ҳақининг 1500 баробари миқдоридан кам бўлмаган устав капиталига ва штатида камида 2 нафар аудиторга эга бўлиши;

устав капитали 500 млн. сўмдан кўпроқни ташкил этган очик акциядорлик жамиятлари, банклар ва суғурта ташкилотларидан ташқари хўжалик юритувчи субъектларда ташаббускорлик асосида ва мажбурий аудиторлик текширувларини амалга оширувчи аудиторлик ташкилотлари энг кам ойлик иш ҳақининг 3000 баробари миқдоридан кам бўлмаган устав капиталига ва штатида камида 4 нафар аудиторга, уларнинг биттаси халқаро бухгалтер сертификатига эга бўлиши;

барча хўжалик юритувчи субъектларда аудиторлик текширувини ўтказувчи аудиторлик ташкилотлари энг кам ойлик иш ҳақининг 5000 баробари миқдоридан кам бўлмаган устав капиталига ва штатида камида 6 нафар аудиторга, уларнинг иккитаси халқаро бухгалтер сертификатига эга бўлиши шарт.

13. Хусусий корхона шаклидаги аудиторлик ташкилотлари Ўзбекистон Республикасининг «Хусусий корхоналар тўғрисида», «Аудиторлик фаолияти тўғрисида»ги қонунлари ҳамда мазкур Низом талабларига мувофиқ ташкил этилади.

14. Масъулияти чекланган жамият шаклидаги аудиторлик ташкилотлари Ўзбекистон Республикасининг «Масъулияти чекланган ва қўшимча масъулиятли жамиятлар тўғрисида», «Аудиторлик фаолияти тўғрисида»ги қонунлари ҳамда мазкур Низом талабларига мувофиқ ташкил этилади.

15. Ёпиқ акциядорлик жамияти шаклидаги аудиторлик ташкилотлари Ўзбекистон Республикасининг «Акциядорлик жамиятлари ва акциядорлар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида», «Аудиторлик фаолияти тўғрисида»ги қонунлари ҳамда мазкур Низом талабларига мувофиқ ташкил этилади.

16. Аудиторлик ташкилотлари Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида давлат рўйхатидан ўтказилиши лозим.

17. Аудиторлик ташкилотлари аудиторлик хизматини кўрсатиш тўғрисида тузилган шартнома асосида ўз фуқаролик масъулиятини суғурта қилиш полисига эга бўлган тақдирда аудиторлик фаолиятини амалга оширади.

18. Аудиторлик ташкилотлари битта хўжалик юритувчи субъектнинг аудиторлик текширувини уч йилдан ортиқ кетма-кет ўтказиш ҳуқуқига эга эмас.

19. Аудиторлик ташкилотлари аудиторлик текширувини ўтказиш учун штатдаги аудиторлар ёки аудиторлик ташкилоти билан фуқаролик-ҳуқуқий характердаги шартнома тузган аудиторларни жалб этади.

Аудитор сифатсиз аудиторлик текшируви ўтказиши натижасида келтирган зарари, тижорат сирларини ошкор этганлиги ва аудиторлик ташкилотига зарар кел-

тирган бошқа хатти-ҳаракатлари учун аудиторлик ташкилоти олдида қонун ҳужжатларига мувофиқ равишда жавобгар бўлади.

Қоидабузарликка йўл қўйилгани учун малака сертификати бекор қилинган ёки амал қилиши тўхтатилган аудиторлар бекор қилинган ёки тўхтатилган вақтдан бошлаб уч йил давомида аудиторнинг малака сертификатини такрор олиш учун малака имтиҳонлари топширишга қўйилмайди.

20. Қоидабузарликка йўл қўйилгани учун аудиторлик ташкилоти лицензиясининг амал қилишини тўхтатиш ҳолларида мазкур аудиторлик ташкилоти раҳбарининг малака сертификатининг амал қилиши ҳам лицензиянинг амал қилишини тўхтатиш тўғрисидаги қарор қабул қилинган санадан бошлаб тўхтатилади. Аудиторлик ташкилоти лицензиясининг амал қилишини тўхтатишга олиб келган қоидабузарликларга йўл қўйган ўша аудиторнинг малака сертификатининг амал қилиши ҳам тўхтатилади.

V. Аудиторлик ташкилотига нисбатан қўйиладиган лицензия талаблари ва шартлари

21. Қўйидагилар аудиторлик фаолиятини амалга оширишда лицензия талаблари ва шартлари ҳисобланади:

«Аудиторлик фаолияти тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикасининг Қонунига, Аудиторлик фаолиятининг миллий стандартлари, шунингдек, бошқа қонун ҳужжатлари талабларига риоя қилиш;

лицензия олинаётганда мазкур Низомда назарда тутилган миқдорларда тўлиқ шакллантирилган устав капиталига эга бўлиш;

фақат аудиторлик фаолиятини амалга ошириш;

фуқаролик масъулиятини суғурта қилиш полисига эга бўлиш;

аудитор томонидан аудиторлик фаолиятини фақат битта аудиторлик ташкилотида амалга ошириш;

штатда аудиторлар сони мазкур Низомда назарда тутилган миқдорда бўлиши;

лицензия турига мувофиқ штатдаги аудиторларда халқаро бухгалтер сертификатининг бўлиши;

аудиторлик текшируви ўтказиш чоғида олинган ахборотнинг сир сақланишини таъминлаш;

аудиторлик текширувлари ўтказиш бўйича шартнома мажбуриятларини ўз вақтида ва сифатли бажариш;

аудиторлик ташкилоти раҳбари лавозимига фақат аудиторни тайинлаш;

аудиторлик ташкилоти раҳбарининг уч йилда бир маротаба Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигида аттестациядан ўтиши;

аудиторлик фаолиятини амалга ошириш чоғида мустақилликни таъминлаш;

ишончли аудиторлик ҳисоботи тузиш ва аудиторлик хулосаси бериш;

аудиторлик ташкилотларида аудиторлар иш сифатининг ички стандартлари мавжудлиги;

ўз почта манзили ўзгаргани тўғрисида 10 кун муддатда Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигини хабардор қилиш;

аудиторлик фаолияти тўғрисидаги маълумотларни ярим йилда бир марта белгиланган шаклда Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигига тақдим этиш, шунингдек, аудиторлик фаолияти билан боғлиқ бошқа ахборотларни Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги талаби бўйича тақдим этиш.

22. Аудиторлик ташкилоти лицензиясининг амал қилишини тўхтатиш учун асос

бўладиган лицензия талабларини бир марта қўпол равишда бузишга қўйидагилар киради:

аудиторлик фаолияти билан боғлиқ бўлмаган бошқа фаолият турларини амалга ошириш;

аудиторлик фаолиятини амалга оширишда мустақилликни таъминламаслик;
ишончсиз ёхуд шак-шубҳасиз ёлғон аудиторлик хулосаси тузиш;

аудиторлик текшируви ўтказиш чоғида олинган махфий ахборотни аудиторлик текшируви буюртмачисининг рухсатисиз ошкор қилиш, қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно;

аудиторлик текширувларини ўтказишда қонун ҳужжатларида назарда тутилган чекланишларга риоя қилинмаслик;

аудиторлик фаолиятини амалга оширишда фуқаролик масъулияти суғурта полисининг йўқлиги;

лицензия талаблари ва шартларига риоя этилишини Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг текширувларидан бўйин товлаш.

23. Аудиторнинг малака сертификати амал қилишини тўхтатиш учун асос бўладиган аудиторлик фаолиятини амалга оширишда қонун ҳужжатлари талабларини қўпол равишда бир маротаба бузишга қўйидагилар киради:

аудиторлик текширувини амалга оширишда мустақилликни таъминламаслик;
ишончсиз ёхуд шак-шубҳасиз ёлғон аудиторлик хулосаси тузиш;

аудиторлик текшируви ўтказиш чоғида олинган махфий ахборотни аудиторлик текшируви буюртмачисининг рухсатисиз ошкор қилиш, қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно;

аудиторлик текшируви ўтказишда аниқланган хўжалик юритувчи субъектнинг бухгалтерия ҳисоб-китоби юритиш, молия ҳисоботини тузиш бўйича белгиланган талабларни бузганлиги фактларининг аудитор томонидан яширилиши;

аудиторнинг малака сертификатини ўз номидан аудиторлик фаолиятида қатнашиш учун ушбу ҳужжатдан фойдаланиш мақсадида, бошқа шахсга берилиши факти аниқланганда;

аудиторлик ташкилотининг штатида турган аудиторнинг мазкур ташкилотнинг тегишли рухсати (бўйруғи)сиз назорат ёки ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар топшириғи бўйича турли текширувларни ўтказиш учун мутахассис сифатида қатнашиши.

24. Аудиторнинг ҳар йилги малака ошириш талабларини мунтазам равишда бузиши аудиторлик малака сертификатининг амал қилишини тўхтатиш учун асос бўлади.

VI. Аудиторлик ташкилотларининг жавобгарлиги

25. Аудиторлик ташкилотлари, аудиторлик текширувни буюртмачиси, хўжалик юритувчи субъектлар ва молиявий ҳисобот бошқа фойдаланувчилар, шу жумладан тижорат банклари, молия тузилмалари ҳамда инвесторлар олдида хўжалик юритувчи субъектнинг молиявий ҳисоботи ва бошқа молиявий ахбороти ҳақида нотўғри аудиторлик хулосаларини тузиши оқибатида уларга келтирилган зарар учун қонун ҳужжатларида назарда тутилган жавобгарликка тортилади.

26. Сифатсиз ёки батафсил бўлмаган аудиторлик текшируви натижасида хўжалик юритувчи субъект ва (ёки) аудиторлик текшируви буюртмачисига келтирилган зарар, шу жумладан бой берилган фойда қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда қопланади.

VII. Ҳисоб, ҳисобот ва аудиторлик ташкилотларининг лицензия талаблари ва шартларига риоя қилиши устидан назорат

27. Аудиторлик ташкилотлари қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда бухгалтерия ҳисоби ва ҳисоботларини олиб боради.

28. Аудиторлик ташкилотлари лицензия талаблари ва шартларига риоя қилишини Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳар уч йилда камида бир маротаба текшириб туради.

29. Аудиторлик ташкилотларини қайта ташкил этиш ва тугатиш қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда амалга оширилади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ҚАРОРИ

156 Аҳоли бандлигини ошириш ҳамда меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш органлари фаолиятини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида

Аҳоли даромадлари ва фаровонлиги даражасини ўстиришнинг гоёат муҳим омили сифатида унинг бандлигини ошириш учун зарур шарт-шароитлар яратиш, меҳнат бозори инфратузилмасини янада ривожлантириш, одамларни ижтимоий ҳимоя қилиш тизимини мустаҳкамлаш, ушбу масалаларни ҳал этишда меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш органларининг ролини фаоллаштириш ҳамда жавобгарлигини кучайтириш, шунингдек улар фаолиятини ташкил қилишни такомиллаштириш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2007 йил 12 январдаги Ф–2654-сонли Фармойишига мувофиқ ташкил этилган Ишчи гуруҳи томонидан Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт вазирлиги, Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, Молия вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари билан биргаликда ишлаб чиқилган Аҳоли бандлигини ошириш ҳамда меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш органлари фаолиятини такомиллаштириш чора-тадбирлари дастури 1-иловага мувофиқ маъқуллансин.

Ишчи гуруҳи Дастур топшириқлари бажарилиши устидан қатъий мониторинг ўрнатсин ва унинг ижроси тўғрисида ҳар чоракда Вазирлар Маҳкамасига ахборот бериб борсин.

2. Республика шароитида аҳоли бандлиги ва даромадларини оширишнинг самарали шаклларида бири сифатида аҳолини хўжалик юритувчи субъектлар билан кооперациялашган ҳолда касаначилик меҳнатига кенг жалб этишни рағбатлантириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Йирик саноат корхоналари билан касаначиликни ривожлантириш асосидаги ишлаб чиқариш ва хизматлар ўртасида кооперацияни кенгайтиришни рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида» 2006 йил 5 январдаги ПФ–3706-сонли Фармонининг амал қилиши иқтисодиётнинг бошқа тармоқлари, биринчи галда транспорт, алоқа, қурилиш ва қурилиш

индустриясининг йирик корхоналарига, шунингдек тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришга ихтисослашган кичик саноат корхоналарига нисбатан ҳам жорий этилсин.

3. Қуйидагилар Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлигининг энг муҳим вазифалари деб ҳисоблансин:

минтақалар бўйича меҳнат бозорини шакллантиришда самарали сиёсатни амалга ошириш, демографик омилларни, иқтисодиёт тармоқларини ривожлантириш ва таркибий қайта ташкил этишнинг истиқболли йўналишларини эътиборга олган ҳолда бандликнинг янги шакллари кенг татбиқ этиш ҳисобида аҳоли бандлигининг ўсишини таъминлаш;

демографик ўзгаришлар ва кадрларнинг касбий тайёргарлиги билан боғлиқ ўзгариб бораётган талабларни ҳисобга олган ҳолда меҳнат, иш билан бандлик ва аҳолини ижтимоий қўллаб-қувватлаш соҳасидаги қонун ҳужжатларини ишлаб чиқиш ва янада такомиллаштириш бўйича таклифлар киритиш;

ишга жойлашишга муҳтож, иш билан банд бўлмаган аҳолига касбий қайта тайёрлаш ва ишга жойлаштириш бўйича сифатли хизматлар кўрсатиш;

аҳолининг эҳтиёжманд тоифаларини ижтимоий ҳимоя қилиш бўйича амалий чора-тадбирларнинг амалга оширилишини таъминлаш, камхарж оилалар, ногиронлар ва ёлғиз кексаларга ёрдам кўрсатишда табақалаштирилган тарзда ва аниқ ёндошувни кучайтириш;

меҳнат, бандлик ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш соҳасидаги қонун ҳужжатлари талабларига риоя этилиши устидан қаттиқ назоратни амалга ошириш, меҳнат муносабатларини моддий рағбатлантириш ва меҳнатни муҳофаза қилиш механизмларини такомиллаштириш чора-тадбирларини ишлаб чиқиш.

4. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги Иқтисодиёт вазирлиги, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги билан биргаликда, меҳнат бозорида вужудга келаётган тенденцияларни ва муайян ихтисосликлар бўйича кадрларга нисбатан талаб-эҳтиёжни ҳисобга олган ҳолда кадрларни касбий тайёрлаш ва қайта тайёрлаш бўйича йўналишлардаги ўзгаришларга оид таклифларни тизимли асосда Вазирлар Маҳкамасига киритсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, Иқтисодиёт вазирлиги, Молия вазирлигининг туман (шаҳар) меҳнат, бандлик ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бўлимлари негизида йирик қишлоқ фуқаролар йиғинлари (маҳаллалар)да меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бўйича муқим пунктлари бўлган Бандликка қўмаклашувчи туман (шаҳар) марказларини ташкил этиш тўғрисидаги таклифи қабул қилинсин.

Қуйидагилар Бандликка қўмаклашувчи марказларнинг асосий вазифалари этиб белгилансин:

иш билан банд бўлмаган аҳоли ҳисоби методикасига мувофиқ, ишсизлар тизимли равишда ҳисобга олиб борилишини, ишга жойлашишга муҳтожлар, шунингдек мавжуд бўш иш жойлари тўғрисида маълумотлар банки шакллантирилишини таъминлаш;

ишсизлар, биринчи навбатда ёшлар, хотин-қизлар ва аҳолининг бошқа ижтимоий эҳтиёжманд тоифаларини ишга жойлаштиришга қўмаклашиш;

аҳоли бандлигининг самарали шакллари ривожлантириш, жумладан касаначилик меҳнатини жорий этиш, мустақил иш билан бандлик, шу жумладан шахсий ёрдамчи ва деҳқон хўжаликларида қорамол боқиш ҳамда бошқа турдаги иш билан бандликни рағбатлантириш;

ишсизларни касбга ўқитиш ва қайта ўқитишни ташкил қилиш, уларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш бўйича қонун ҳужжатларида назарда тутилган чора-тадбирларни амалга ошириш, ҳақ тўланадиган жамоат ишларини кенгайтириш;

иш берувчилар томонидан меҳнатга оид қонун ҳужжатларига, шунингдек меҳнатни муҳофаза қилиш соҳасидаги норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга риоя этилишини назорат қилиш;

эҳтиёжманд оилаларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш чора-тадбирларини амалга оширишда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига амалий ёрдам кўрсатиш, камхарж оилаларга нафақалар ҳамда моддий ёрдам тайинлаш ва тўлашда ўрнатилган тартибга риоя этилиши мониторингини амалга ошириш.

6. Қўйидагилар:

Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлигининг ташкилий тузилмаси 2-иловага мувофиқ;

Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлигининг ходимлар умумий чекланган сони 89 киши, шулардан бошқарув ходимлари сони 61 кишидан иборат бўлган марказий аппарати тузилмаси 3-иловага мувофиқ;

Қорақалпоғистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги тузилмаси ҳамда вилоятлар ва Тошкент шаҳар меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш ҳудудий бош бошқармаларининг намунавий тузилмаси 4 ва 4а-иловаларга мувофиқ;

туман (шаҳар) ижтимоий таъминот бўлими ҳамда Бандликка қўмаклашувчи туман (шаҳар) марказининг намунавий тузилмалари 5 ва 6-иловаларга мувофиқ тасдиқлансин.

Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги Вазирлик марказий аппаратининг тасдиқланган тузилмасига белгиланган ходимлар сони ва меҳнат ҳақи фонди доирасида ўзгартиришлар киритиш ҳуқуқи берилсин.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси икки ҳафта муддатда Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги тўғрисидаги низомни тасдиқласин.

7. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги марказий аппарати бўлинмалари раҳбарларини, ҳудудий бош бошқармалар, шунингдек вазирликка бўйсунувчи ташкилотлар раҳбарларини аттестациядан ўтказиш бўйича Республика комиссияси 7-иловага* мувофиқ таркибда тузилсин.

Республика комиссияси икки ой муддатда мазкур тоифалардаги ходимларни уларнинг малака ва касб даражаларига нисбатан талабларни эътиборга олган ҳолда аттестациядан ўтказсин.

8. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги 2007 йилнинг 1 июлига қадар:

ҳудудий бош бошқармалар таркибий бўлинмалари, шунингдек Бандликка қўмаклашувчи туман (шаҳар) марказлари ва туман (шаҳар) ижтимоий таъминот бўлинмалари раҳбарларини уларнинг малака ва касбий савия-даражасига нисбатан қаттиқ талаблар қўйган ҳолда аттестациядан ўтказсин;

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги билан биргаликда ишсизлар касбга тайёрладиган, қайта тайёрладиган ва малакаси ошириладиган базавий касб-ҳунар коллежларини ҳудудлар бўйича белгиласин, шунингдек иш берувчилар ва меҳнат бозорининг малакали кадрларга бўлган талаб-эҳтиёжларини ҳисобга оладиган тегишли таълим дастурларини ишлаб чиқсин.

9. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, Иқтисодиёт вазирлиги, Молия вазирлиги, Давлат статистика қўмитаси бир ой муддатда Халқаро меҳнат ташкилоти томонидан республиканинг ўзига хос

* 7-илова берилмайди.

хусусиятларини ҳисобга олиб белгиланган нормалардан келиб чиққан ҳолда, ҳудудлар бўйича Ишга жойлашишга муҳтож, иш билан банд бўлмаган аҳоли ҳисоби методикасини ишлаб чиқсин ҳамда тасдиқлаш учун Вазирлар Маҳкамасига киритсин.

10. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлигининг меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш органлари ходимларининг меҳнатини рағбатлантириш ҳамда моддий-техника базасини мустаҳкамлаш жамғармасини ташкил этиш тўғрисидаги таклифи қабул қилинсин.

Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш органлари ходимларининг меҳнатини рағбатлантириш ҳамда моддий-техника базасини мустаҳкамлаш жамғармаси тўғрисидаги низом 8-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

11. Адлия вазирлиги бир ой муддатда қонун ҳужжатларига мазкур қарордан келиб чиқадиган ўзгартиш ва қўшимчалар тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин.

12. Ушбу қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ш.М. Мирзиёев зиммасига юклансин.

**Ўзбекистон Республикаси
Президенти**

И. КАРИМОВ

Тошкент ш.,
2007 йил 6 апрель,
ПҚ-616-сон

+

Ўзбекистон Республикаси
Президентининг 2007 йил 6 апрелдаги
ПҚ-616-сон қарорига
1-ИЛОВА

15 (255)-сон

— 31 —

156-модда

Аҳолининг иш билан бандлигини кенгайтириш ҳамда меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш органлари фаолиятини такомиллаштириш чора-тадбирлари дастури

Т/р	Тадбирлар номи	Бажариш муддати	Бажариш учун масъуллар	Тадбирларни амалга ошириш шакллари	Кутилаётган натижа
I. Аҳолининг иш билан бандлигини ошириш					
1.	Ҳар йили камида 550 минг янги иш ўринларини, шу жумладан: кичик корхоналар ва микрофирмаларни ривожлантириш ҳисобига — 320 минг иш ўринлари; барча йўналишдаги касаначиликни, жумладан оилавий тадбиркорликни кенгайтириш ҳисобига — 160 минг иш ўринлари; фаолият юритаётган корхоналарни реконструкция қилиш ва молиявий-иқтисодий соғломлаштириш, янги йирик ишлаб чиқариш объектларини ишга тушириш, ижтимоий ва бозор инфратузилмасини ривожлантириш ҳисобига — 70 минг иш ўринларини ташкил этиш.	Ҳар йили	Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари, Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги	Бандлиқнинг ҳудудий дастурлари	Туманлар, шаҳарлар, вилоятлар ва умуман республикада иш ўринлари ҳамда аҳолининг бандлиги ўсишини ташкил этиш.
2.	2007 йилда, асосан қишлоқ жойларда хизмат кўрсатиш ва сервис соҳасида иш ўринларининг маҳаллалар бўйича жойлашувини белгилаб ва ушбу мақсадларга Бандликка кўмаклашиш жамғармасидан ҳар йили камида 3 млрд. сўм ажратилишини назарда тутган ҳолда 100 минг янги иш ўринлари ташкил этилишини таъминлаш.	2007 йил давомида	Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари, Иқтисодиёт вазирлиги, Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги	Бандлиқнинг ҳудудий дастурлари	Аҳолининг иш билан бандлиги, шу жумладан хизмат кўрсатиш ва сервис соҳасидаги бандлигининг ўсиши.
3.	Оилавий бизнесни ташкил этишга имтиёзли кредитларни жалб этган ҳолда ҳар йили кам таъминланган оилалардан, айниқса қишлоқ жойларда камида 15 минг кишини ишга жойлаштириш.	Ҳар йили	Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, туманлар ҳокимликлари	Микрокредитларга бўлган талаблар тўғрисидаги ахборот, Бажарувчиларнинг қўшма тадбирлари	Кам таъминланган оилалардаги, энг аввало қишлоқ жойларда яшовчи ишламайдиган аҳолининг бандлигини таъминлаш.
4.	Қорамол етиштирувчиларни иш билан банд шахслар сифатида ҳисобга олиш, ушбу фаолият тури билан шуғулланувчи камида 270 минг кишига меҳнат дафтарчаси бериш ва юритиш, шунингдек қорамол сотиб олиш учун Бандликка	2007 йил давомида	Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, қишлоқ туманлари ҳокимликлари	Қорамол етиштириш чора-тадбирлари параметрлари	Ишламайдиган қишлоқ аҳолисининг бандлиги ва ижтимоий муҳофазасини таъминлаш.

Т/р	Тадбирлар номи	Баъаринш мўддати	Баъаринш учун масъуллар	Тадбирларни амалга ошириш шакллари	Қўтилган натижа
	қўмаклашиш жамғармасининг мақсадли микро-кредитларини бериш.				
5.	Иш билан банд ва ишга жойлаштишга муҳтож шахсларнинг ҳақиқий сонини аниқлаш учун меҳнат бозоридаги вазиятга баҳо бериш кўрсаткичлари тизимини ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш.	2007 йил II чорак	Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, Давлат статистика қўмитаси, Иқтисодиёт вазирлиги	Кўрсаткичлар тизимини тасдиқлаш	Меҳнат бозоридаги вазиятни ва ишга муҳтожлар сонини янада тўлиқ ва сифатли баҳолаш.
6.	Тасдиқланган кўрсаткичлар тизими бўйича меҳнат бозори ва бандлик устидан мониторинг ташкил этиш.	Ҳар чоракда	Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, Давлат статистика қўмитаси, Иқтисодиёт вазирлиги	Ҳар чоракда чиқадиган «Меҳнат бозори ва аҳоли бандлиги мониторинги» чоп бөллетенини чоп этиш	Минтакалар бўйича меҳнат бозоридаги вазиятни тезкор равишда баҳолаш тизимини шакллантириш.
7.	Гўшт-сут ва мева-сабзавот маҳсулотлари, бошқа турдаги маҳаллий хом ашёни қайта ишлаш, тергита ишлов бериш, халқ истеъмоли молларини ишлаб чиқариш бўйича кичик корхоналарни ташкил этиш инновация лойиҳаларини рағбатлантириш механизми ишлаб чиқишнинг таъминлаш ҳамда уларни Тадбир-корликни қўллаб-қувватлаш ва корхоналарни таркибий қайта қуриш жамғармаси маблағларидан грантлар ва кредитлар ажратиш йўли билан молиялаштириш.	Ишлаб чиқиш — 2007 йил, молиялаш-тириш — 2008 йилдан бошлаб	Монополиядан чиқариш, рақобат ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси, Иқтисодиёт вазирлиги	Кичик инновация лойиҳаларини рағбатлантириш тўғрисидаги низом	Кичик корхоналарда муқим иш ўринларини ташкил этиш.
II. Меҳнат органлари иш билан банд бўлмаган фуқароларга кўрсатилган хизмат, шў жуьладан уларни қайта тайёрлаш ва ишга жойлаштириш бўйича кўрсатилган хизматлар тури ва сифатини кенгайтириш					
8.	Ҳар бир йирик қишлоқ фуқаролари йигитли ҳудудда аҳолини ишга жойлаштириш ва ижтимоий муҳофаза қилиш муқим пунктларини ташкил этиш. Банд бўлмаган аҳолига меҳнат органлари томонидан турли хизматлар кўрсатишни назарда тутувчи мазкур пунктнинг аниқ иш регла-ментини ишлаб чиқиш.	2007 йил II чорак	Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, қишлоқ туманлари ҳокимликлари	Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирининг буйруғи, бажарувчиларнинг қўшма қарорлари	Туман марказлардан узоқда яшайдиган қишлоқ аҳолисининг ҳудудий меҳнат органлари хизматидан фойдаланишнинг яхшилаш, уларнинг доирасини банд бўлмаган аҳолининг бевосита яшаш жойи томон кенгайтириш.
9.	Ахборот хизмати турлари доирасини кенгай-тириш учун барча хўжалик юритувчи субъектлар томонидан ўзларидаги ишчилар сони ва уларнинг мақомидан қатъи назар, бўш иш ўринлари тўғрисидаги маълумотларни меҳнат органларига ўз вақтида ва тўлиқ тақдим этишнинг янги тартибини тасдиқлаш.	2007 йил II чорак	Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, Иқтисодиёт вазирлиги, Адлия вазирлиги	Меҳнат органларига бўш иш ўринлари ва лавозимлари ҳақидаги маълумотларни тақдим этиш тартиби тўғрисида низом	Ишга жойлашиш имкониятларини ошириш ва сонини кўпайтириш.

+

Т/р	Табирлар номи	Бажариш мuddати	Бажариш учун масъулар	Табирларни амалга ошириш шакллари	Қўтилётган натижа
10.	Иш излаётган фуқароларга керакли маълумот олиш имконини берадиган маълумотларнинг минтақавий электрон тармоғини (хулудлар, иктисодиёт тармоқлари, аниқ иш ўринлари бўйича) шакллантиришни назарда тутувчи бўш ўринлар ва бўш иш жойлари банкдан аҳоли кенгроқ фойдаланишини, шунингдек меҳнат бозори тўғрисида даврий ахборот материаллари (бюллетенлар) чоп этилишини, ушбу мақсадларга Бандликка қўмаклашиш жамғармасидан 450 млн. сўм ажратилишини назарда тутган ҳолда таъминлаш.	Ташкил этиш — 2007 йил I-III чораклар, татбиқ этиш — 2007 йил IV чорак	Меҳнат ва аҳолини иқтисомий муҳофаза қилиш вазирлиги, туман (шаҳар) ҳокимликлари	Меҳнат ва аҳолини иқтисомий муҳофаза қилиш вазирлигининг буйруғи, бажарувчиларнинг қўшма тадбирлари, ахборот материаллари	Меҳнат органлари томонидан банд бўлмаган аҳолига қўрсатилаётган хизматлар турини кенгайтириш.
11.	Ёлғиз кексалар, пенсионерлар, ногиронилар, парварнишга муҳтож инсонларга уйда иқтисомий хизмат кўрсатишни ташкил этиш орқали, камидан 1000 кишининг иш билан банд бўлишини таъминлаш.	2007 йил давомида	Меҳнат ва аҳолини иқтисомий муҳофаза қилиш вазирлиги	Меҳнат ва аҳолини иқтисомий муҳофаза қилиш вазирлигининг буйруғи	Маҳаллий меҳнат органлари томонидан банд бўлмаган аҳолига қўрсатилаётган хизматлар турини кенгайтириш.
12.	Мавжуд касб-хунар коллежлари негизда иш билан банд бўлмаганларни тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш ҳажмларини кенгайтириш (ҳар йили камидан 10 минг киши) бўйича чора-тадбирлар ишлаб чиқиш ва амалга ошириш.	2007 йил давомида	Меҳнат ва аҳолини иқтисомий муҳофаза қилиш вазирлиги, Ўрта махсус, касб-хунар таълими маркази	Бажарувчиларнинг қўшма тадбирлари	Иш билан банд бўлмаганларга касбий қайта тайёрлаш бўйича қўрсатилаётган хизматлар турини кенгайтириш.
13.	Бандликни таъминлаш бўйича махсус чора-тадбирларга муҳтож тоифадаги фуқароларни ишга жойлаштириш учун иш ўринлари захираси яратиладиган (квоталаштирилмаган) корхоналар доирасини кенгайтириш.	2007 йил II чорак	Меҳнат ва аҳолини иқтисомий муҳофаза қилиш вазирлиги, Иқтисодиёт вазирлиги, Адлия вазирлиги	Иқтисомий муҳофазага муҳтож ва иш излашда қийинчиликларга дуч келган шахсларни ишга жойлаштириш учун иш ўринлари захирасини яратиш тўғрисида янги низоми	Касб-хунар таълимини тамомлаб меҳнат бозорига чиқаётган ёшларни, ногиронилар, жазолан озод этилган шахсларни ишга жойлаштиришни таъминлаш.
14.	Жойларга чиқиш орқали меҳнат муносабатларини такомиллаштириш ва меҳнатга оид қонунчиликка риоя этиш масалаларида корхоналарга тизимли ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш.	Йил давомида	Меҳнат ва аҳолини иқтисомий муҳофаза қилиш вазирлиги	Иш берувчилар билан биргаликдаги тадбирлар	Меҳнат, бандлик ва ҳодимларни иқтисомий муҳофаза қилиш масалаларида иш берувчиларга хизмат кўрсатиш доирасини кенгайтириш.
III. Халқаро стандартлар ва меҳнат бозорининг ўзига хос жиҳатларидан келиб чиқиб, аҳоли бандлигини ҳисобга олиш ҳамда баҳолаш					
15.	Бандлик ва ишсизлик тоифалари мазмун-моҳиятини Халқаро меҳнат ташкилотини стандартларига мувофиқлаштириш.	2007 йил II чорак	Меҳнат ва аҳолини иқтисомий муҳофаза қилиш вазирлиги, Давлат статистика қўмитаси, Адлия вазирлиги	Услубий ва инструкториявий ҳужжатларни ишлаб чиқиш	Халқаро стандартлар ва Ўзбекистондаги меҳнат бозорининг ўзига хос жиҳатларидан келиб чиқиб, бандлик қўрсаткичларининг ҳисобга олинишини таъминлаш.

Т/р	Талбирлар номи	Бажариш муддати	Бажариш учун масъуъллар	Талбирларни амалга ошириш шакллари	Қўтилаётган натижа
16.	Халқаро стандартлар ва меҳнат бозорининг ўнги хос миллий хусусиятларига мувофиқ минтақалар бўйича ишга жойлаштига муҳтож, иш билан банд бўлмаган аҳоли ҳисоби методикасини белгиланган тартибда ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш.	2007 йил I чорак	Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, Иқтисодиёт вазирлиги, Давлат статистика қўмитаси	Услубият	Меҳнат бозоридagi вазиятни баҳолаш сифатини ошириш ва иш ўрнига бўлган талабни аниқлаш.
17.	Бандлик масалалари бўйича текширув дастурларини миллий ҳисоб рақамлар тизими доирасида ва халқаро қоидаларга мувофиқ норасмий сектордаги банд бўлган барча тоифаларни қамраб олган ҳолда такомиллаштириш.	2007 йил IV чорак	Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, Иқтисодиёт вазирлиги, Давлат статистика қўмитаси	Такомиллаштирилган суровномалар ва текширувни ўтказиш йўриқномалари	Бандликни ҳисобга олишни ва услубиятини такомиллаштириш.
18.	Халқаро стандартларда қабул қилинган қоидалар тизимида ва статистик ҳисобот маълумотларини бандлик масалалари бўйича текширув материаллари билан тўлдирish асосида бандлик мақоми, иқтисодиёт секторлари ва тармоқлари бўйича меҳнат ресурслари балансини ишлаб чиқиш.	2008 йилдан бошлаб	Давлат статистика қўмитаси, Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги	Бажарувчиларнинг қўшма талбирлари	Халқаро стандартларини ҳисобга олган ҳолда бандлик ва ишсизликни сифатли ҳамда ҳолис баҳолаш.
19.	Ташқи меҳнат миграциясини ҳисобга олиш шакл ва усулларини ишлаб чиқиш ҳамда миграция сиёсатини амалга оширишга масъул идоралар томонидан вакиллик текширувларини ўтказиш.	2007 йил IV чорак	Ташқи меҳнат миграцияси масалалари агентлиги, Давлат статистика қўмитаси	Ташқи меҳнат миграциясини ҳисобга олишнинг тасдиқланган шакллари ва воситалари	Аҳолининг меҳнат миграциясини янада тўлиқ ва сифатли ҳисобга олишни таъминлаш.
IV. Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш органлари бошқарувидаги ташкилий тузилмасини мақбуллаштириш, улар фаолияти самардорлигини ошириш					
20.	Туман (шаҳар) меҳнат, бандлик ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бўлиmlарини Бандликка қўмақлашувчи марказлар сифатида қайта ташкил этиш.	2007 йил I-II чораклари	Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, туман, шаҳар ҳокимликлари	Ташкилий талбирлар	Туман ва шаҳарлардаги меҳнат органлари фаолияти самардорлигини ошириш.
21.	Фаолият кўрсатяётган Вақтинча бир марталик иш билан таъминлаш марказларини Вақтинчалик ишларни ташкил этиш бюроси сифатида қайта ташкил этиш ҳамда меҳнат бозорига вазият мушкул бўлган минтақалар ҳисобига уларнинг тармоқларини кенгайтириш.	2007 йил I-II чораклари	Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, туман, шаҳар ҳокимликлари	Бажарувчиларнинг қарорлари	Вақтинчалик ишларни ташкил этиш самардорлигини ошириш.
22.	Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлигининг таркибий, ҳудудий ва илдоравий мансуб бўлиmlарини тўғрисидаги низомларни қайта кўриб чиқиш ва янгиларини тасдиқлаш.	2007 йил II чорак	Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги	Бажарувчиларнинг қарорлари	Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш органлари фаолияти самардорлигини ошириш.
23.	Нотиронларни экспертизадан ўтказиш ва реабилитация қилиш масалалари инспекцияси бошқарувидаги ташкилий тузилмасини қайта кўриб чиқиш ва Инспекция, ТМЭЖлар, минтақа-	2007 йилнинг II ярим йиллиги	Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, Молия вазирлиги	Вазирлар Мақомаcи қарори лойиҳаси	Жараёнларни бошқарининг ташкилий тузилмасини мақбуллаштириш ва нотиронликни экспертизадан ўтказиш

+

+

Т/р	Табирлар номи	Бажариш муддати	Бажариш учун масъуллар	Табирларни амалга ошириш шакллари	Қўтилётган натижа
	вий реабилитация марказлари тўғрисидаги янги низомни тасдиқлаш.				ҳамда реабилитация қилиш самардорлигини ошириш.
24.	Мехнатни меъёрлаштириш ва муҳофаза қилиш Маркази ҳамда Мехнат, бандлик ва аҳолини ижтимоий муҳрафа қилиш муаммоларини ўрганиш Республика марказини Бандлик, меҳнатни муҳофаза қилиш ва аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш Республика илмий маркази сифатида қайта ташкил этиш ҳамда унинг Низомини тасдиқлаш.	2007 йил I-II чораклари	Мехнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги	Мехнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги	Бандлик, меҳнатни муҳофаза қилиш ва аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш соҳасидаги илмий тадқиқотлар жараёнларини бошқаришнинг ташкилий тузилмасини мақбуллаштириш.
25.	2007/2008 ўқув йилидан бошлаб етакчи олий ўқув юртли ва алоҳида касб-хунар коллежларида меҳнат, бандлик ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш соҳасида кадрлар, шу жумладан «Мехнат иқтисодиёти» ва «Ижтимоий иш» мутахассислар бўйича кадрларни аниқ мақсадга йўналтирилган ҳолда тайёрлаш чора-тадбирларини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш.	2007 йил II-III чораклари	Мехнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги	Бажарувчиларнинг биргаликдаги қарори	Мехнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш органларини малакали кадрлар билан таъминлаш.
V. Аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш ва меҳнатни муҳофаза қилиш соҳасида қонунчилик базасини ривожлантириш, шу соҳада давлат назорати механизmlарини қўллайтириш					
26.	«Ишлаб чиқаришдаги бехтсиз ҳодисалар ва касб касалликларидан давлат ижтимоий сўғуртаси тўғрисида»ги қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш.	2007 йил III чорак	Мехнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, Молия вазирлиги, Иқтисодиёт вазирлиги, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Адлия вазирлиги, Касаба уюшмалари Федерацияси	Қонун лойиҳаси	Ишлаб чиқаришдаги бехтсиз ҳодисалар ва касб касалликларидан ишчиларга кафолатларни, меҳнатни муҳофаза қилиш масалаларида ишчилар ва иш берувчилар ўртасидаги ўзаро муносабатлар тартибини белгилаш.
27.	«Ўзбекистон Республикасида нотиронларни ижтимоий ҳимоя қилиш тўғрисида»ги қонунга ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш бўйича таклифлар тайёрлаш.	2007 йил III чорак	Мехнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, Молия вазирлиги, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Адлия вазирлиги, Ўзбекистон нодавлат нотижорат ташкилотлари миллий уюшмаси, «Маҳалла», «Ўзбекистон маданияти ва санъати Форуми», «Меҳр нури» жамғармалари, «Ҳаёт» нодавлат нотижорат ташкилоти, Ижтимоий ташаббусларни қўллаб-қувватлаш жамғармаси, Республика болалар ижтимоий мослашуви маркази	Айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги қонун лойиҳаси	Нотиронларни ижтимоий муҳофаза қилиш шарт-шароитларини такомиллаштириш, уларнинг ҳуқуқларини кенгайтириш ҳамда иш берувчиларнинг нотиронларни иш билан таъминлашдан манфаатдорлигини ошириш.
28.	Ўзбекистон Республикасининг «Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисида»ги Қонуни ҳамда Мехнат кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш бўйича таклифлар тайёрлаш.	2007 йил II чорак	Мехнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, Адлия вазирлиги	Айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги қонун лойиҳаси	Бандликнинг ҳамда ишсизликдан муҳофаза қилишнинг ҳуқуқий кафолатларини кучайтириш.

I

Т/р	Тадбирлар номи	Бажариш муддати	Бажариш учун масъуллар	Тадбирларни амалга ошириш шартлари	Қўтилётган натижа
29.	Молия-хўжалик фаолиятини амалга оширмайдиган ва Ўз устас фондларини қонун ҳужжатларида белгиланган мuddатда шакллантирмаган корхоналарни тугатиш тартиби тўғрисидаги низоми (Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 3 июлдаги 327-сонли қарори билан тасдиқланган) тугатилган корхоналардаги бандликни ва иш ўринларини ҳисобга олган ҳолда ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш.	2007 йил III чорак	Монополиядан чиқариш, рақобат ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси, Иқтисодиёт вазирлиги, Адлия вазирлиги	Норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳаси	Ишловчилар ҳаракати ва иш ўринлари, шу жумладан уларнинг чиқиб кетишини янада тўлиқ ҳисобга олиш.
30.	Меҳнат шартларини давлат экспертизадан ўтказиш механизминини кучайтириш бўйича тақлифлар ишлаб чиқиш.	2007 йил III чорак	Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, Адлия вазирлиги	Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 29 июлдаги 378-сонли қарорига ўзгартиш ва қўшимчалар	Ишлаб чиқаришда хавфсиз меҳнат шартларини яратишда давлат назоратини таъминлаш.

+

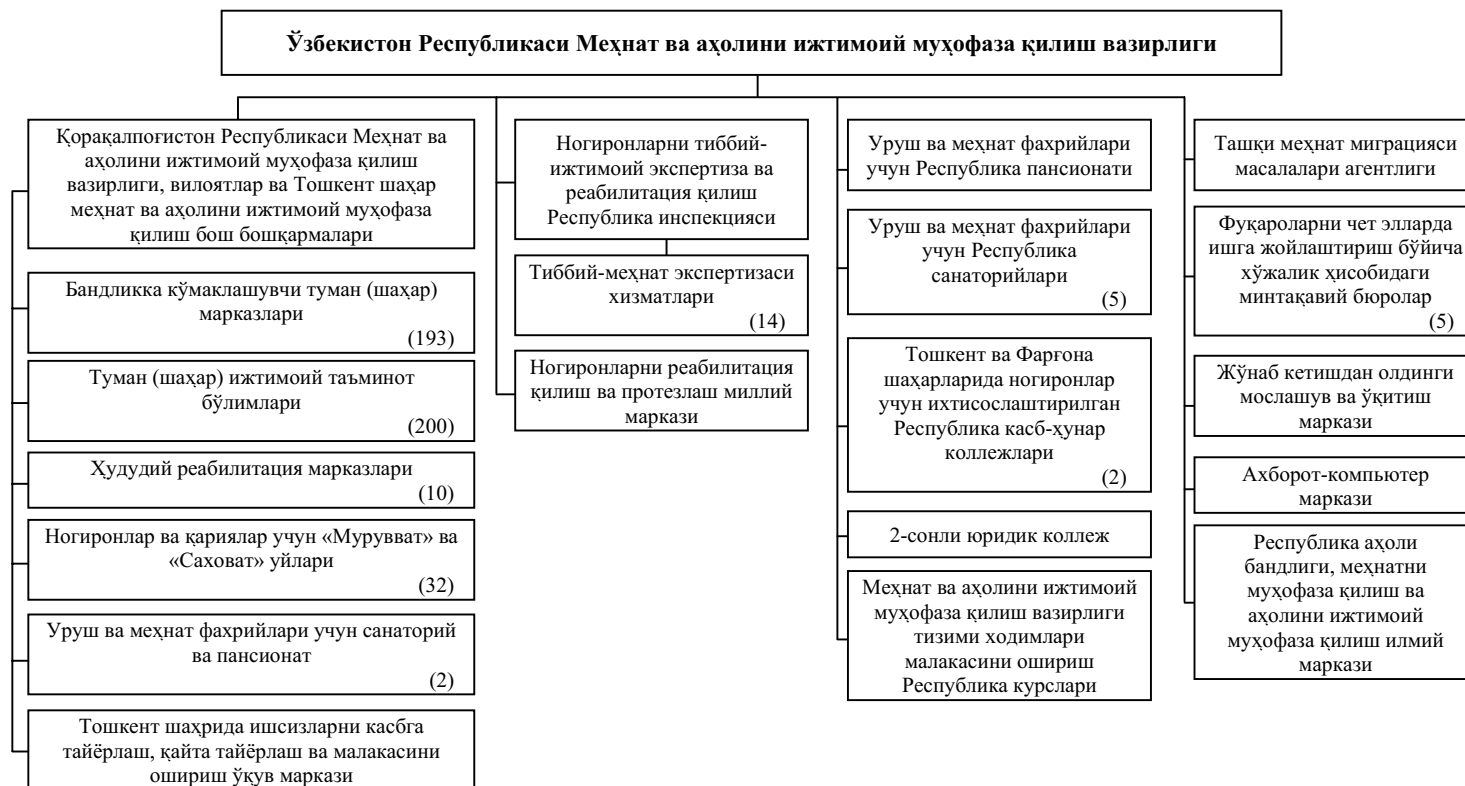
Ўзбекистон Республикаси
Президентининг 2007 йил 6 апрелдаги
ПҚ-616-сон қарорига
2-ИЛОВА

15 (255)-сон

— 37 —

156-модда

Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлигининг ташкилий тузилмаси

Ўзбекистон Республикаси
Президентининг 2007 йил 6 апрелдаги
ПҚ-616-сон қарорига
3-ИЛОВА

156-модда

— 38 —

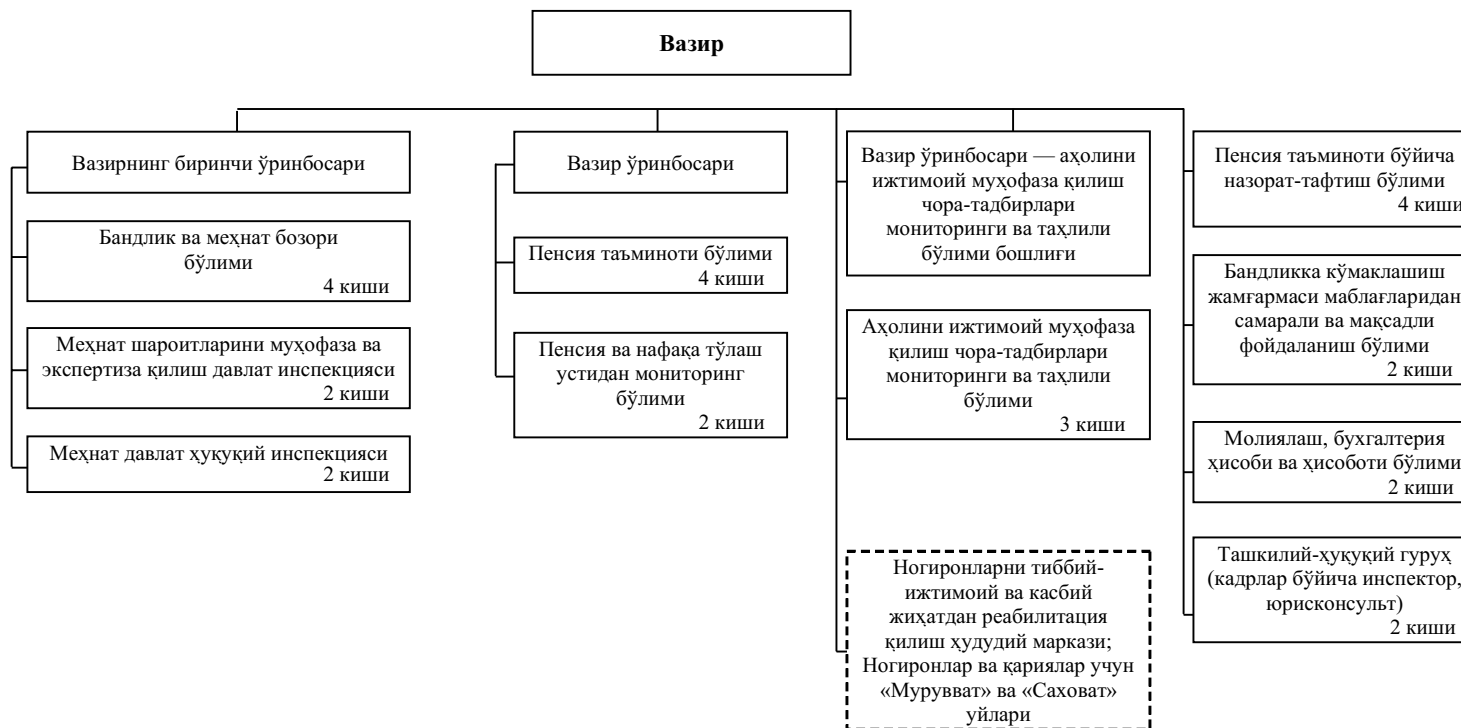
15 (255)-сон

**Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш
вазирлиги марказий аппаратининг ташкилий тузилмаси**

Жами — 89 киши., улардан бошқарув ходимлари — 61 киши.

Қорақалпоғистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлигининг тузилмаси

Ходимларнинг чекланган умумий сони — 43 киши, шу жумладан бошқарув ходимлари — 31 киши

Ўзбекистон Республикаси
Президентининг 2007 йил 6 апрелдаги
ПҚ-616-сон қарорига
4а-ИЛОВА

156-модда

— 40 —

15 (255)-сон

Вилоятлар ва Тошкент шаҳар Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бош бошқармаларининг намунавий тузилмаси

Ходимларнинг чекланган сони, жами:
Тошкент, Фарғона вилоятлари ва Тошкент шаҳрида — 45 кишидан, шундан бошқарув ходимлари — 32 кишидан;
Бухоро, Қашқадарё, Наманган, Сурхондарё вилоятларида — 42 кишидан, шундан бошқарув ходимлари — 30 кишидан;
Самарқанд вилоятида — 41 киши, шундан бошқарув ходимлари — 32 киши;
Жиззах, Навоий, Хоразм вилоятларда — 39 кишидан, шундан бошқарув ходимлари — 28 кишидан;
Андижон вилоятида — 34 киши, шундан бошқарув ходимлари — 30 киши;
Сирдарё вилоятида — 33 киши, шундан бошқарув ходимлари — 28 киши.

Ўзбекистон Республикаси
Президентининг 2007 йил 6 апрелдаги
ПҚ-616-сон қарорига
5-ИЛОВА

15 (255)-сон

— 41 —

156-модда

Туман (шаҳар) ижтимоий таъминот бўлимининг намунавий тузилмаси

Бандликка кўмаклашувчи туман (шаҳар) марказининг намунавий тузилмаси

Ходимларнинг чекланган умумий сони:
бошқарув ходимлари — 1700 киши;
инспекторлар сони — 1979 киши.

Бошқарув ходимлари сони — 9—19 киши;
инспекторлар сони — 1—30 киши.

Ўзбекистон Республикаси
Президентининг 2007 йил 6 апрелдаги
ПҚ-616-сон қарорига
8-ИЛОВА

**Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш органлари
ходимларининг меҳнатини рағбатлантириш ҳамда моддий-
техника базасини мустаҳкамлаш жамғармаси тўғрисида
НИЗОМ**

I. Умумий қоидалар

1. Мазкур Низом Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш органлари ходимларининг меҳнатини рағбатлантириш ҳамда моддий-техника базасини мустаҳкамлаш жамғармаси (бундан кейин матнда — Жамғарма)ни ташкил этиш ва унинг маблағларидан фойдаланиш тартибини белгилаб беради.

2. Жамғарма маблағларидан ходимларнинг бажарилаётган иш самарадорлиги ва сифатини оширишдан моддий манфаатдорлигини кучайтириш, шунингдек меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш органларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш учун фойдаланилади.

II. Жамғарма маблағларини шакллантириш манбалари

+

3. Қуйидагилар Жамғарма маблағларини шакллантириш манбалари ҳисобланади:
— Бандликка қўмаклашувчи жамғарма тушумлари маблағларининг 5 фоизи;
— меҳнатда майиб бўлганлиги ёки касб касаллигидан ногиронлик бўйича Ўзбекистон Республикасининг «Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»ги Қонуни 15-моддасига мувофиқ тайинланган пенсияларни тўлаш харажатларини қоплаш учун иш берувчилар томонидан регрессив талаблар (даъволар) ундирилдиган, меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш органлари ҳисоб рақамларига келиб тушадиган маблағларнинг 15 фоизи.

—

4. Жамғарма маблағлари Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳри меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш ҳудудий бош бошқармаларининг бюджетдан ташқари махсус ҳисоб рақамларидан жамланади ҳамда меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш органлари ўртасида Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги томонидан ўрнатилган тартибда тақсимланади.

**III. Жамғарма даромадлари ва харажатлари сметасини тузиш,
тасдиқлаш ҳамда рўйхатга олиш тартиби**

5. Жамғарманинг келгуси йилги даромадлари миқдорларини белгилашда Жамғарманинг аввалги йил охиридаги маблағлари қолдиғи ҳамда кейинги икки йил ичида қонун ҳужжатларидаги ўзгаришларни эътиборга олиб, тушумлар динамикасини назарда тутган ҳолда ҳисоблаб чиқилган прогноз тушумлари ҳажми инобатга олинади.

6. Сметанинг харажатлар қисми Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан тасдиқланган давлат бюджети харажатлари таснифига мувофиқ харажатларни моддалар бўйича аниқ кўрсатган ҳолда харажат гуруҳлари бўйича тузилади.

7. Жамғарманинг даромад ва харажатлари сметаси тегишли равишда:

Ўзбекистон Республикаси меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазири;

Қорақалпоғистон Республикаси меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазири, вилоятлар ва Тошкент шаҳри меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш ҳудудий бош бошқармаларининг бошлиқлари томонидан туман (шаҳар) бўлинмалари харажатлар сметаларини илова қилган ҳолда тасдиқланади.

8. Жамғарма даромадлари ва харажатлари сметасини рўйхатга олиш бюджет ташкилотларининг харажатлар сметалари ва штат жадвалларини Молия вазирлиги ва молия органларида ҳисобга олишнинг Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан 1999 йил 9 декабрда 93-сон (1999 йил 13 декабрдаги 849-рўйхат рақами) тасдиқланган Тартиб билан белгиланган тартиб ва муддатларда амалга оширилади.

9. Ўзбекистон Республикаси меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазири, Қорақалпоғистон Республикаси меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазири, вилоятлар ва Тошкент шаҳри меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш ҳудудий бош бошқармаларининг бошлиқлари Жамғарма тушумларининг ҳажмларидан келиб чиқиб, белгиланган тартибда рўйхатга олган ҳолда Жамғарманинг даромад ва харажатлари сметасига ҳар чоракда ўзгартиш киритишлари мумкин.

IV. Жамғарма маблағларини йўналтириш ва фойдаланиш тартиби

10. Жамғарма маблағларини сарфлаш Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳри меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш ҳудудий бош бошқармаларининг, Бандликка кўмаклашувчи туман (шаҳар) марказлари ҳамда туман (шаҳар) ижтимоий таъминот бўлимларининг бюджетдан ташқари махсус ҳисоб рақамларидан, тасдиқланган даромадлар ва харажатлар сметаларига мувофиқ амалга оширилади.

Ўзбекистон Республикаси меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазири, Қорақалпоғистон Республикаси меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазири, вилоятлар ва Тошкент шаҳри меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш ҳудудий бош бошқармаларининг бошлиқлари, Бандликка кўмаклашувчи туман (шаҳар) марказларининг директорлари ҳамда туман (шаҳар) ижтимоий таъминот бўлимларининг бошлиқлари, улар бўлмаган ҳолларда эса — уларнинг ўрнини босадиган шахслар тегишли равишда Жамғарма маблағларини тасарруф этувчилар ҳисобланади.

11. Жамғарма маблағлари қуйидаги мақсадларга йўналтирилади:

а) Жамғарма маблағларининг камида 50 фоизи миқдорида — меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш органлари ходимларини моддий рағбатлантиришга;

б) Жамғарма маблағларининг 50 фоизигача миқдорда — меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш органларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлашга, шунингдек кадрлар тайёрлаш ва ходимларнинг малакасини ошириш бўйича сарф-харажатларга, шу жумладан:

вазирлик, унинг ҳудудий бошқармалари ҳамда туман (шаҳар) бўлимлари ва Марказлари бинолари ҳамда хоналарини куриш, сотиб олиш, таъмирлаш ва жиҳозлар;

автотранспорт, алоқа воситалари, ҳисоблаш, компьютер ва ташкилий техникаларни сотиб олиш, таъмирлаш, техник хизмат кўрсатиш, инвентар ва хўжалик жиҳозларини сақлаш ҳамда эксплуатация қилиш, дастурий таъминот воситаларини харид қилиш;

даврий матбуот нашрларини, махсус адабиётлар, китоб маҳсулоти, идоравий ашёларни сотиб олиш;

кадрлар тайёрлаш ва ходимлар малакасини ошириш бўйича харажатлар;

меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш органлари фаолиятини яхшилашга қаратилган бошқа тадбирлар.

Жамғарманинг жорий йилда фойдаланилмаган маблағлари қолдиғи навбатдаги молия йилига ўтади ва олиб қўйилмайди.

12. Ходимларга юқори касбий малакаси учун ҳар ойлик шахсий устама ҳақ, ишдаги муваффақиятлари ва муҳим топшириқларни бажаргани учун айрим ходимларни мукофотлаш, юбилей саналари муносабати билан бир маротабалик пул мукофотлари бериш, Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларида белгиланган байрам кунлари муносабати билан мукофотлар тўлаш, мансаб маошларига ҳар ойлик қўшимча ҳақ белгилаш (овқат ва бошқа мақсадларга), моддий ёрдам кўрсатиш Ўзбекистон Республикаси меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазири томонидан тасдиқланадиган Ходимларни моддий рағбатлантириш ва ижтимоий муҳофаза қилиш тўғрисидаги низомга мувофиқ ҳамда ушбу Низомнинг 10-бандида кўрсатилган Жамғарма маблағларини тасарруф этувчиларнинг буйруқлари асосида, тегишли Жамғармаларнинг маблағлари ҳисобидан амалга оширилади.

13. Жамғармадан ходимларга устама ҳақ, мукофотлар белгилаш ва моддий ёрдам кўрсатиш тўғрисидаги қарор ҳар бир меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш органида ташкил этиладиган махсус комиссия томонидан қабул қилинади.

14. Ўзбекистон Республикаси меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазири, Қорақалпоғистон Республикаси меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазири, вилоятлар ва Тошкент шаҳри меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш ҳудудий бош бошқармаларининг бошлиқлари зарур ҳолларда Жамғарма маблағларини Жамғарманинг даромад ва харажатлар сметасига белгиланган тартибда тегишли ўзгартишларни киритган ҳолда меҳнат ва аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш қуйи органларига қайтадан тақсимлашлари мумкин.

15. Жамғарма маблағлари ҳисобидан қўшимча ходимларни сақлаш ман этилади.

V. Ҳисоб, ҳисобот ва назорат

16. Жамғарма маблағларининг тушуми ва харажатлари ҳисоби бюджетдан ташқари бошқа маблағлардан, шу жумладан бюджет ташкилотларини ривожлантириш жамғармасидан алоҳида юритилади.

17. Жамғарма маблағлари тушуми ва харажатлари тўғрисидаги бюджет маблағлари учун белгиланган тартиб ва муддатларда Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигига тақдим этилади.

18. Жамғарма маблағларининг мақсадли сарфланиши ҳамда ушбу маблағларни шакллантириш ва улардан фойдаланиш тўғрисида тақдим этиладиган маълумотларнинг ҳаққонийлиги учун меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш органларининг раҳбарлари шахсан жавобгар бўладилар.

Жамғарма маблағларидан мақсадга номувофиқ фойдаланиш фактлари аниқланган ҳолларда мақсадга номувофиқ фойдаланилган сумманинг ҳаммаси айбдор шахс-

ларга нисбатан қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда тегишли жавобгарлик чоралари қўлланган ҳолда давлат бюджети даромадига олиб қўйилади.

19. Жамғарма маблағларидан тўғри ва мақсадли фойдаланилиши устидан назорат Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги ва Молия вазирлигининг Назорат-тафтиш бош бошқармаси ҳамда унинг ҳудудий органлари томонидан амалга оширилади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ҚАРОРИ

157 «Ўзбекнефтьгаз» МХК корхоналарини бурғулаш қурилмалари ва 3Д сейсмик қидирув комплекслари билан жиҳозлаш» инвестиция лойиҳасини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2006 йил 29 сентябрдаги ПҚ-478м-сонли қарорига мувофиқ ҳамда геология-қидирув ишларини ўтказиш ва чуқур ҳамда қия-горизонтал қудуқларни бурғулаб углеводородлар қазиб олишнинг зарур даражасига эришишни таъминлаш мақсадида:

1. «Ўзбекнефтьгаз» Миллий холдинг компаниясининг Хитой Халқ Республикаси (ХХР) Ҳукуматининг экспорт кредитларидан фойдаланган ҳолда «Ўзбекнефтьгаз» МХК корхоналарини бурғулаш қурилмалари ва 3Д сейсмик қидирув комплекслари билан жиҳозлаш» лойиҳасини амалга ошириш ҳақидаги таклифига розилик берилсин.

2. Қуйидагилар маълумот учун қабул қилинсин:

«Ўзгеобурнефтьгаз» акциядорлик компанияси томонидан конкурс танлови якунлари бўйича Хитой компаниялари билан умумий миқдори 209,1 млн. долларлик, шу жумладан «China Petroleum Technology & Development Corporation, CPTDC» билан қиймати 203,0 млн. долларлик бурғулаш қурилмалари ва махсус техника етказиб бериш, «China National Machinery Industry Corporation, SINOMACH» билан қиймати 6,1 млн. долларлик цементлаштирувчи агрегатларни етказиб бериш тўғрисида 1-иловага* мувофиқ шартномалар тузилди;

сейсмик қидирув учун ускуналарни харид қилиш, 2-иловага* мувофиқ, «Ўзбекнефтьгаз» МХКнинг шахсий маблағлари ҳисобидан, белгиланган тартибда амалга оширилади.

3. Белгилансинки, 1-иловага мувофиқ, умумий қиймати 209,1 млн. доллар бўлган бурғулаш ускуналари, шунингдек, махсус техникани етказиб бериш шартномаларини молиялаштириш қуйидагича амалга оширилади:

умумий қийматнинг 85 фоизи Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки кредити ҳисобидан — ХХР Эксимбанкнинг 15 йил муддатга, шу жумладан 5 йил имтиёзли давр билан бериладиган 177,6 млн. доллар миқдордаги кредит маблағларини қайта молиялаштириш йўли билан;

* 1-2-иловалар берилмайди.

31,5 млн. доллар миқдоридаги 15 фоизи — «Ўзбекнефтгаз» МХКнинг шахсий маблағлари ҳисобидан.

4. Қўйидагилар:

«Ўзбекнефтгаз» МХК корхоналарини бурғулаш қурилмалари ва 3Д сейсмик қидирув комплекслари билан жиҳозлаш» лойиҳаси техник-иқтисодий ҳисоб-китобларининг асосий техник-иқтисодий параметрлари 3-иловага* мувофиқ;

«Ўзбекнефтгаз» МХК корхоналарини бурғулаш қурилмалари ва 3Д сейсмик қидирув комплекслари билан жиҳозлаш» лойиҳаси бўйича ХХР Эксимбанки кредитини тўлаш прогноз жадвали 4-иловага* мувофиқ тасдиқлансин.

5. Белгилансинки:

«Ўзбекнефтгаз» МХК кредит маблағларидан мақсадли ва самарали фойдаланиш, шунингдек қабул қилинган техник-иқтисодий ҳисоб-китоб кўрсаткичлари бўйича лойиҳанинг ўз вақтида амалга оширилиши учун жавобгар бўлган ижро этувчи орган ҳисобланади;

ХХР Эксимбанки кредитига хизмат кўрсатиш бўйича асосий қарзни узиш, фоизлар, комиссиялар ва бошқа харажатларни тўлаш «Ўзбекнефтгаз» МХКнинг шахсий маблағлари ҳисобидан амалга оширилади.

6. Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки мазкур лойиҳани молиялаштириш учун:

ХХР Эксимбанки билан яқка тартибдаги қарз битимини тузсин;

ХХР Эксимбанкининг қарз маблағларини қайта молиялаштириш бўйича «Ўзбекнефтгаз» МХК билан кредит шартномалари тузсин.

7. Ўзбекистон Республикаси молия вазири ХХР Эксимбанкига яқка тартибдаги қарз битими бўйича тасдиқнома-хатни белгиланган тартибда беришга вакил этиб тайинлансин.

8. ХХР Эксимбанки, мазкур қарорда кўрсатиб ўтилган Хитой суғурта агентликлари ва компаниялари мазкур Лойиҳани амалга ошириш доирасида Ўзбекистон Республикаси ҳудудида тўлов манбаидан олинadиган даромад (фойда) солиғи тўлашдан озод этилсин.

9. Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги «Ўзбекнефтгаз» МХКнинг талабномаларига кўра Лойиҳани амалга оширишда иштирок этаётган хорижий мутахассисларнинг кириш визалари консуллик йиғими ва бошқа йиғимлар ундириб олинмасдан белгиланган тартибда расмийлаштирилишини таъминласин.

10. Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги «Ўзбекнефтгаз» МХКнинг талабномаларига кўра Лойиҳани амалга оширишда иштирок этаётган хорижий мутахассисларга кўп марталик визалар бериш ва уларнинг муддатини узайтириш, шунингдек вақтинча рўйхатда туриш ва унинг муддатини узайтиришни таъминласин ҳамда улар давлат божи тўлашдан озод қилинсин.

11. Мазкур қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ш.М. Мирзиёев зиммасига юклансин.

**Ўзбекистон Республикаси
Президенти**

И. КАРИМОВ

Тошкент ш.,
2007 йил 6 апрель,
ПҚ-617-сон

* 3-4-иловалар берилмайди.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ҚАРОРИ

158 Суғурта хизматлари бозорини янада ислоҳ қилиш ва ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида

Суғурта хизматларининг ракобат бозорини янада шакллантириш, суғурта фаолиятининг замонавий турларини ривожлантириш ва сифатини ошириш, суғурталовчиларнинг капиталлашув даражасини кўпайтириш ва молиявий барқарорлигини таъминлаш, уларнинг минтакавий тармоқларини кенгайтириш, шунингдек суғурталашни тартибга солиш усулларини такомиллаштириш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан суғурта ташкилотлари билан биргаликда ишлаб чиқилган 2007 — 2010 йилларда Ўзбекистон Республикаси суғурта бозорини ислоҳ қилиш ва ривожлантириш дастури 1-иловага мувофиқ маъқуллансин, унда қуйидаги чора-тадбирлар назарда тутилган:

суғурталаш, суғурта фаолияти ва суғурта назоратининг қонунчилик ва норматив-ҳуқуқий базасини халқаро амалиётга мувофиқ янада такомиллаштириш;

кўрсатилаётган суғурта хизматлари, айниқса тадбиркорлик фаолиятини, импорт-экспорт операцияларини суғурталаш, ҳаётни узок муддатга суғурталаш, шу жумладан суғуртанинг жамғарма турлари соҳасида суғурта хизматлари ҳажмини, кўламини кенгайтириш ва сифатини ошириш;

республика суғурта бозорини халқаро суғурта бозорларига интеграциялаш;

суғурталаш соҳаси ходимларини тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тизимини такомиллаштириш.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги вазирликлар, идоралар ва бажарувчилар — суғурта ташкилотлари билан биргаликда Дастурда назарда тутилган тадбирларнинг белгиланган муддатларда сўзсиз ва сифатли бажарилишини таъминласин.

2. Суғурта бозорининг профессионал қатнашчилари тўғрисидаги низом 2-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

Фаолият кўрсатаётган суғурта компаниялари (суғурталовчилар) 2008 йил 1 январгача бўлган муддатда устав капитали миқдорининг мазкур қарор билан тасдиқланган Суғурта бозорининг профессионал қатнашчилари тўғрисидаги низомда белгиланган талабларга мувофиқлаштирилишини таъминласин.

3. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ва Молия вазирлиги Давлат солиқ қўмитаси билан биргаликда тасдиқланган Суғурта бозорининг профессионал қатнашчилари тўғрисидаги низом талабларига жавоб бермайдиган суғурта ташкилотлари фаолиятини 2008 йил 1 январгача белгиланган тартибда тўхтатиш ва лицензияларини бекор қилиш чора-тадбирларини кўрсин.

4. Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт вазирлиги, Молия вазирлиги, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги мамлакат иқтисодиёт олий таълим муассасаларида ихтисослаштирилган гуруҳлар ташкил этиш, суғурта бозори профессионал қатнашчиларининг юқори малакали мутахассислари тайёрлаш контингентини кенгайтириш ва сифатини ошириш, уларнинг малакасини мунтазам равишда ошириш бўйича бир ой муддатда Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва республика суғурта компанияларининг қуйидагилар фаолиятининг асосий йўналишлари бўлган Ўзбекистон суғурта бозори профессионал қатнашчилари уюшмасини ташкил этиш тўғрисидаги таклифига розилик берилсин:

суғурта бозори конъюнктурасини ўрганиш, унинг юқори даражада очик-ойдин-

лигини таъминлаш, рақобатни ривожлантириш, суғурта хизматлари хажмларини кўпайтириш, кўламини кенгайтириш ва сифатини ошириш бўйича таклифлар ишлаб чиқиш;

потенциал хорижий инвесторларга маблағларни Ўзбекистон Республикаси суғурта соҳасига инвестициялашда кўмаклашиш;

республика аҳолиси ўртасида суғурталаш масалалари бўйича фаол тушунтириш ишларини олиб бориш;

суғурталаш учун кадрлар тайёрлаш ва қайта тайёрлаш тизимини такомиллаштириш, суғурта бозори профессионал қатнашчилари учун профессионал этика нормаларини ишлаб чиқиш.

6. Суғурта бозорини ривожлантириш ҳамда юридик ва жисмоний шахсларнинг суғурталашда кенг қатнашишини рағбатлантириш учун белгилаб қўйилсинки, мол-мулкни ва ҳаётни узоқ муддатга суғурталаш бўйича суғурта мукофотлари солиққа тортилмайди.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги юқорида кўрсатилган солиқ имтиёзларини бериш тартиби тўғрисидаги низомни бир ой муддатда ишлаб чиқсин ва Адлия вазирлиги билан келишган ҳолда тасдиқласин.

7. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Молия вазирлиги, бошқа манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда қонун ҳужжатларига ушбу қарордан келиб чиқадиган ўзгартириш ва қўшимчалар тўғрисида бир ой муддатда Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин.

8. Мазкур қарор ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Р.С. Азимов зиммасига юклансин.

**Ўзбекистон Республикаси
Президенти**

И. КАРИМОВ

Тошкент ш.,
2007 йил 10 апрель,
ПҚ-618-сон

Ўзбекистон Республикаси
Президентининг 2007 йил 10 апрелдаги
ПҚ-618-сон қарорига
1-ИЛОВА

**2007 — 2010 йилларда Ўзбекистон Республикаси суғурта бозорини ислоҳ қилиш
ва ривожлантириш дастури**

Т/Р	Тадбирлар	Амалга ошириш шакли	Бажариш муддатлари	Масъул бажарувчилар
I. Суғурталаш, суғурта фаолияти ва суғурта назоратининг қонунчилик ва норматив-ҳуқуқий базасини янада такомиллаштириш				
1.1. Янги қонунлар қабул қилиш				
1.	«Транспорт воситалари эгаларининг жавобгарлигини мажбурий суғурталаш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонуни лойиҳасини ишлаб чиқиш.	Қонун лойиҳаси	2007 йил II чорак	Молия вазирлиги, Ички ишлар вазирлиги, Ўзбекистон транспорт ва транспорт коммуникациялари уюшмаси, бошқа манфаатдор вазирликлар ва идоралар, суғурта компаниялари
2.	«Иш берувчининг жавобгарлигини мажбурий суғурталаш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонуни лойиҳасини ишлаб чиқиш.	Қонун лойиҳаси	2007 йил IV чорак	Молия вазирлиги, Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, бошқа манфаатдор вазирликлар ва идоралар, суғурта компаниялари
3.	«Тиббий суғурта тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонуни лойиҳасини ишлаб чиқиш.	Қонун лойиҳаси	2007 йил IV чорак	Соглиқни сақлаш вазирлиги, Молия вазирлиги, Иқтисодиёт вазирлиги, бошқа манфаатдор вазирликлар ва идоралар, суғурта компаниялари
1.2. Амалдаги қонунларга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш				
4.	«Суғурта фаолияти тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги Ўзбекистон Республикаси қонуни лойиҳасини ишлаб чиқиш, унда суғурта бозорининг профессионал қатнашчилари таркибини аниқлаштириш ва кенгайтириш, уларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятларини, фаолиятни амалга ошириш тартибини белгилаш.	Қонун лойиҳаси	2007 йил II чорак	Молия вазирлиги, бошқа манфаатдор вазирликлар ва идоралар, суғурта компаниялари
5.	«Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси Кодексига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги Ўзбекистон Республикаси қонуни лойиҳасини ишлаб чиқиш, унда суғурта қилинмаган транспорт воситаларини бошқараётган ҳайдовчилар жавобгарлигини белгилаш.	Қонун лойиҳаси	2007 йил II чорак	Молия вазирлиги, Ички ишлар вазирлиги, Ўзбекистон транспорт ва транспорт коммуникациялари уюшмаси, бошқа манфаатдор вазирликлар ва идоралар, суғурта компаниялари

+

Т/Р	Тадбирлар	Амалга ошириш шакли	Бажариш муддатлари	Масъул бажарувчилар
1.3. Идоровий норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни қабул қилиш				
6.	Сугурталовчилар молиявий-хўжалик фаолияти бухгалтерия ҳисобининг ҳисоб рақамлари режасини ва уни қўллаш бўйича йўриқномани ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш.	Ҳисоб рақамлари режаси ва уни қўллаш бўйича йўриқнома	2007 йил III чорак	Молия вазирлиги
7.	Сугурталовчилар молиявий ҳисоботи шакллари ва уларни тўлдириш қоидаларини ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш.	Молиявий ҳисобот шакллари ва уларни тўлдириш қоидалари	2007 йил III чорак	Молия вазирлиги
8.	Умумий сугурта ва ҳаётни сугурталаш соҳасида сугурта тарифларини ҳисоблаб чиқариш бўйича методик кўрсатмаларни ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш.	Методик кўрсатмалар	2007 йил III чорак	Молия вазирлиги, сугурта ташкилотлари
9.	Сугурта компанияларини рейтинг жиҳатдан баҳолаш бўйича методик тавсияларни тайёрлаш.	Методик тавсиялар	2007 йил III чорак	Молия вазирлиги, сугурта компаниялари
10.	Актуар малака сертификатини бериш тартиби тўғрисидаги низомни ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш.	Низом	2007 йил III чорак	Молия вазирлиги
11.	Аджастер, актуар, сюрвейер ва ассистанс хизматлари кўрсатиш фаолиятини ташкил этиш бўйича методик тавсиялар ишлаб чиқиш.	Методик тавсиялар	2007 йил III чорак	Молия вазирлиги, сугурта ташкилотлари
12.	Сугурталовчилар ва қайта сугурталовчиларнинг тўловга қодирлиги тўғрисидаги низомни ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш.	Низом	2007 йил IV чорак	Молия вазирлиги
13.	Сугурта компанияларини аудиторлар томонидан текшириш бўйича методик тавсиялар ишлаб чиқиш.	Методик тавсиялар	2007 йил IV чорак	Молия вазирлиги
14.	Сугурта фаолияти ва сугурта назоратини тартибга солувчи халқаро стандартлар айрим нормаларини қайта кўриб чиқиш ва норматив-ҳуқуқий базага жорий этиш.	Норматив-ҳуқуқий базага ўзгартириш ва қўшимчалар	2007-2008 йиллар	Молия вазирлиги
15.	Тадбиркорлик таваккалчиликларини (фойдани бой беришдан, лойиҳалашдаги хатоликлардан, банкротликдан сугурталаш ва ҳ. к.) сугурталашнинг намунавий қоидаларини ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш.	Намунавий қоидалар	2008 йил I чорак	Молия вазирлиги, сугурта компаниялари
16.	Бизнес соҳаси учун сугурта хизматлари кўрсатишнинг ягона талаблари ва стандартларини белгилаш.	Низом	2008 йил I чорак	Молия вазирлиги, сугурта компаниялари
17.	Сугурталовчиларнинг сугурта воситачилари билан ўзаро муносабатларини тартибга солувчи намунавий қоидаларни ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш.	Намунавий қоидалар	2008 йил I чорак	Молия вазирлиги, сугурта компаниялари
18.	Қайта сугурталаш хизматлари кўрсатишнинг ягона талаблари ва стандартларини белгилаш.	Низом	2008 йил I чорак	Молия вазирлиги, сугурта компаниялари
19.	Даъво ишларининг ягона технологиясини жорий этиш.	Методик тавсиялар	2008 йил III чорак	Молия вазирлиги, сугурта компаниялари

т/р	Тадбирлар	Амалга ошириш шакли	Бажариш муддатлари	Масъул бажарувчилар
20.	Суғурталовчи ва қайта суғурталовчининг инвестиция фаолияти тўғрисидаги низомни ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш.	Низом	2009 йил I чорак	Молия вазирлиги
II. Кўрсатилаётган суғурта хизматлари ҳажмини, кўламини кенгайтириш ва сифатини ошириш				
21.	2007 — 2010 йилларда суғурта хизматлари ҳажмини 3 баравар, суғурталовчилар суғурта захирасини 2,5 баравардан ортиқ, суғурта компаниялари ялпи капиталини 2 баравардан ортиқ кўпайтириш.	Чора-тадбирлар комплекси	Ишлаб чиқиш — 2007 йил II чорак Амалга ошириш — 2007—2010 йиллар	Молия вазирлиги, суғурта ташкилотлари
22.	Аҳоли ва юридик шахсларни, айниқса бизнесни суғурталаш соҳасида, шунингдек қишлоқ жойларда суғурталовчи алоҳида бўлинмалар ва суғурта агентлари сонини кўпайтириш ҳисобига суғурта хизматлари билан қамраб олиш даражасини ошириш.	2006—2010 йилларда хизмат кўрсатиш соҳаси ва сервисни ривожлантириш дастурига мувофиқ чора-тадбирлар комплекси	2007—2010 йиллар	Молия вазирлиги, суғурта ташкилотлари
23.	Экспорт кредитлар ва экспорт-импорт операцияларининг самарали суғурта ҳимоясини таъминловчи экспортни суғурталаш бўйича янги комплекс суғурта хизматлари турларини, шу жумладан сиёсий ва тижорат таваккалчиликларидан суғурталаш, тўлов муддатини кечиктириш шартларини суғурталаш, «етказиб берувчи кредити» типи бўйича суғурталаш, «хариidor-га кредит» типи бўйича суғурталаш, экспорт-импорт контрактларини бажариш ва инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш билан боғлиқ таваккалчиликларни суғурталаш, экспорт-импорт юкларини ташишни суғурталаш, хорижий шерикнинг иқтисодий ночорлигидан (банкротлигидан) суғурталаш ва бошқа суғурта хизматлари турларини ишлаб чиқиш ва жорий этиш.	Чора-тадбирлар комплекси	Ишлаб чиқиш — 2007 йил II чорак амалга ошириш — 2007— 2010 йиллар	Молия вазирлиги, суғурта ташкилотлари
24.	Ҳаётни узоқ муддатли суғурталашни, шу жумладан суғуртанинг жамғарма турларини (ҳаётни аралаш суғурталаш, никоҳдан ўтишни суғурталаш, аннуитетларни суғурталаш, қўшимча пенсияни суғурталаш, таълим олиш харажатларини суғурталаш, даволанишни, шу жумладан чет элда даволанишни суғурталаш, балоғат ёшига етганликни суғурталаш ва бошқалар) кенгайтириш.	Чора-тадбирлар комплекси	Ишлаб чиқиш — 2007 йил IV чорак Амалга ошириш — 2008—2010 йиллар	Молия вазирлиги, суғурта ташкилотлари
25.	Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларини суғурталашни жадал ривожлантириш, бизнесни суғурталаш соҳасида (банкротликдан, фойдани бой беришдан, кўзда тутилмаган харажатлардан, суд харажатларидан, профессионал жавобгарликдан ва шу кабилардан суғурталаш) суғуртанинг	Чора-тадбирлар комплекси	Ишлаб чиқиш — 2008 йил I чорак Амалга ошириш — 2008—2010 йиллар	Молия вазирлиги, суғурта ташкилотлари

+

Т/Р	Тадбирлар	Амалга ошириш шакли	Бажариш муддатлари	Масъул бажарувчилар
	янги турларини жорий этиш, уларнинг аниқ манзиллиги, табақалаштирилганлиги, сифати ва самарадорлигини ошириш.			
26.	Сугурта хизматларига талабни баҳолаш бўйича маркетинг тадқиқотларини, сугурта бозорини ривожлантириш бўйича таҳлилий ишланмаларни ташкил этиш.	Маркетинг ва бошқа таҳлилий тадқиқотлар	2007 йил III чоракдан бошлаб доимо	Сугурта бозорининг профессионал қатнашчилари уюшмаси
27.	Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги Сугурта назорати давлат инспекциясида маълумотларни йиғиш ва қайта ишлашнинг автоматлаштирилган тизимини ишлаб чиқиш ва жорий этиш.	Автоматлаштирилган тизим	2008 йил II чорак	Молия вазирлиги
28.	Таваккалчиликларнинг барвақт олдини олиш бўйича тест ўтказишнинг таваккалчиликларни баҳолаш тизимига асосланган механизмни ишлаб чиқиш ва жорий этиш.	Чора-тадбирлар комплекси	2008 йил IV чоракдан бошлаб	Молия вазирлиги
29.	Ўзбекистоннинг Сугурта назорати органлари халқаро уюшмасига кириши бўйича чора-тадбирлар комплексини амалга ошириш.	Чора-тадбирлар комплекси	2008 йил мобайнида	Молия вазирлиги
30.	Сугурта бозорининг профессионал қатнашчилари ва уларнинг бирлашмалари билан биргаликда аҳоли ўртасида сугурта маданиятини ошириш бўйича маърифий ва тушунтириш ишларини амалга ошириш.	Семинарлар, радио ва телевидениеда эшит-тиришлар, кўрсатувлар ва реклама компаниялари, оммавий ахборот воситаларида материаллар эълон қилиш	доимо	Молия вазирлиги, сугурта компаниялари
31.	Аҳолини сугурта бозоридаги, шу жумладан сугурта агентларининг ноқонуний ёхуд қонунга хилоф фаолияти тўғрисида хабардор қилиш.	Оммавий ахборот воситаларида ахборотлар бериш	доимо	Молия вазирлиги, сугурта компаниялари
III. Мамлакат сугурта бозорининг очиқ-ойдинлигини ва ишончлилигини таъминлаш, сугурталовчиларнинг капиталлашув даражасини ошириш, уларнинг молиявий барқарорлигини ва тўловга қодирлигини мустаҳкамлаш				
32.	Фаолият кўрсатаётган сугурта компанияларининг устав капиталларини сугурта фаолиятининг амалга оширилаётган турларидан келиб чиққан ҳолда белгиланган энг кам миқдорларгача кўпайтириш.	Чора-тадбирлар комплекси	2008 йил 1 январгача	Молия вазирлиги, сугурта компаниялари
33.	Устав капиталининг энг кам миқдорини белгиланган муддатларда шакллантиришни таъминлаш имкониятига эга бўлмаган сугурталовчиларни аниқлаш чора-тадбирлари комплексини амалга ошириш, уларга сугурта фаолияти соҳасини ўзгартиришда ва қайта ташкил этишда (қўшилиш, бирлашишда) кўмаклашиш.	Чора-тадбирлар комплекси	2007 йил II чорак	Молия вазирлиги

т/р	Тадбирлар	Амалга ошириш шакли	Бажариш муддатлари	Масъул бажарувчилар
34.	«Ўзгросуғурта», «Кафолат» давлат-акциядорлик суғурта компаниялари ва акциядорлик компаниясига айлантирилаётган «Ўзбекинвест» компанияси устав фондларидаги давлат улушларини сотиш.	Тадбирлар	Хукуматнинг тегишли қарорларида белгиланган муддатларда	Давлат мулки қўмитаси, Молия вазирлиги, «Ўзгросуғурта», «Кафолат» давлат-акциядорлик суғурта компаниялари, «Ўзбекинвест» компанияси
35.	Хорижий капитал иштирокида суғурта компаниялари ташкил этишни рағбатлантириш чора-тадбирларини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш.	Чора-тадбирлар комплекси	2007 йил II чорак	Молия вазирлиги, суғурта компаниялари
IV. Суғурта соҳаси ходимларини тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тизимини такомиллаштириш				
36.	Банк-молия академияси ҳузурида суғурта бозорининг профессионал қатнашчилари ходимлари малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш бўйича доимий фаолият кўрсатадиган ихтисослаштирилган курслар ташкил этиш.	Ихтисослаштирилган ўқув курслари	2007 йил III чорак	Суғурта бозорининг профессионал қатнашчилари уюшмаси, Банк-молия академияси
37.	Суғурта бозорининг профессионал қатнашчилари ходимлари учун суғурталаш ва суғурта фаолиятининг долзарб масалалари бўйича ўқув-амалий конференциялар ва семинарлар ташкил этиш.	Конференциялар ва семинарлар	мунтазам равишда	Суғурта бозорининг профессионал қатнашчилари уюшмаси, суғурта компаниялари, суғурта бозорининг бошқа профессионал қатнашчилари
38.	Кўрсатиб ўтилган тузилмаларнинг қўшадиган улуши ҳисобига суғурта бозорининг профессионал қатнашчилари ходимлари малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш ўқув марказини ташкил этиш.	Чора-тадбирлар комплекси	2008 йил I чорак	Суғурта бозорининг профессионал қатнашчилари уюшмаси, суғурта компаниялари, суғурта бозорининг бошқа профессионал қатнашчилари
39.	Суғурта бозорининг профессионал қатнашчилари учун профессионал этика нормаларини ишлаб чиқиш.	Профессионал этика нормалари	2008 йил II чорак	Суғурта бозорининг профессионал қатнашчилари уюшмаси, суғурта компаниялари, суғурта бозорининг бошқа профессионал қатнашчилари

Ўзбекистон Республикаси
Президентининг 2007 йил 10 апрелдаги
ПҚ-618-сон қарорига
2-ИЛОВА

Суғурта бозорининг профессионал қатнашчилари тўғрисида НИЗОМ

I. Умумий қоидалар

1. Мазкур Низом «Суғурта фаолияти тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига, бошқа қонун ҳужжатларига мувофиқ ишлаб чиқилган ва суғурта бозорининг профессионал қатнашчилари фаолияти хусусиятларини белгилайди.

Мазкур Низомнинг амал қилиши давлат ижтимоий суғуртасига татбиқ этилмайди.

2. Суғурталовчилар, суғурта воситачилари (суғурта брокери, қайта суғурталовчи брокер, суғурта агенти), актуар, аджастер, сюрвейер хизматлари, шунингдек ассистанс хизматлари кўрсатадиган юридик ва жисмоний шахслар суғурта бозорининг профессионал қатнашчилари ҳисобланади.

3. Суғурталовчилар ва суғурта брокерларини давлат рўйхатига олиш Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан, суғурта бозорининг бошқа профессионал қатнашчиларини давлат рўйхатига олиш эса — қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда туманлар ва шаҳарлар ҳокимликлари ҳузуридаги тадбиркорлик субъектларини рўйхатга олиш инспекциялари томонидан амалга оширилади.

4. Суғурталовчилар ва суғурта брокерларининг фаолияти Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан бериладиган махсус рухсатномалар (лицензиялар) асосида амалга оширилади.

Суғурталовчилар ва суғурта брокерлари фаолиятини амалга ошириш ҳуқуқи учун лицензиялар бериш, уларнинг амал қилишини тўхтатиш ва бекор қилиш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

5. Актуар, аджастер, сюрвейер хизматлари ҳамда ассистанс хизматлари кўрсатадиган юридик ва жисмоний шахслар:

суғурталовчи сифатида суғурталаш ва қайта суғурталаш операцияларини ўтказиш;

суғурталаш бўйича воситачилик фаолиятини амалга ошириш;

суғурталовчиларнинг устав фондларида қатнашиш ҳуқуқига эга эмас.

6. Суғурта бозорининг профессионал қатнашчилари ўз фаолиятини мувофиқлаштириш, умумий манфаатларни ҳимоя қилиш ва ифодалаш ҳамда умумий вазифаларни ҳал этиш учун қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда нотижорат ташкилотлар ҳисобланган ўз уюшмалари ва иттифоқларини тузишга ҳақлидир.

Суғурта бозорининг профессионал қатнашчилари уюшмалари ва иттифоқларидан суғурта бозорини монополия қилишга йўналтирилган битимларга эришиш учун фойдаланилиши мумкин эмас.

II. Суғурталовчилар

7. Суғурталовчи — бу тижорат ташкилоти ҳисобланадиган, тегишли турдаги суғурталашни амалга ошириш учун лицензияга эга бўлган ва суғурта шартномасига мувофиқ суғурта тўлови (суғурта пули) тўлаш мажбуриятини ўз зиммасига оладиган юридик шахс.

8. Суғурталовчилар қонун ҳужжатларида назарда тутилган ташкилий-ҳуқуқий шаклларда ташкил этилади.

Давлат суғурта ташкилотлари Ўзбекистон Республикаси Президенти ва Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг қарорлари асосида ташкил этилади.

9. Суғурталовчи устав капиталининг камида тўқсон фоизи муассислар (қатнашчилар)нинг пул маблағларидан шакллантирилади.

Суғурталовчининг устав капиталини шакллантириш учун кредитга олинган, гаровга қўйилган маблағлардан ва жалб этилган бошқа маблағлардан фойдаланишга йўл қўйилмайди.

Суғурталовчининг бошланғич устав капитали лицензия олинishi пайтида қатнашчилар томонидан шакллантирилиши ва мазкур Низомда белгиланган устав капиталининг энг кам миқдоридан кам бўлиши мумкин эмас.

10. Устав капиталининг энг кам миқдорлари:

умумий суғурталаш тармоғида фаолиятни амалга оширадиган суғурталовчилар учун — 500 минг АҚШ доллариға тенг бўлган суммани;

ҳаётни суғурталаш тармоғида фаолиятни амалга оширадиган суғурталовчилар учун — 750 минг АҚШ доллариға тенг бўлган суммани;

мажбурий суғурталаш бўйича фаолиятни амалга оширадиган суғурталовчилар учун — 1000 минг АҚШ доллариға тенг бўлган суммани;

фақат қайта суғурталаш бўйича фаолиятни амалга оширадиган суғурталовчилар учун — 3000 минг АҚШ доллариға тенг бўлган суммани ташкил этади.

11. Ҳаётни суғурталаш тармоғида суғурта фаолиятини амалга ошираётган суғурталовчи умумий суғурталаш тармоғида суғурта фаолиятини амалга оширишга ҳақли эмас, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланадиган умумий суғурталаш тармоғининг айрим турлари (даражалари) бундан мустасно. Умумий суғурталаш тармоғида суғурта фаолиятини амалга ошираётган суғурталовчи ҳаётни суғурталаш тармоғида суғурта фаолиятини амалга оширишга ҳақли эмас.

Лицензияда суғурталовчи амалга оширишни мўлжаллаётган суғурта турлари (даражалари) кўрсатилади.

12. Суғурталовчи қуйидаги ҳуқуқларга эга:

қонун ҳужжатларида белгиланадиган тартибда ва шартларда суғурталаш (қайта суғурталаш) шартномаларини тузиш ва бажариш;

ўз мажбуриятларини белгиланган тартибда Ўзбекистон Республикасидан ташқарида қайта суғурталаш;

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан белгиланадиган тартибда ва шартларда инвестиция фаолиятини амалга ошириш;

суғурталаш (қайта суғурталаш) соҳасида мутахассисларнинг малакасини ошириш, шунингдек суғурта агенти сифатида суғурта воситачилиги билан боғлиқ бўлган фаолиятни амалга ошириш;

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан белгиланадиган тартибда ва шартларда суғурта ходисалари юз беришининг олдини олиш ва огоҳлантириш чора-тадбирларини молиялаштириш;

қонун ҳужжатларига мувофиқ суғурталовчи томонидан амалга оширилаётган суғурта турлари бўйича қоидалар (шартлар)ни белгилаш;

ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари, судлар, тиббиёт, сейсмология, ветеринария, гидрометеорология ташкилотларидан ва бошқа ташкилотлардан суғурта товоғи миқдорини белгилаш учун зарур бўлган тегишли ахборот ва ҳужжатларни белгиланган тартибда сўраш ва олиш;

суғурта агентлари, суғурталаш ва қайта суғурталаш брокерлари, суғурта бозорининг бошқа профессионал қатнашчилари билан тегишли шартномалар тузиш;

қонун ҳужжатларида ва ёки суғурталаш (қайта суғурталаш) шартномасида белгиланган ҳолларда ва тартибда суғурта товонини тиклашни рад этиш, суғурта шартномасини муддатидан олдин бекор қилиш;

суғурталаш (қайта суғурталаш) шартномасида назарда тутилган тартибда суғурталанувчи томонидан маълум қилинган ахборотни текшириш, суғурталанувчи томонидан суғурта шартномаси талаблари ва шартлари бажарилишини назорат қилиш;

хорижий суғурталовчиларга сюрвейер ва аджастер хизматлари кўрсатиш;

илгари суғурталовчи томонидан ўз эҳтиёжлари учун олинган ёки суғурта шартномасини амалга ошириш натижасида унинг ихтиёрига берилган мол-мулкни сотиш ёки ижарага бериш;

Ўзбекистон Республикасининг рейтинг ташкилотлари ва хорижий рейтинг ташкилотлари рейтингини олиш;

ўзининг алоҳида бўлинмаларини ташкил этиш.

Суғурталовчи қонун ҳужжатларига ва ўзи тузган шартномаларга мувофиқ бошқа ҳуқуқларга ҳам эга бўлиши мумкин.

13. Суғурталовчи қуйидагиларга мажбур:

суғурта фаолияти тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя қилиш;

қонун ҳужжатлари талабларига мувофиқ суғурта фаолиятини амалга оширишда олинган ахборотнинг махфийлигини таъминлаш;

ўзи ваколат берган суғурта агентлари реестрини юритиш;

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг талаби бўйича қонун ҳужжатларида белгиланган ахборотни тақдим этиш;

суғурта ҳодисаси юз берганда қонун ҳужжатларида ёки суғурталаш (қайта суғурталаш) шартномасида назарда тутилган муддатларда барча зарур ҳисоб-китобларни амалга ошириш ва суғурта товони тўлаш;

фирманинг номи, ташкилий-ҳуқуқий шакли ёки жойлашган жойи ўзгарган тақдирда бу ҳақдаги ахборотни оммавий ахборот воситалари орқали суғурталанувчилар эътиборига етказиш, ўзи бажараётган бир йилдан ортиқ муддатли суғурталаш (қайта суғурталаш) шартномаси бўйича эса — ёзма шаклда етказиш;

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан белгиланадиган тартибда ва шартларда суғурта захираларини шакллантириш ва жойлаштириш;

қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда ҳар йили мажбурий аудиторлик текширувидан ўтиш;

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан белгиланган тартибда бир йилда камида бир марта актуар текширувдан ўтиш;

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан белгиланган шакллар бўйича, тартибда ва муддатларда йиллик молиявий ҳисоботни эълон қилиш;

қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда бухгалтерия ҳисобини юритиш, молиявий, статистик, солиқ ахборотини ва бошқа ахборотни тузиш.

Суғурталовчи қонун ҳужжатларига ва ўзи тузган шартномаларга мувофиқ бошқа мажбуриятлар ҳам олиши мумкин.

14. Суғурталовчилар суғуртани амалга ошириш билан бевосита боғлиқ бўлмаган тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланишлари мумкин эмас, қонун ҳужжатларида ва мазкур Низомда назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно.

III. Суғурталаш ва қайта суғурталаш брокерлари

15. Суғурталаш брокери — суғурталанувчининг номидан ва унинг топшириғи бўйича суғурта шартномаси тузиш ва уни бажаришни ташкил этиш фаолиятини амалга оширадиган юридик шахс. Суғурталаш брокери фаолияти суғурта соҳасидаги фаолиятнинг бошқа турлари билан қўшиб олиб борилиши мумкин эмас, қайта суғурталаш брокерининг фаолияти бундан мустасно.

Қайта суғурталаш брокери — ўз номидан ва суғурталовчининг топшириғи бўйича қайта суғурталаш шартномасини тузиш ва бажаришни ташкил этиш фаолиятини амалга оширадиган, қайта суғурталаш шартномаси бўйича суғурталанувчи сифатида иш кўрадиган юридик шахс.

Суғурталаш ва қайта суғурталаш брокерлари суғурталовчиларнинг устав капиталларида қатнашишга ҳақли эмас.

16. Суғурталаш ва қайта суғурталаш брокерлари қуйидаги ҳуқуқларга эга:

ўз ваколатлари доирасида суғурталаш (қайта суғурталаш)нинг ҳар қандай тури бўйича воситачилик фаолиятини амалга ошириш;

суғурталовчидан лицензия мавжудлиги, устав фонди миқдорлари, суғурта заҳиралари ва қабул қилинган мажбуриятлар тўғрисидаги маълумотларни, шунингдек унинг тўловга қодирлиги ва молиявий барқарорлигининг бошқа кўрсаткичларини олиш;

эксперт ва маслаҳат хизматлари кўрсатиш;

қонун ҳужжатларида ва шартномада белгиланган бошқа ҳуқуқлар.

17. Суғурталаш ва қайта суғурталаш брокерлари қуйидагиларга мажбур:

суғурта фаолияти тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя қилиш;

мижозларнинг сўровлари бўйича суғурта шартномаси тузиш ва бажариш бўйича тўлиқ, ишончли ва ҳолисона ахборотни тақдим этиш;

мижознинг тижорат сири ва бошқа сирини ташкил этадиган маълумотларни ошкор қилмаслик;

суғурта битимлари ва операцияларини тузишда мустақиллик ва бетарафликка риоя қилиш;

қонун ҳужжатларида ва шартномада белгиланган бошқа мажбуриятларни бажариш.

18. Суғурталаш (қайта суғурталаш) брокери ўзи билан суғурталанувчи ўртасида тузилган шартнома асосида хизматлар кўрсатади.

Суғурталаш (қайта суғурталаш) брокерлари хизматларига ҳақ тўлаш воситачилик тақдирлаш пули шаклида амалга оширилади, унинг миқдори шартномада белгиланади.

19. Суғурталаш ва қайта суғурталаш брокерлари суғурта турлари бўйича тушунтириш ишлари олиб борадилар, суғурталовчилар томонидан таклиф этилган дастурлар ва суғурталаш (қайта суғурталаш) шартларини уларнинг самарадорлиги юзасидан текширадилар ва улардан энг мақбул вариантни танлаб оладилар.

IV. Суғурта агентлари

20. Суғурта агенти — суғурталовчининг номидан ва унинг топшириғи бўйича суғурта шартномаси тузиш ва уни бажаришни ташкил этиш фаолиятини амалга оширадиган юридик ёки жисмоний шахс.

Суғурталовчининг бошқарув органлари раҳбарлари суғурта агенти бўлиши мумкин эмас.

21. Суғурта агенти қуйидаги ҳуқуқларга эга:

суғурталовчи томонидан берилган ваколатлар доирасида, шу жумладан суғуртанинг мажбурий турлари бўйича суғуртанинг ҳар қандай тури бўйича воситачилик фаолиятини амалга ошириш;

суғуртага қабул қилинаётган суғурта таваккалчилигини баҳолашда, суғурта ҳодисаси юз берганда суғурта тўловини тўлашда ва шунингдек суғурталанувчи томонидан суғурта мукофоти тўлиқ ҳажмда ва суғурта шартномасида белгиланган муддатларда тўланишида зарур ёрдам бериш;

суғурталовчидан лицензия мавжудлиги, устав фонди миқдорлари, суғурта захиралари ва қабул қилинган мажбуриятлар тўғрисидаги маълумотларни, шунингдек унинг тўловга қодирлиги ва молиявий барқарорлигининг бошқа кўрсаткичларини олиш;

суғурта шартномасини тузиш учун зарур ҳужжатларни (суғурта полисини) тайёрлаш ва расмийлаштириш;

суғурталанувчидан қабул қилиб олинаётган таваккалчиликлар тўғрисида суғурталовчига тўлиқроқ ахборот бериш мақсадида суғурталанувчининг шахсий ҳаётига ҳалақит қилмасдан умумий маълум бўлган манбалардан таваккалчилик ва суғурталанувчи тўғрисидаги маълумотларни тўплаш;

қонун ҳужжатларида ва шартномада белгиланган бошқа ҳуқуқлар.

22. Суғурта агенти қуйидагиларга мажбур:

суғурта шартномаси тузишда ва суғурта товонини тўлашда ҳужжатларни, шунингдек суғуртага оид бошқа ҳужжатларни тўғри ва ўз вақтида расмийлаштиришга қўмаклашишга;

суғурта тарифлари, суғурталовчилар томонидан таклиф этилаётган суғурталаш шартлари, лицензия мавжудлиги, устав фонди миқдорлари, суғурта захиралари ва қабул қилинган мажбуриятлар тўғрисидаги маълумотларни, шунингдек унинг тўловга қодирлиги ва молиявий барқарорлигининг бошқа кўрсаткичлари тўғрисидаги ахборотга эга бўлиш;

суғурта шартномасини расмийлаштиришда суғурталанувчи тўғрисидаги имкони бўлган ахборотларга эга бўлиш, унга суғурта таваккалчилигини пайсайтиришга ва суғурта ҳодисаси юз бериши эҳтимолини камайтиришга йўналтирилган аниқ чоратадбирларни амалга оширишни таклиф этиш;

ишда қонун ҳужжатлари, шу жумладан мазкур Низом талабларига қатъий амал қилиш;

суғурталанувчиларга уларнинг сўровлари бўйича суғурталашнинг амалдаги шартлари тўғрисида батафсил ва тўғри ахборот бериш;

суғурта ҳужжатларида назарда тутилган реквизитларни ўчириб ёзишга, тозалашга ва тузатишларга йўл қўймасдан тартибли ва аниқ тўлдирган ҳолда суғурта шартномаларини янги муддатга тўғри тузиш ва ўз вақтида қайта расмийлаштириш;

белгиланган шакллар бўйича тузилган суғурта шартномалари ва олинган суғурта мукофоти суммалари ҳисобини юритиш;

суғурта ҳужжатларининг сақланишини таъминлаш;

мижознинг тижорат сирини ёки бошқа сирини ташкил этган ҳолатларга нисбатан махфийликни сақлаш;

суғурталовчи томонидан суғурта шартномаси мобайнида таваккалчилик шартшароитлари жиддий равишда ўзгаришига тегишли ҳар қандай ахборот ўз вақтида олиншини, шунингдек суғурта эътирозлари пайдо бўлганда ва уларни тартибга солиш жараёнида суғурталовчи ва суғурталанувчи ўртасида ахборотларнинг ўз вақтида ва сифатли айирбошланишини таъминлаш;

тегишли битим мавжуд бўлган тақдирда суғурталовчининг топшириғи бўйича ва унинг ҳисобидан суғурта тўловлари тўланишини ташкил этиш;

қонун ҳужжатларида ва шартномада белгиланган бошқа мажбуриятларни бажариш.

23. Суғурта агентлари ўз фаолиятини суғурталовчилар билан тузилган топширик шартномалари (агент битимлари) асосида амалга оширадилар.

Суғурта агенти ўз фаолиятини фақат ўзи шартнома (агент битими) тузган суғурталовчининг реестрига киритилгандан кейин амалга ошириши мумкин.

Суғурта агентлари хизматларига ҳақ тўлаш суғурта агенти билан тузилган суғурта шартномаси бўйича суғурта мукофотлари (тўловлар)дан воситачилик тақдирлаш пули шаклида амалга оширилади.

24. Қуйидагиларга:

суғурта агентлари томонидан тегишли лицензияларни олмаган суғурталовчилар номидан суғурта шартномалари тузилишига;

агар Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларида бошқача қоидалар назарда тутилмаган бўлса, Ўзбекистон Республикаси ҳудудида белгиланган тартибда рўйхатга олинмаган хорижий суғурта ташкилотлари номидан суғурта шартномалари тузиш билан боғлиқ бўлган Ўзбекистон Республикаси ҳудудида суғурта бўйича суғурта агентларининг воситачилик фаолиятига йўл қўйилмайди.

25. Суғурта агентлари — жисмоний шахслар суғурта шартномалари бўйича ўз номларига, тўловлар амалга оширилганда эса яқин қариндошлари (отаси, онаси, хотини, эри, ўғли, қизи, опа-сингиллари ва ака-укалари) номига ҳужжатларни ёзишга, шунингдек ўз фойдасига суғурта шартномаси тузишга ва бунда ушбу суғурта шартномаси бўйича суғурта агенти сифатида иш қўришга ҳақли эмас.

V. Аджастер хизматлари кўрсатадиган юридик ва жисмоний шахслар (аджастерлар ва аджастер ташкилотлари)

26. Аджастер ёки аджастер ташкилоти — бу суғурталовчининг топшириғи бўйича қуйидаги хизматларни кўрсатадиган тегишли равишда жисмоний ёки юридик шахс:

суғурта ҳодисаси юз бергандан кейин суғурта объектини кўздан кечириш ва текшириш;

суғурта ҳодисасининг ҳолатлари ва таваккалчилик мажбуриятларини таҳлил қилиш;

суғурта объекти шикастланиши сабабларини ва суғурта ҳодисаси мавжудлигини аниқлаш;

суғурта ҳодисаси мавжуд бўлган тақдирда суғурта ҳодисаси оқибатида пайдо бўлган шикастланиш даражаси ва зарар миқдорини аниқлаш;

суғурталовчининг мажбуриятларидан келиб чиқиб тўланиши керак бўлган суғурта товони суммасини аниқлаш;

суғурталовчи учун суғурта ҳодисаси бўйича эксперт хулоса тузиш.

Аджастер (аджастер ташкилоти) ўз фаолиятини суғурталовчи (суғурталанувчи) билан тузилган шартномага мувофиқ амалга оширади.

27. Аджастер (аджастер ташкилоти) қуйидаги ҳуқуқларга эга:

ўзи аджастер хизматлари кўрсатадиган суғурталовчи (суғурталанувчи)ни эркин танлаш;

суғурта воқеаси (суғурта ҳодисаси)ни ўрганиш учун суғурталовчи (суғурталанувчи)дан зарур ахборотни сўраш ва олиш;

суғурта ҳодисаси юз бергандан сўнг суғурта объектини кўздан кечириш ва текшириш;

ўзи объектни сиртдан кўздан кечирганлиги тўғрисидаги далолатномани расмийлаштириш (зарурият бўлганда техник воситаларни қўллаган ҳолда);

фаолияти суғурта объектларига дахлдор бўлган давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларидан юридик аҳамиятга эга бўлган зарур маълумотларни белгиланган тартибда сўраш ва олиш;

конун ҳужжатларида ва шартномада белгиланган бошқа ҳуқуқлар.

28. Аджастер (аджастер ташкилоти) қуйидагиларга мажбур:

тегишли билимларга эга бўлиш ёки ўз штатида тегишли профессионал билим ва кўникмаларга эга бўлган мутахассисларга эга бўлиш;

суғурта ҳужжатлари сақланишини таъминлаш;

мижознинг тижорат сири ёки бошқа сирини ташкил этадиган ҳолатларга нисбатан махфийликни сақлаш;

махсус ўрганишни талаб этадиган маълумотларни тўғри ва ўз вақтида таҳлил қилиш учун мумкин бўлган чора-тадбирларни кўриш;

конун ҳужжатларида ва шартномада белгиланган бошқа мажбуриятларни бажариш.

29. Аджастер хизмати кўрсатилиши натижалари эксперт ҳисобот шаклида расмийлаштирилади, ундан суғурталовчи томонидан зарарларни тўлашда ва суд низоларини ҳал этишда фойдаланилиши мумкин.

Аджастер (аджастер ташкилоти)нинг эксперт ҳисоботидаги хулосалар мустақил суғурта экспертизаси давомида қайта кўриб чиқилиши мумкин.

VI. Актуар хизматлари кўрсатувчи юридик ва жисмоний шахслар (актуарлар ва актуар ташкилотлар)

30. Актуарий ёки актуар ташкилот — бу тегишли равишда қуйидагиларни ўз ичига оладиган актуар хизматлар кўрсатувчи жисмоний ёки юридик шахс:

суғурта ҳодисаси юз беришининг математик жиҳатдан муқаррарлиги ҳисобини амалга ошириш, ҳам алоҳида таваккалчилик гуруҳларида, ҳам умуман жами суғурта бўйича зарар етказиш оқибатлари оғирлиги частоталари ва даражасини аниқлаш;

суғурталовчининг (қайта суғурталовчининг) зарур суғурта захиралари ва фондларини математик асослаш ва ҳисоблаш, уларни шакллантириш методларини ишлаб чиқиш;

суғурталовчи томонидан инвестициялар сифатида йиғилган бадаллардан фойдаланишда капитал қўйиш нормаси ва нетто-ставка миқдори ўртасидаги боғлиқликни белгилаш, бу тариф ставкаларини инвестиция даромади суммасига камайтиришга қўмаклашади;

суғурталаш жараёнини ташкил этиш учун зарур харажатларни асослаш ва суғурта хизматлари таннархини ҳисоблаш;

суғурталашнинг (қайта суғурталашнинг) ҳар бир тури бўйича тариф ставкаларини суғурталовчилар учун уларни ўтказишнинг узоқ муддатли ва қисқа муддатли характерини ҳисобга олган ҳолда белгилаш;

суғурталовчининг (қайта суғурталовчининг) инвестиция фаолияти натижаларини актуар ҳисоблашдан фойдаланган ҳолда баҳолаш;

суғурталовчининг (қайта суғурталовчининг) даромадларини суғурталаш (қайта суғурталаш)нинг ҳар хил турлари бўйича режалаштириш.

Актуарий (актуар ташкилот) фақат актуар фаолиятни амалга оширишга ҳақлидир.

Актуарий (актуар ташкилот) ўз фаолиятини суғурталовчи билан тузилган шартномага мувофиқ амалга оширади.

31. Актуарий (актуар ташкилот) қуйидаги ҳуқуқларга эга:

суғурталовчилар билан актуар хизматлари кўрсатиш бўйича мустақил равишда шартнома тузиш;

ишончли актуар ҳулоса тузиш учун зарур бўлган барча ахборотлар суғурталовчи томонидан тақдим этилмаган тақдирда актуар текшириш ўтказишни рад этиш;

актуар текшириш ўтказишда қатнашишга бошқа актуарийлар ва бошқа мутахассисларни белгиланган тартибда жалб этиш;

қонун ҳужжатларига ва шартномага мувофиқ бошқа ҳуқуқлар.

32. Актуарий (актуар ташкилот) қуйидагиларга мажбур:

қонун ҳужжатлари талабларига риоя қилиш;

актуар текширишни амалга оширишда олинган ахборотнинг махфийлигига риоя қилиш;

актуар ҳулосада актуар ҳисоблашларнинг камчиликларини ва уларни бартараф этиш бўйича таклифларни акс эттириш;

қонун ҳужжатларига ва шартномага мувофиқ бошқа мажбуриятларни бажариш.

33. Актуарий, агар у актуар ташкилот штатида турган бўлса ёки унинг билан актуар ташкилот ўртасида фуқаролик — ҳуқуқий тусдаги шартнома тузилган бўлса актуар текширишни ўтказишга жалб этилиши мумкин.

Актуарий актуар ташкилот олдида сифатсиз актуар текширувни ўтказиш, тижорат сирини ошкора қилиш ва актуар ташкилот учун зарар етказган бошқа хатти-ҳаракатлар натижасида етказилган зарар юзасидан жавоб беради.

34. Актуарлар актуар хизматлари кўрсатиш учун Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан белгиланган тартибда актуарий малака сертификатини олиши шарт.

Актуар ташкилотлар ўз штатида актуарий малака сертификатига эга бўлган камида 1 актуарга эга бўлиши керак.

35. Актуар ташкилот (актуарий) фаолияти натижалари ҳисобот тарзида расмийлаштирилади. Актуар ташкилот (актуарий) ҳисоботидаги ҳулосалар мустақил экспертиза давомида қайта кўриб чиқирилиши мумкин.

VII. Ассистанс хизматлари кўрсатувчи юридик ва жисмоний шахслар

36. Ассистанс хизматлари кўрсатувчи юридик ва жисмоний шахслар суғурталаш шартномаси доирасида суғурталанувчиларга (суғурталанган шахсларга, фойда кўрувчиларга) ҳамда суғурталовчиларга техник, тиббий ва бошқа хизматлар кўрсатадилар, шунингдек уларга молиявий ёрдам кўрсатадилар.

Ассистанс хизматлари кўрсатувчи юридик ва жисмоний шахслар ўз фаолиятини суғурталовчи билан тузилган шартномага мувофиқ амалга оширадилар.

Ассистанс хизматларига фақат суғурталовчилар томонидан, суғурталанувчилар (суғурталанган шахслар)нинг иштирокисиз ҳақ тўланади.

37. Ассистанс хизматлари кўрсатувчи юридик ва жисмоний шахслар қуйидаги ҳуқуқларга эга:

суғурталовчилар билан ассистанс хизматлари кўрсатиш бўйича мустақил равишда шартнома тузиш;

суғурталовчи томонидан ассистанс хизматлари кўрсатиш учун зарур бўлган барча ахборотлар тақдим этилмаган тақдирда ассистанс хизматлари кўрсатишни рад этиш;

ассистанс хизматлари кўрсатишга зарур мутахассисларни белгиланган тартибда жалб этиш;

ассистанс хизматлари кўрсатиш юзасидан шартномага мувофиқ мажбуриятларнинг бажарилишини талаб қилиш;

қонун ҳужжатлари ва шартномада назарда тутилган бошқа ҳуқуқлар.

38. Ассистанс хизматлари кўрсатувчи юридик ва жисмоний шахслар қуйидагиларга мажбур:

суғурталанувчилардан (суғурталанган шахслардан) суғурта ходисалари (ҳолатлари) тўғрисидаги хабарларнинг кеча-кундуз қабул қилинишини ташкил этиш ва суғурталанувчиларга (суғурталанган шахсларга) суғурта шартномаси доирасида, тақдим этилган суғурта полиси асосида зарур ёрдам кўрсатиш;

суғурталаш ҳолларини кўриб чиқиш ва тартибга солиш чора-тадбирларини кўриш;

суғурталанувчиларга (суғурталанган шахсларга) чақирув қабул қилинган вақтдан бошлаб имкони борича энг қисқа муддатларда зудлик билан зарур ёрдам ва хизматлар кўрсатишнинг ташкил этилишини таъминлаш;

қонун ҳужжатларига ва шартномага мувофиқ бошқа мажбуриятни бажариш.

VIII. Сюрвейер суғурта хизматлари кўрсатувчи юридик ва жисмоний шахслар (суғурта сюрвейери)

39. Суғурта сюрвейери — қуйидагилар бўйича хизматлар кўрсатувчи юридик ёки жисмоний шахс:

суғурта шартномаси тузилгунгача суғурта объектини кўздан кечириш ва текшириш;

барча фактларни ва таваккалчилик ҳолатларини таҳлил қилиш, суғурта шартномаси тузилгунгача таваккалчилик даражасини аниқлаш;

суғурталашнинг текширилаётган объекти бўйича эксперт хулосаси тузиш.

Суғурта экспертизаси ўтказишга ваколатли суғурта сюрвейери мутахассислари (экспертлари)нинг иш тартиби суғурта сюрвейерининг ички ҳужжатларида белгиланади.

Суғурта сюрвейери ўз фаолиятини суғурталовчи (суғурталанувчи) билан тузилган шартномага мувофиқ амалга оширади.

40. Суғурта сюрвейери қуйидаги ҳуқуқларга эга:

хизматлар кўрсатиладиган суғурталовчини (суғурталанувчини) эркин танлаш;

суғурта объектини ўрганиш учун суғурталанувчидан (суғурталовчидан) зарур ахборотларни сўраш ва олиш;

давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларидан, фаолияти суғурта объектларига тааллуқли бўлган бошқа ташкилотлардан зарур маълумотларни сўраш ва олиш;

қонун ҳужжатлари ва шартномада назарда тутилган бошқа ҳуқуқлар.

41. Суғурта сюрвейери қуйидагиларга мажбур:

тегишли билимларга эга бўлиш ёки ўз штатида тегишли профессионал билимлар ва қўникмаларга эга бўлган мутахассисларга эга бўлиш;

сюрвейер томонидан ўтказиладиган экспертизага дахлдор бўлган барча шахсларнинг ҳуқуқларига риоя қилинишини таъминлаш;

экспертиза ўтказиш учун томонлар такдим этган ҳужжатларнинг сақланишини таъминлаш;

мижознинг тижорат ёки бошқа сири бўлган фактларнинг махфийлигини сақлаш;

қонун ҳужжатларига ва шартномаган мувофиқ бошқа мажбуриятларни бажариш.

42. Суғурта сюрвейери фаолияти натижалари эксперт ҳисоботи тарзида расмийлаштирилади, ундан суғурталовчи (суғурталанувчи) томонидан суғурталаш (қайта суғурталаш) шартномасини тузишда фойдаланилиши мумкин.

Суғурта сюрвейерининг эксперт ҳисоботидаги хулосалар мустақил суғурта экспертизаси давомида қайта кўриб чиқилиши мумкин.

IX. Якуний қоидалар

43. Суғурта бозорининг профессионал қатнашчилари ўз зиммасига олинган мажбуриятларнинг бажарилмаганлиги ёки зарур даражада бажарилмаганлиги учун Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатларига мувофиқ жавоб берадилар.

44. Суғурта фаолиятини амалга оширишнинг умумий шартлари, тавсия этилаётган суғурта битишувлари ва операциялари рўйхати, суғурта тарифлари, суғурталаш турлари ва муддатлари очиқ ахборот ҳисобланади ҳамда суғурталаш сири ва тижорат сири предмети бўлиши мумкин эмас.

45. Суғурталовчиларни қайта ташкил этиш ва тугатиш Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги рухсати билан ҳамда қонун ҳужжатларида назарда тутилган тартибда амалга оширилади.

Суғурта бозорининг бошқа профессионал қатнашчиларини қайта ташкил этиш ва тугатиш қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда амалга оширилади.

БЕШИНЧИ БЎЛИМ

ЎЗБЕКИСТОН СТАНДАРТЛАШТИРИШ, МЕТРОЛОГИЯ ВА
СЕРТИФИКАТЛАШТИРИШ АГЕНТЛИГИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАБИАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ДАВЛАТ
ҚЎМИТАСИНING
ҚАРОРИ

159 Ўзбекистон Республикасига олиб кириладиган бензин ва дизель моторлари билан жиҳозланган «М2», «М3» ва «N2» тоифаларидаги янги автотранспорт воситаларини «Евро-2» экологик даражадан кам бўлмаган талабларга мувофиқлиги бўйича экологик сертификатлаштириш тартиби тўғрисидаги Вақтинчалик йўриқномани тасдиқлаш ҳақида

*Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2007 йил
7 апрелда 1670-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилди*

+

(2007 йил 17 апрелдан кучга киради)

—

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2006 йил 14 декабрдаги «Самарқанд автомобиль заводида ишлаб чиқаришни янада ривожлантириш ва республика автотранспорт паркинни янгилаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПҚ-531-сон қарори ижросини таъминлаш ва Ўзбекистон Республикасининг «Табиатни муҳофаза қилиш тўғрисида», «Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш тўғрисида», «Истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2005 йил 19 сентябрдаги «Экспорт-импорт операцияларини тартибга солишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» ПҚ-183-сон қарори ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 19 апрелдаги «Экологик хавфли маҳсулотлар ва чиқиндиларни Ўзбекистон Республикасига олиб киришни ва уларни унинг ҳудудидан олиб чиқишни тартибга солиш тўғрисида» 151-сон, 2004 йил 6 июлдаги «Маҳсулотларни сертификатлаштириш тартиботини соддалаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» 318-сон қарорларига мувофиқ, **қарор қиламиз:**

1. «Ўзбекистон Республикасига олиб кириладиган бензин ва дизель моторлари билан жиҳозланган «М2», «М3» ва «N2» тоифаларидаги янги автотранспорт воситаларини «Евро-2» экологик даражадан кам бўлмаган талабларга мувофиқлиги бўйича экологик сертификатлаштириш тартиби тўғрисида вақтинчалик йўриқнома» иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. «Евро-2» экологик даража талабларига мувофиқ бўлган «М2», «М3» ва «N2» тоифалардаги киритилаётган янги АТВ учун Ўзбекистон Республикасида Россия Федерациясининг зарарли моддалар чиқариш қисмига тааллуқли норматив ҳужжатлари 2007 йил 1 мартдан бошлаб, 2010 йил 1 январдан бошлаб эса, «Евро-3» талабларига мувофиқ қисми жорий қилинсин:

Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2007 й.

- а) ГОСТ Р 41.24-2003;
- б) ГОСТ Р 41.49-2003;
- в) ГОСТ Р 41.83-2004;
- г) ГОСТ Р 51832-2001.

3. Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси ҳузуридаги Давлат экологик сертификатлаш, стандартлаштириш ва меъёрлаштириш Бош бошқармаси «Бошдавэкосертификат» Ўзбекистон Республикасига олиб кириладиган «М2», «М3» ва «N2» тоифаларидаги, бензин ва дизель моторлари билан жиҳозланган янги автотранспорт воситаларига экологик сертификатларни, ушбу автотранспорт воситалари томонидан зарарли чиқинди чиқариш даражаси «Евро-2» экологик даражадан кам бўлмаган талабларига мувофиқлигини тасдиқловчи экспорт қилувчи давлатлар томонидан АТВ ишлаб чиқишда «Евро-2» экологик даражадан кам бўлмаган талабларига риоя қилганликларини тасдиқловчи тегишли қонунчилик ҳужжатларини ёки мурожаат қилувчилар томонидан тақдим этилган ҳужжатларни тан олиш асосида берилишини таъминласин.

4. Ушбу қарор Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида давлат рўйхатидан ўтказилгандан сўнг, ўн кундан кейин амалга киритилади.

**«Ўзстандарт» агентлигининг
Бош директори**

Р. БЎРИЕВ

Ташкент ш.,
2007 йил 28 февраль,
1-п-сон

**Табиатни муҳофаза қилиш
давлат қўмитаси раиси**

Б. АЛИХОНОВ

Ташкент ш.,
2007 йил 28 февраль,
80-ТК-сон

«Ўзстандарт» агентлиги ва Табиатни
муҳофаза қилиш давлат қўмитасининг
2007 йил 28 февралдаги 1-п, 80-ТК-сон
қарори билан
ТАСДИҚЛАНГАН

**Ўзбекистон Республикасига олиб кириладиган бензин ва дизель
моторлари билан жиҳозланган «М2», «М3» ва «N2»
тоифаларидаги янги автотранспорт воситаларини «Евро-2»
экологик даражадан кам бўлмаган талабларга мувофиқлиги
бўйича экологик сертификатлаштириш тартиби тўғрисидаги
ВАҚТИНЧАЛИК ЙЎРИҚНОМА**

Мазкур Вақтинчалик йўриқнома Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2006 йил 14 декабрдаги «Самарқанд автомобиль заводида ишлаб чиқаришни янада ривожлантириш ва республика автотранспорт паркини янгилаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПҚ-531-сон қарори ва Ўзбекистон Республикасининг «Табиатни му-

хофаза қилиш тўғрисида», «Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш тўғрисида», «Истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2005 йил 19 сентябрдаги «Экспорт-импорт операцияларини тартибга солишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» ПҚ-183-сон қарори ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 19 апрелдаги «Экологик хавфли маҳсулотлар ва чиқиндиларни Ўзбекистон Республикасига олиб киришни ва уларни унинг ҳудудидан олиб чиқишни тартибга солиш тўғрисида» 151-сон, 2004 йил 6 июлдаги «Маҳсулотларни сертификатлаштириш тартиб-ботини соддалаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» 318-сон қарорларига мувофиқ, Ўзбекистон Республикасига олиб кириладиган бензин ва дизель моторлари билан жиҳозланган «М2», «М3» ва «N2» тоифаларидаги янги автотранспорт воситаларини «Евро-2» экологик даражадан кам бўлмаган талабларга мувофиқлиги бўйича экологик сертификатлаштириш тартибини белгилайди.

I. Умумий қоидалар

1. Мазкур Вақтинчалик йўриқнома Ўзбекистон Республикасига, Ташқи иқтисодий фаолият товар рақами (ТР ТИФ) 8703 ва 8705 кодларига тўғри келадиган махсус транспорт воситаларидан ташқари, юридик ва жисмоний шахслар томонидан олиб кириладиган бензин ва дизель моторлари билан жиҳозланган ҳамда «Евро-2» экологик даражадан кам бўлмаган меъёрларга мувофиқ бўлган «М2», «М3» ва «N2» тоифаларидаги янги автотранспорт воситаларига татбиқ этилади.

2. Ушбу ҳужжатда қуйидаги атама ва тушунчалар қўлланилмоқда:

АТВ — автотранспорт воситаси;

АТВ чиқиндилари — таркибида зарарли (ифлослантирувчи) моддалар (углерод оксиди (CO), углеводород (C_mH_n), азот оксиди (NO_x)) ва дисперс бўлақчалари мавжуд бўлган, АТВнинг ички ёнув двигатели ишлаб чиқарган газлар ва ёнилғининг буғланиши натижасида ҳосил бўлган зарарли (ифлослантирувчи) моддалар;

буюртмачи — юридик ёки жисмоний шахс;

дизель — сиқилиши натижасида ёниш тамойилига асосланган мотор;

ифлослантирувчи модда — атроф муҳит ва инсон соғлиғига зарар етказиши мумкин бўлган модда;

ички ёнув мотори — бензин ёки газ ёнилғисига ишлайдиган, мажбурий тартибда ёқиладиган мотор;

МХ — меъёрий ҳужжатлар;

синов цикли — ўрнатилган режимда (ESC синови) ҳамда оралиқ режимларда (ETC, ELR синови) мотор айланма вақти ва белгиланган айланма тезлигида амалга ошириладиган синовларнинг давомли серияси;

экологик сертификатлаш органи — Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси ҳузуридаги экологик сертификатлаш, стандартлаштириш ва меъёрлаштириш Бош давлат бошқармаси «Бошдавэкосертификат» (бундан буён экологик сертификатлаш органи);

янги автотранспорт воситаси — ишлаб чиқарилганига уч йилдан ошмаган АТВ;

«М2» тоифасидаги транспорт воситалари — йўловчилар ташиш учун мўлжалланган моторли автотранспорт воситалари бўлиб, ҳайдовчи ўриндигидан ташқари 8 тадан кўп ўриндиққа эга бўлган ва максимал оғирлиги 5 тоннадан кам бўлган ёки шундай русумдаги автотранспорт воситалари базасида ташкил этилган

хайдовчи ўриндигидан ташқари 3 — 8 ўриндиққа эга бўлган ва тўлиқ оғирлиги автомобилни базавий русумига тенг бўлган транспорт воситалари;

«М3» тоифасидаги транспорт воситалари — ҳайдовчи ўриндигидан ташқари 8 тадан кўп ўриндиққа эга бўлган ва максимал оғирлиги 5 тоннадан кўп бўлган автотранспорт воситалари;

«N2» тоифасидаги транспорт воситалари — максимал оғирлиги 3,5 тоннадан кўп ва 12 тоннадан кам бўлган автотранспорт воситалари;

«Евро» экологик даражаси — зарарли чиқинди чиқариш даражаси «Евро-2», «Евро-3», «Евро-4» ва «Евро-5» экологик даража талабларига жавоб берадиган АТВ хусусиятларини ифодаловчи таснифловчи код.

II. Экологик сертификат бериш тартиби

3. «М2», «М3» ва «N2» тоифаларидаги АТВ «Евро-2» экологик даражадан кам бўлмаган талабларга мувофиқлигини тасдиқлаш учун бензин ва дизель моторлари билан жиҳозланган ушбу тоифадаги АТВ, «Ўзстандарт» агентлигида қонунчиликда белгиланган тартибда аккредитация қилинган экологик сертификатлаш органи томонидан экологик сертификатлаштирилади.

4. Экологик сертификат бериш учун зарур бўлган ҳужжатлар рўйхати:

жисмоний шахслардан:

экологик сертификатлаш органи номига буюртма (1-илова) (имзо ва сана билан);

транспорт воситаси паспорти (ёки маълумотнома-счёт) (ишлаб чиқариш санаси, тақдим этилган ҳужжатни берилган санаси);

буюртмачининг паспорт нусхаси;

Ўзбекистон Республикаси божхона чегарасига етиб келганлиги ҳақида белги қўйилган товар-йўл ҳужжати нусхаси (товар-транспорт юк хати, инвойс, счёт-фактура);

АТВ «Евро-2» экологик даражадан кам бўлмаган талабларга мувофиқлигини тасдиқловчи ҳужжатлар (хулоса, сертификат, гувоҳнома) нусхаси (мавжуд бўлганда);

юридик шахслардан:

экологик сертификатлаштириш органи номига буюртма (1-илова) (имзо ва сана билан);

Ўзбекистон Республикаси божхона чегарасига етиб келганлиги ҳақида белги қўйилган товар-йўл ҳужжати нусхаси (товар-транспорт юк хати, инвойс, счёт-фактура);

транспорт воситаси паспорти (ёки маълумотнома-счёт) (ишлаб чиқариш санаси, тақдим этилган ҳужжатни берилган санаси);

АТВ «Евро-2» экологик даражадан кам бўлмаган талабларга мувофиқлигини тасдиқловчи ҳужжатлар (хулоса, сертификат, гувоҳнома ва бошқа асослар) нусхаси (мавжуд бўлганда).

5. Экологик сертификатлаш органи экологик сертификатни (2-илова) журналда рўйхатдан ўтказиб, 10 кундан ошмаган муддатда беради.

6. Экологик сертификатлаштиришда муайян маҳсулотга бўлган МҲдан ташқари, маҳсулотларга талаблар белгиловчи норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга, буюртма-чида мавжуд бўлган қўшимча ҳужжатларни (сифат сертификати, синов баённомалари, экологик сертификатлар (хулосалар), етказиб берувчининг техник ҳужжатлари) инобатга олган ҳолда амал қилишлари мумкин.

7. Буюртмачи экологик сертификатни бериш тўғрисида буюртмани кўриб чиқиш учун такдим этиладиган маълумотларнинг ишончилиги учун тўлиқ жавобгардир.

8. Экологик сертификат бериш (ёки беришни рад этиш) учун экологик сертификатлаштириш органи:

буюртмада такдим этилган ҳужжатларни кўриб чиқади ва таҳлил қилади;

божхона пости ёки омбор вакиллари ва/ёки буюртмачининг бошқа вакиллари иштирокида АТВ идентификация қилади (Зилова);

сиқилиши натижасида ёнувчи ва ички ёниш моторли транспорт воситалари учун ўрнатилган ифлослантирувчи моддаларни ажралиб чиқиш меъёрларига АТВ кўрсаткичлари мувофиқлигини таҳлил қилади;

экологик сертификат бериш тўғрисида қарор қабул қилади ёки уни беришни рад этиш ҳақида асослантилган ёзма хабарнома беради.

9. Экологик сертификатни буюртмачининг ишончли вакили олиши мумкин. Бунда:

жисмоний шахс томонидан буюртма берилганда, сертификатни ишончли вакил томонидан олиши мумкинлигини тасдиқловчи буюртмачининг нотариал тасдиқланган ишончнома нусхаси;

юридик шахс томонидан буюртма берилганда, сертификатни ишончли вакил томонидан олиши мумкинлигини тасдиқловчи буюртмачининг ишончномаси такдим этилиши лозим.

10. Экспорт қилаётган мамлакатда АТВ ишлаб чиқишда «Евро-2» талабларини мазкур давлат ҳудудида жорий қилиш ҳақида қонунчилик ҳужжатини (ишлаб чиқарувчи завод томонидан АТВ ишлаб чиқиш вақтида) қабул қилинганлиги, экологик сертификат бериш учун асос бўлиб ҳисобланади.

11. Экспорт қилаётган мамлакатда (АТВ ишлаб чиқарилган давлат) «Евро-2» экологик даражадан кам бўлмаган талаблар қабул қилинганлигини тақдирловчи маълумотлар мавжуд бўлмаса, экологик сертификат АТВ «Евро-2» экологик даражадан кам бўлмаган меъёрларга мувофиқлигини тасдиқловчи ҳужжатларни тан олиш орқали берилади:

экологик сертификат ёхуд келиб чиқиш, сифат ёки мувофиқлик сертификати; ишлаб чиқарувчи завод ёки унинг ваколатли вакилининг АТВ «Евро-2» экологик даражадан кам бўлмаган талабларига мувофиқлигини тасдиқловчи расмий хати;

1958 йил 20 мартдаги «Механик транспорт воситалари қисмлари ва ускуна жихозларини ўзаро тан олиш ва расмий тасдиқлашнинг бир хил шартларини қабул қилиш тўғрисида»ги Женева келишувининг тарафлари бўлмиш давлатларнинг маъмурий органлари томонидан берилган транспорт воситаси турини расмий тасдиқлашга тааллуқли бўлган маълумоти;

ишлаб чиқарувчининг синов лаборатория (марказ)лари синов баённомалари;

«М2», «М3» ва «N2» тоифаларидаги АТВнинг «Евро-2» экологик даражадан кам бўлмаган меъёрларга мувофиқлигини тасдиқловчи бошқа техник ҳужжатлар.

12. Экологик сертификат божхона органига АТВни божхонада расмийлаштириш мақсадида берилади.

13. Буюртмани кўриб чиққанлик, сертификатлаштириш ишлари жараёнларини амалга оширганлик ва экологик сертификат берганлик ёки беришни рад этганлик учун буюртмачи ва экологик сертификатлаш органи томонидан тузилган шартномага мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан қонунчиликда белгиланган тартибда экологик сертификатлаштириш учун декларация қилинган тарифлар асосида хизмат ҳақи ундирилади.

14. Экологик сертификат қуйдагилар мавжуд бўлганда ҳақиқий деб ҳисобланади:

экологик сертификатлаш органи муҳри ва имзосининг асли;

экологик сертификатни журналда рўйхатга олинган номери ва санаси.

15. Мазкур Вақтинчалик йўриқнома талаблари бузилганда, шунингдек идентификация натижасида олиб кирилаётган АТВни «М2», «М3» ва «N2» тоифаларига мувофиқ эмаслиги аниқланганда, буюртмачига экологик сертификат беришни рад этиш бўйича асослантирилган ёзма хабарнома берилади.

16. Кўрсатилган масалалар бўйича юзага келган низолар, Ўзбекистон Республикаси қонунчилигида белгиланган тартибда кўриб чиқилади.

III. Яқуний қоидалар

17. Мазкур Вақтинчалик йўриқнома Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитаси билан келишилган.

*Давлат божхона қўмитаси
раиси*

С. НОСИРОВ

*Ташкент ш.,
2007 йил 26 февраль*

Ўзбекистон Республикасига олиб кириладиган бензин ва дизель моторлари билан жиҳозланган «М2», «М3» ва «N2» тоифаларидаги янги автотранспорт воситаларини «Евро-2» экологик даражадан кам бўлмаган талабларга мувофиқлиги бўйича экологик сертификатлаштириш тартиби тўғрисидаги Вақтинчалик йўриқномага
1-ИЛОВА

(экологик сертификатловчи орган номи)

(экологик сертификатловчи орган манзили)

Экологик сертификатлаштиришни ўтказиш бўйича Б У Ю Р Т М А

буюртмачининг номи (ишлаб чиқарувчи завод, етказиб берувчи ёки якка тартибдаги тадбиркорнинг Ф.И.Ш.)

(буюртмачининг манзили, алоқа телефони)

ТОМОНИДАН

(рахбар Ф.И.Ш.)

муружаат этиб

(олиб кириш, автотранспорт воситаси номи, тоифаси, ТР ТИФ коди,

Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2007 й.

сони, неча донга ёки қанчалиги)

меъёрий ҳужжат асосида _____
(меъёрий ҳужжатнинг номланиши)

_____ талабларига мос келади
(меъёрий ҳужжатлар рақамлари ва номи)

ва автотранспорт тоифаси _____ кўрсатилган ҳужжатлар
(автотранспорт воситаси тоифаси кўрсатилсин)

талабларига мос келишини экологик сертификатлаштиришни ўтказиб беришингиз-
ни сўрайди

Қўшимча маълумотлар _____
(бошқа ҳужжатлар кўрсатилади)

Буюртмачи _____
(шахсий имзо) _____ (Ф.И.Ш.)

«_____» _____ 200__ й.
М.Ў.

+

-

Ўзбекистон Республикасига олиб кириладиган бензин ва дизель моторлари билан жиҳозланган «М2», «М3» ва «N2» тоифаларидаги янги автотранспорт воситаларини «Евро-2» экологик даражадан кам бўлмаган талабларга мувофиқлиги бўйича экологик сертификатлаштириш тартиби тўғрисидаги Вақтинчалик йўриқномага
2-ИЛОВА

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАБИАТНИ МУҲОФАЗА
ҚИЛИШ ДАВЛАТ ҚЎМИТАСИ**

ЭКОЛОГИК СЕРТИФИКАТЛАШТИРИШ ТИЗИМИ

000000 - сонли

(экологик сертификатлаштириш органининг номи ва юридик манзили)

Э К О Л О Г И К С Е Р Т И Ф И К А Т

200__ йил «___» _____ да

_____ сон билан қайд қилинди.

Божхонада расмийлаштиришдан ўтиш давригача ҳақиқийдир.

Ушбу сертификат, экологик сертификатлаштириладиган объект _____

(экологик сертификатлаштириш тизимида объектнинг номланиши)

нинг лозим равишдаги идентификацияга жавоб бериши ва меъёрий-услубий жиҳатлари _____

(меъёрий ҳужжатлар номи)

_____ меъёрий ва ҳуқуқий ҳужжатлар талабига жавоб беради.

Сертификат эгаси ҳақида маълумот: _____

(номи ва юридик манзили)

_____ Телефон рақами: _____ Факс: _____

Маҳсулот ёки хизматнинг экологик сертификатлаштиришдаги қўлланилган талаблар: _____

(маҳсулот ва хизматга доир текширув, кузатув ёки меъёрий ҳужжатлар таҳлили)

Изоҳ: Экологик сертификат, берилганлик шартларига амал қилинмаган тақдирда, сертификатлаштириш органи томонидан бекор қилиниши мумкин.

Сертификатлаштириш органининг раҳбари

М.Ў. _____
(имзо) (исми-шарифи, отасининг исми)

Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2007 й.

Ўзбекистон Республикасига олиб кириладиган бензин ва дизель моторлари билан жиҳозланган «М2», «М3» ва «N2» тоифаларидаги янги автотранспорт воситаларини «Евро-2» экологик даражадан кам бўлмаган талабларга мувофиқлиги бўйича экологик сертификатлаштириш тартиби тўғрисидаги Вақтинчалик йўриқномага
З-ИЛОВА

(экологик сертификатловчи орган номи)

(экологик сертификатловчи орган манзили)

Идентификация далолатномаси

1. Автотранспорт воситасининг номланиши _____
(русуми, ишлаб чиқарилган йили, кузов,

двигатель ва шассиси номери, автотранспорт ранги)

2. Автотранспорт воситаси эгасининг номи, унинг юридик манзили _____

3. Автотранспорт воситасининг келиб чиқиши _____

(давлат номи, ишлаб чиқарувчи завод)

4. Қанча микдори _____

5. Автотранспорт тоифаси _____

Хулосалар:

Тақдим этилган техник маълумоти ва ёзувлари орқали автотранспорт воситаси идентификация қилинди (идентификация қилиниши мумкин эмас) _____

**Экологик сертификатлаштириш
органи вакили**
М.П. _____
(имзо)

(Ф.И.Ш.)

**Божхона пости ёки
омборхона вакили**

(имзо)

(Ф.И.Ш.)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ МУЛКИ ҚЎМИТАСИ ХУЗУРИДАГИ
ҚИММАТЛИ ҚОҒОЗЛАР БОЗОРИ ФАОЛИЯТИНИ МУВОФИҚЛАШТИРИШ ВА
НАЗОРАТ ҚИЛИШ МАРКАЗИ БОШ ДИРЕКТОРИНИНГ
БҮЙРУҒИ

160 Қимматли қоғозлар бозори иштирокчилари томонидан ошкор этилиши шарт бўлган ахборотларни «Биржа» газетасида марказлаштирилган тарзда нашр этиш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида

*Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2007 йил
7 апрелда 1671-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилди*

(2007 йил 17 апрелдан кучга киради)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2006 йил 27 сентябрдаги «Қимматли қоғозлар бозорини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПҚ-475-сонли қарори билан тасдиқланган 2006-2007 йилларда қимматли қоғозлар бозорини ривожлантириш Дастурининг 2.5-бандига, шунингдек Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил 30 мартдаги 126-сонли қарори билан тасдиқланган «Ўзбекистон Республикаси Давлат мулкини бошқариш давлат қўмитаси хузуридаги Қимматли қоғозлар бозори фаолиятини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш Маркази тўғрисида»ги низомга мувофиқ **буюраман:**

1. Қимматли қоғозлар бозори иштирокчилари томонидан ошкор этилиши зарур бўлган ахборотларни «Биржа» газетасида марказлаштирилган тарзда нашр этиш тартиби тўғрисидаги низом иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Ушбу буйруқ Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида давлат рўйхати-га олинган кундан ўн кун ўтгач амалга киритилсин.

**Қимматли қоғозлар бозори
фаолиятини мувофиқлаштириш
ва назорат қилиш маркази
Бош директори**

К. ТОЛИПОВ

Тошкент ш.,
2007 йил 1 март,
2007-02-сон

Давлат мулки қўмитаси ҳузуридаги Қимматли қоғозлар бозори фаолиятини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш маркази
Бош директорининг 2007 йил 1 март
2007-02-сон буйруғи билан
ТАСДИҚЛАНГАН

**Қимматли қоғозлар бозори иштирокчилари томонидан ошкор этилиши шарт бўлган ахборотларни «Биржа» газетасида марказлаштирилган тарзда нашр этиш тартиби тўғрисида
НИЗОМ**

Мазкур Низом Ўзбекистон Республикаси «Қимматли қоғозлар ва фонд биржаси тўғрисида», «Қимматли қоғозлар бозорининг фаолият кўрсатиш механизми тўғрисида», «Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида», «Қимматли қоғозлар бозорида инвесторларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Қимматли қоғозлар бозорини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида» 2006 йил 27 сентябрдаги ПҚ-475-сон қарори, Қимматли қоғозлар бозори иштирокчилари томонидан ахборотларни очиш тўғрисидаги низомга (2002 йил 18 апрель, рўйхат рақами 1127 — Меъёрий ҳужжатлар ахборотномаси, 2002 йил 8-сон) асосан, қонун ҳужжатларига мувофиқ ошкор этилиши шарт бўлган ахборотларни «Биржа» газетасида марказлаштирилган тарзда нашр этиш тартибини белгилайди.

+

I. Умумий қоидалар

—

1. Мазкур Низомда қуйидаги тушунчалардан фойдаланилади:

марказлаштирилган тарзда нашр этиш — қонун ҳужжатларига мувофиқ қимматли қоғозлар бозори иштирокчилари томонидан ошкор этилиши шарт бўлган ахборотларни «Биржа» газетасида нашр этилиши;

қимматли қоғозлар бозоридаги ахборот (бундан кейинги ўринларда ахборот деб юритилади) — қонун ҳужжатларига мувофиқ қимматли қоғозлар бозори иштирокчилари томонидан ошкор этилиши шарт бўлган хабар ва фактик маълумотлар мажмуи;

қимматли қоғозлар бозорини тартибга солиш бўйича ваколатли давлат органи — Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси ҳузуридаги Қимматли қоғозлар бозори фаолиятини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш маркази;

«Биржа» газетаси — қонун ҳужжатларига мувофиқ қимматли қоғозлар бозори иштирокчилари томонидан ошкор этилиши шарт бўлган ахборотларни марказлаштирилган тарзда нашр этилиши учун босма нашри;

буюртма — қимматли қоғозлар бозори иштирокчисининг «Биржа» газетасига ошкор этилиши шарт бўлган ахборотларни нашр этиш учун ёзма мурожаати.

2. Ахборотларни «Биржа» газетасида нашр этиш орқали ошкор этилиши шарт бўлган қимматли қоғозлар бозорининг иштирокчилари бўлиб:

қимматли қоғозлар эмитентлари;

қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳолларда, инвесторлар ҳисобланади.

Қимматли қоғозлар бозорининг бошқа иштирокчилари ахборотларни «Биржа» газетасида нашр этиш орқали ошкор қилишга ҳақлидир.

3. Ахборотлар «Биржа» газетасида давлат тилида, эҳтиёжларни ҳисобга олган ҳолда эса, тақдим этилган эълон матнидаги бошқа тилларда ҳам нашр этилади.

4. Ахборотларни нашр этиш учун тўловлар миқдори тузилган шартномага мувофиқ белгиланади.

5. «Биржа» газетаси томонидан нашр этиш учун олинадиган тўловларнинг энг юқори миқдори, шунингдек газетани сотилиш нархи «Биржа» газетаси томонидан қонун ҳужжатларида ўрнатилган тартибда белгиланади.

6. «Биржа» газетасининг сони ҳафтасига камида уч марта чиқарилиши ва республиканинг барча вилоятларига тарқатилиши лозим.

II. Ахборотларни нашр этиш учун буюртмалар бериш тартиби

7. Ахборотларни нашр этиш бўйича қимматли қоғозлар бозори иштирокчиси ва «Биржа» газетаси ўртасида ахборот хизмати кўрсатиш шартномаси тузилади.

8. Қимматли қоғозлар бозори иштирокчилари ахборотларни ошкор этилиши учун қонунчиликда белгиланган муддатда «Биржа» газетасининг буюртмаларни қабул қилиш шохобчасига эълон матнининг қоғоз ва электрон кўринишлари илова қилинган буюртмани беришлари лозим.

Магнит нусхада жойлашган эълон матни қоғоз кўринишида тақдим этилган маълумотларга мувофиқ бўлиши зарур.

9. Ахборотларнинг нашр этилишига буюртма бериш шаклига бўлган талаблар «Биржа» газетаси томонидан ўрнатилади.

10. Юридик шахс бўлган қимматли қоғозлар бозори иштирокчиларининг ахборотлари, унинг ваколатли мансабдор шахси имзоси ва қимматли қоғозлар бозори иштирокчисининг асосий муҳри билан тасдиқланган фирма бланкида ёзма шаклда тақдим этилади.

Жисмоний шахс бўлган қимматли қоғозлар бозори иштирокчиларининг ахборотлари, қимматли қоғозлар бозори иштирокчиси имзоси билан ёзма шаклда тақдим этилади.

11. Ахборотлари «Биржа» газетасида нашр этилиши лозим бўлган буюртмачиларнинг рўйхати, буюртмалар келиб тушган сана ва унга илова қилинган эълонлар матни бўйича шакллантирилади ҳамда «Биржа» газетасининг ваколатли мансабдор шахси томонидан тасдиқланади.

12. «Биржа» газетасига келиб тушган қимматли қоғозлар бозори иштирокчиларининг буюртмаларида акс эттирилган ахборотлар:

«Биржа» газетасининг навбатдаги сонини териш муддати тугагунга қадар берилган бўлса — навбатдаги сонидан нашр этилади;

«Биржа» газетасининг навбатдаги сонини териш муддати тугаганидан сўнг берилган бўлса — газетанинг кейинги навбатдаги сонидан нашр этилади.

«Биржа» газетаси ҳар бир сонидан «Биржа» газетаси сонини нашр этишга тегишли муддати тугатилишининг аниқ вақтини кўрсатиши шарт.

III. «Биржа» газетасининг ҳуқуқ ва мажбуриятлари

13. «Биржа» газетаси:

қимматли қоғозлар бозори иштирокчиларидан фақат тўғри расмийлаштирилган буюртмаларни ва эълонлар матнини тақдим этилишини талаб қилишга;

қимматли қоғозлар бозори иштирокчилари билан келишилган ҳолда эълон матни ва ҳажмига тузатишлар киритишга;

қонун ҳужжатларида назарда тутилган бошқа ҳуқуқларга эга бўлишга ҳақли.

14. «Биржа» газетаси:

республиканинг барча вилоятларида ахборотларни нашр этиш учун буюртмаларни қабул қилиш шохобчаларини ташкил этишга;

газета сонларини ҳафтасига камида уч марта чиқарилишини таъминлашга;

келиб тушган буюртмалар бўйича нашр этишни шартнома тузилганидан сўнг амалга оширишга;

«Биржа» газетасининг ҳар бир сонини киоскалар тармоғи ва вақтли матбуотни тарқатувчилар орқали етказишни таъминлашга;

ахборотларни нашр этиш учун келиб тушган буюртмалар ҳисобини юритишга;

тўғри расмийлаштирилиб тақдим этилган буюртмалар ва эълон матнига асосан ахборотларни газетада нашр этишга;

қимматли қоғозлар бозори иштирокчилари томонидан «Биржа» газетасида нашр этиш учун тақдим этилган эълон матнини, нашр этиш учун белгиланган муддатларда «Биржа» газетаси веб-сайтининг «корпоратив бошқарув» бўлимида бепул жойлаштиришга;

қимматли қоғозлар бозори иштирокчиларининг барча буюртмаларини қабул қилиш ва сақлаш бўйича ички назоратни таъминлашга;

нашр этиш учун тақдим этилган буюртмалар ва эълонлар матнини камида уч йил сақлашга;

икки кунлик муддатда қимматли қоғозлар бозорини тартибга солиш бўйича ваколатли давлат органини қимматли қоғозлар бозори иштирокчилари томонидан ахборотлар қонун ҳужжатларида белгиланган муддатлар бузилган ҳолда нашр қилинганлиги тўғрисида хабардор қилишга;

қимматли қоғозлар бозори иштирокчилари томонидан ахборотларни нашр этилиши тўғрисидаги тегишли маълумотларни қимматли қоғозлар бозорини тартибга солиш бўйича ваколатли давлат органи сўрови бўйича тақдим этишга;

қонун ҳужжатларида белгиланган бошқа мажбуриятларга риоя этишга мажбурдир.

IV. Қимматли қоғозлар бозори иштирокчиларининг ахборотларни ошкор этишдаги ҳуқуқ ва мажбуриятлари

15. Қимматли қоғозлар бозори иштирокчилари ахборотларни ошкор этишда: шартнома асосида эълон шрифти, ранги ва ҳажмини белгилашга, бунда шрифтининг энг кичик ҳажми 8 дан кичик бўлмаслиги лозим;

«Биржа» газетасидан эълонни, белгиланган муддатларда тақдим этилган эълон матнидаги тилда нашр этилишни талаб қилишга;

«Биржа» газетасининг айби билан ахборотлар ўз вақтида нашр этилмаганлиги туфайли етказилган зарарни қоплашни талаб қилишга;

қонун ҳужжатларида белгиланган бошқа ҳуқуқларга эга бўлишга ҳақлидир.

16. Қимматли қоғозлар бозори иштирокчилари ахборотларни ошкор этишда: ахборотлар матнини тегишли шаклда тақдим этишга;

қонун ҳужжатларида белгиланган ҳолларда нашр этилиши шарт бўлган молиявий ҳисоботларни қимматли қоғозлар бозорини тартибга солиш бўйича ваколатли давлат органи томонидан белгиланган шаклда тақдим этишга;

ишончсиз ахборотларни нашр этиш ҳолатлари аниқланганда раддия (тузатишлар) чоп этилишини талаб қилишга;

қонунчиликка мувофиқ ошкор этиладиган ахборотлар нашрлари ҳисобини юритишга;

эълон нашр этишга берилган буюртмалар «Биржа» газетаси томонидан қабул

қилиш ноқонуний равишда рад этилган ҳолатлар тўғрисида оқилона муддатда қимматли қоғозлар бозорини тартибга солиш бўйича ваколатли давлат органини хабардор этишга;

«Биржа» газетасининг айби билан ахборотлар муддатларга риоя этилмаган ҳолда нашр этилиши ҳолатлари тўғрисида оқилона муддатда қимматли қоғозлар бозорини тартибга солиш бўйича ваколатли давлат органини хабардор этишга;

конун ҳужжатларида белгиланган бошқа мажбуриятларга риоя этишга мажбурдир.

V. Якуний қоидалар

17. Қимматли қоғозлар бозори иштирокчиларининг ахборотлари реклама ҳисобланмайди.

18. Тақдим этилган ахборотларнинг ишончилиги учун жавобгарлик қимматли қоғозлар бозори иштирокчиси зиммасига юкланади.

Қимматли қоғозлар бозори иштирокчиси томонидан тақдим этилган ахборотларга мос келмаган ахборотларни нашр этганлик учун жавобгарлик «Биржа» газетаси зиммасига юкланади.

19. «Биржа» газетаси қимматли қоғозлар бозори иштирокчилари томонидан тақдим этилган ахборотлар бўйича ҳисобнинг тўлиқлигини ва маълумотлар электрон базасини юритилишини таъминлайди.

20. Мазкур Низом Ўзбекистон Республикаси Монополиядан чиқариш, рақобат ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси билан келишилган.

*Монополиядан чиқариш, рақобат
ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш
давлат қўмитаси раиси в.б.*

Б. УЛАШОВ

*Тошкент ш.,
2007 йил 20 февраль*

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИҚТИСОДИЁТ ВАЗИРЛИГИ
ЎЗБЕКИСТОН «ЎЗКОММУНХИЗМАТ» АГЕНТЛИГИНИНГ
ҚАРОРИ

161 Умумий мол-мулкни, ер участкасини ва хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатининг мол-мулкни сақлаш бўйича жой мулкдорларининг мажбурий бадалларини шакллантиришда харажатлар таркибини аниқлаш ҳамда уй-жой фондига хизмат кўрсатиш ва таъмирлаш бўйича пудрат ташкилотларининг хизматлари учун рентабелликнинг чекланган даражасини жорий этиш бўйича низомни тасдиқлаш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2007 йил 10 апрелда 1672-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилди

(2007 йил 20 апрелдан кучга киради)

Ўзбекистон Республикасининг «Хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатлари тўғрисида»ги Қонуни ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 30 майдаги 100-сон «Хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатининг Намунавий уставини ҳамда хусусий уй-жой мулкдорлари ширкати билан кўп квартирали уйдаги турар жойга мўлжалланмаган бино мулкдори ўртасидаги Намунавий шартномани тасдиқлаш тўғрисида»ги қарорига мувофиқ **қарор қиламиз:**

1. Илова қилинаётган Умумий мол-мулкни, ер участкасини ва хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатининг мол-мулкни сақлаш бўйича жой мулкдорларининг мажбурий бадалларини шакллантиришда харажатлар таркибини аниқлаш ҳамда уй-жой фондига хизмат кўрсатиш ва таъмирлаш бўйича пудрат ташкилотларининг хизматлари учун рентабелликнинг чекланган даражасини жорий этиш бўйича низом тасдиқлансин.

2. Ушбу қарор Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида давлат рўйхатидан ўтказилганидан кейин ўн кундан сўнг кучга киради.

3. Ушбу қарор кучга кирган кундан бошлаб, Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Макроиқтисодиёт ва статистика вазирлиги ҳамда Ўзбекистон «Ўзкоммунхизмат» агентлигининг 2001 йил 14 августдаги 72, 4-2-7/23, 014-1/832-сон «Турар-жойнинг 1 м.кв умумий майдонини сақлаш ва эксплуатация қилиш тарифларини шакллантиришда харажатлар таркибини аниқлаш ҳамда рентабелликнинг чекланган даражасини жорий этиш бўйича низомни тасдиқлаш тўғрисида»ги қарори (2001 йил 19 сентябрь, рўйхат рақами 1068 — Меъёрий ҳужжатлар ахборотномаси, 2001 йил, 18-сон) ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

Молия вазири

Р. АЗИМОВ

Тошкент ш.,
2006 йил 25 декабрь,
104-сон

Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2007 й.

Иқтисодиёт вазири**Б. ХОДЖАЕВ**

Тошкент ш.,
2006 йил 25 декабрь,
17-сон

**«Ўзкоммунхизмат» агентлиги
бош директори****У. ХОЛМУХАМЕДОВ**

Тошкент ш.,
2006 йил 25 декабрь,
01-1371-сон

Молия вазирлиги, Иқтисодиёт вазирлиги,
«Ўзкоммунхизмат» агентлигининг 2006 йил
25 декабрдаги 104, 17, 01-1371-сон
қарори билан
ТАСДИҚЛАНГАН

**Умумий мол-мулкни, ер участкасини ва хусусий
уй-жой мулкдорлари ширкатининг мол-мулкни сақлаш
бўйича жой мулкдорларининг мажбурий бадалларини
шакллантиришда харажатлар таркибини аниқлаш ҳамда уй-жой
фондига хизмат кўрсатиш ва таъмирлаш бўйича пудрат
ташкilotларининг хизматлари учун рентабелликнинг чекланган
даражасини жорий этиш бўйича
НИЗОМ**

Ушбу Низом Ўзбекистон Республикасининг «Хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатлари тўғрисида»ги Қонунига (ЎР ҚХТ, 2006 й., 15-сон, 122-модда), Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2001 йил 17 апрелдаги ПФ-2832-сон «Коммунал хизмат кўрсатиш соҳасида иқтисодий ислохотларни чуқурлаштиришнинг янги босқичи тўғрисида»ги Фармонига (ЎР ҚХТ, 2001 й., 8-сон), Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2005 йил 10 февралдаги ПҚ-3-сон «Уй-жой мулкдорлари ширкатлари фаолиятини такомиллаштириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Қарорига (ЎР ҚХТ, 2005 й., 5-6-сон, 30-модда), 2005 йил 11 февралдаги ПҚ-5-сон «Коммунал хизматлар тарифларининг асоссиз равишда ўсиб кетишига йўл қўймаслик ҳамда улар учун ўз вақтида ва тўлиқ ҳисоб-китоб қилиниши учун истеъмолчиларнинг масъулиятини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорига (ЎР ҚХТ, 2005 й., 5-6-сон, 30-модда), 2006 йил 25 июлдаги ПҚ-425-сон «1991 йилгача қурилган кўп хонадонли турар жой биноларининг умумфойдаланадиган жойлари ва муҳандислик коммуникациялари капитал таъмирланишини яқунлаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорига (ЎР ҚХТ, 2006 й., 30-сон, 291-модда), Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 5 февралдаги 54-сон «Маҳсулот (ишлар, хизматлар)ни ишлаб чиқариш ва сотиш харажатлари таркиби ҳамда молиявий натижаларни шакллантириш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида»ги қарорига (ЎР ҚТ, 1999 й., 2-сон, 9-модда), 2006 йил 12 апрелдаги 64-сон «Хусусий уй-жой мулкдорларининг ширкатларини янада ривожлантириш ва турар жойларга хизматлар кўрсатишнинг аниқ бозорини шакллантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорига (ЎР ҚХТ, 2006 й., 15-сон, 127-модда) ва 2006 йил

30 майдаги 100-сон «Хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатининг Намунавий уставини ҳамда Хусусий уй-жой мулкдорлари ширкати билан кўп квартирали уйдаги турар жойга мўлжалланмаган бино мулкдори ўртасидаги Намунавий шартномани тасдиқлаш тўғрисида»ги қарорига (ЎР ҚХТ, 2006 й., 22-сон, 196-модда) асосан умумий мол-мулкни, ер участкасини ва хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатининг мол-мулкни сақлаш бўйича жой мулкдорларининг мажбурий бадалларини шакллантиришда харажатлар таркибини аниқлаш ҳамда уй-жой фондига хизмат кўрсатиш ва таъмирлаш бўйича пудрат ташкилотларининг хизматлари учун рентабелликнинг чекланган даражасини жорий этиш тартибини белгилайди.

I. Умумий қоидалар

1. Хусусий уй-жой мулкдорлари ширкати (бундан буён матнда ХУЖМШ деб юритилади) ташкил этишдан мақсад уй-жой фондини биргаликда бошқариш ҳамда уни сақлаш, асраш ва таъмирлашни, кўп квартирали уйдаги турар жой мулкдорларининг умумий мол-мулкдан (бундан буён матнда умумий мол-мулк деб юритилади) фойдаланишни таъминлашдан иборат.

2. Кўп квартирали уйдаги хусусий турар жой мулкдорлари (бундан буён матнда жой мулкдорлари деб юритилади) умумий мол-мулкни сақлаш бўйича умумий харажатларни биргаликда зиммаларига олишга мажбур. Жой мулкдорининг умумий харажатлардаги улуши уйнинг умумий майдонидаги мулкдорга қарашли жой майдонига нисбатан мутаносиб равишда белгиланади.

3. Кўп квартирали уйдаги нотурар жой мулкдори ҳам умумий мол-мулкка нисбатан улушли мулк иштирокчиси ҳисобланади ва умумий мол-мулкни сақлаш ва таъмирлаш бўйича умумий харажатларни зиммасига олишга мажбур.

4. Умумий харажатлар умумий мол-мулкни, уйлар яқин атрофидаги ҳудудларни (ер участкаларини) ва ХУЖМШнинг мол-мулкни сақлаш билан боғлиқ бўлган харажатларни ўз ичига олади.

5. Кўп квартирали уйлардаги турар жой ва нотурар жой мулкдорларининг умумий мол-мулкига уйнинг умумий жойлари (холлар, болалар аравачалари жойлари, чиқинди камералари ва бошқалар), таянч ва тўсиқ қурилмалар (деворлар, бостирмалар, пойдеворлар), квартиралар оралиғидаги ихоталанган (ўралма) пиллапоя, (йўлак ичидаги, ташқарисидаги, йўлакка киришдаги) зинапоялар, лифтлар, лифтнинг шахталари ва бошқа шахталар (вентиляция шахталари, чиқинди шахталари ва бошқалар), даҳлизлар, чердаклар ва томлар, техник қаватлар ва ертўлалар, уй ичидаги муҳандислик тармоқлари ва коммуникациялари, жойлар ташқарисида ёки ичида жойлашган ва биттадан ортиқ жойга хизмат кўрсатадиган механик, электр, санитария-техника ускуналари ва қурилмалари ҳамда бошқа ускуналар ва қурилмалар қиради.

Умумий мол-мулкдан ажратилган ҳамда ХУЖМШнинг маблағлари ҳисобига ва қонун ҳужжатларида таъқиқланмаган бошқа йўллар билан қўлга киритилган мол-мулклар ХУЖМШнинг мол-мулки ҳисобланади.

6. Умумий мол-мулкни сақлаш умумий мол-мулкни техникавий ва санитария жиҳатдан яхши ҳолатини таъминлашга қаратилган ва ушбу мол-мулкни сақлаш ва улардан фойдаланишга зарур шарт-шароитлар яратишга йўналтирилган бошқарув, техник ва санитария ҳолатини сақлаб туриш, хизмат кўрсатиш, таъмирлаш ва бошқа фаолиятни ўз ичига олади.

7. Даромадлар ва харажатларнинг йиллик сметасини тузиш ҳамда мажбурий бадалларни аниқлаш чоғида умумий мол-мулкни, ер участкасини ва ХУЖМШ мол-

мулкани бошқариш функцияларини (ХУЖМШ бошқаруви, бошқарувчи (ижрочи директори), ҳар қандай ташкилий ҳуқуқий шаклдаги юридик шахс — бошқарувчи ташкилот томонидан) амалга ошириш бўйича ширкат аъзолари умумий йиғилиши қабул қилган қарордан келиб чиққан ҳолда бошқарув харажатлари шакллантирилади.

8. Шунингдек, умумий мол-мулкка, ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш элементлари мавжуд бўлган ер участкасига ва ХУЖМШ мол-мулкига хизмат кўрсатиш ва уларни таъмирлаш функцияларини (ХУЖМШ, жой мулкдорлари, пудратчилар — юридик ёки жисмоний шахслар томонидан) амалга ошириш бўйича ХУЖМШ аъзолари умумий йиғилиши қабул қилган қарорга асосан ХУЖМШ даромадлари ва харажатларининг йиллик сметасини тузиш ҳамда мажбурий бадалларни аниқлаш чоғида хизматлар кўрсатиш ва таъмирлаш харажатлари шакллантирилади.

Пудратчилар (ХУЖМШга шартнома бўйича хизмат кўрсатувчи ихтисослаштирилган бошқарувчилари — хизмат кўрсатиш ташкилотлари) умумий мол-мулкка хизмат кўрсатиш ва уларни таъмирлаш ишларини ХУЖМШ, бошқарувчи (ижрочи директор) ёки бошқарувчи ташкилот билан тузиладиган шартнома асосида амалга оширади.

9. ХУЖМШ, бошқарувчи (ижрочи директор) ёки бошқарувчи ташкилотлар кўп квартирали уйнинг умумий мол-мулкига хизмат кўрсатиш, уларни таъмирлаш ва сақлаш бўйича харажатларни аниқлашда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 5 февралдаги 54-сонли қарори билан тасдиқланган «Маҳсулотлар (ишлар, хизматлар) ишлаб чиқариш ва сотиш харажатларининг таркиби ҳамда молиявий натижаларни шакллантириш тартиби тўғрисида низом» (ЎР ҚХТ, 2006 й., 2-сон, 9-модда), ушбу Низом, Ўзбекистон «Ўзкоммунхизмат» агентлиги, Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва бошқа вазирликлар ва идораларнинг тегишли норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари ва услубий ҳужжатларига амал қилади.

10. Харажатларни камайтиришни рағбатлантириш мақсадида ХУЖМШ, бошқарувчи (ижрочи директор) ёки бошқарувчи ташкилот билан тузиладиган шартнома асосида умумий мол-мулкка хизмат кўрсатиш ва уларни таъмирлаш ишларини амалга оширувчи пудратчилар (юридик ва жисмоний шахслар) ушбу хизматларга тарифларни шакллантиришда рентабелликнинг (соф фойданинг ишлаб чиқариш таннархига нисбати) чекланган даражасини 10 фоиздан кўп бўлмаган миқдорда белгилайдилар.

ХУЖМШ томонидан жой мулкдорларига кўрсатиладиган пуллик хизматларга тарифларни шакллантиришда ҳам рентабелликнинг чекланган даражаси 10 фоиздан кўп бўлмаган миқдорда белгиланади.

11. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2006 йил 25 июлдаги ПҚ-425-сон «1991 йилгача қурилган кўп хонадонли турар жой биноларининг умумфойдаланиладиган жойлари ва муҳандислик коммуникациялари капитал таъмирланишини яқунлаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорига мувофиқ ХУЖМШ, ХУЖМШнинг ихтисослаштирилган бошқарувчилари — хизмат кўрсатиш ташкилотлари, улар томонидан уй-жой фондига хизмат кўрсатиш ва уларни таъмирлаш бўйича кўрсатиладиган хизматлар учун 2007 йилнинг 1 январидан 2010 йилнинг 31 декабригача бўлган муддатда барча турдаги солиқлар, йиғимлар ва бюджетга, давлат мақсадли фондлари ҳамда Мактаб таълими жамғармасига, ягона ижтимоий тўловдан ташқари, мажбурий ажратмалар тўлашдан қилинган, шу муносабат билан даромадлар ва харажатлар сметасини тузиш ва мажбурий бадалларни аниқлаш чоғида солиқлар, йиғимлар ва мажбурий ажратмаларга харажатлар ҳисобга олинмайди.

12. Турар жойларга хизмат кўрсатиш ва уларни таъмирлаш ишларини амалга

оширувчи пудратчи ташкилотлар (ХУЖМШга шартнома бўйича хизмат кўрсатувчи ихтисослаштирилган бошқарувчилари — хизмат кўрсатиш ташкилотлари)нинг уй-жой эксплуатация хизматларига тарифларни тасдиқлаш ёки қайта кўриб чиқиш чоғида тарифнинг ошган қисмининг 10 фоизи уларнинг даромади ҳисобидан қопланади.

13. Пудратчи ташкилотлар томонидан ХУЖМШнинг умумий мол-мулкига техник хизматлар кўрсатиш ва уларни бошқариш шартномалари ҳамда турар жойларни ижарага олиш шартномалари уй-жой фондларини таъмирлаш, сақлаш ва бошқариш харажатларига киритилган ва уй-жой фондларини таъмирлаш, сақлаш ва бошқаришни амалга оширувчи корхоналар хизматларига тарифни шакллантиришда кўзда тутилган ишлар (кўрсатиладиган хизматлар)нинг турлари ва ҳажмлари рўйхатини ўзида акс эттириши керак.

14. ХУЖМШ даромадлар ва харажатларнинг йиллик сметасини тузишда мажбурий равишда уйларни ва уйлар яқин атрофидаги ҳудудларнинг техник ва санитария ҳолатларини баҳолаш пайтида аниқланган техник хизмат кўрсатиш, таъмирлаш, умумий мол-мулкни ва уйлар яқин атрофидаги ҳудудларни (ХУЖМШ ер участкасини) санитария ҳолатини сақлаб туриш, умум фойдаланиш жойларини ободонлаштириш бўйича ишлар (хизматлар)нинг, уларнинг ҳажмларини кўрсатган ҳолда, тўлиқ рўйхатларини ҳам тузади.

15. Агарда, ХУЖМШга бир нечта (икки ва ундан ортиқ) уйларнинг жой мулкдорлари бирлашган бўлса, бунда ҳар бир алоҳида уйнинг умумий мол-мулкнинг техник ҳолатидан, уларга хизматлар кўрсатиш, уларни таъмирлаш ва сақлаб туриш бўйича ишлар (хизматлар)нинг турлари ва ҳажмларидан келиб чиққан ҳолда ҳар бир уй учун мажбурий бадаллар ҳар хил миқдорларда белгиланиши мумкин.

16. Ҳар бир уйнинг жой мулкдорларининг мажбурий бадаллари қуйидагилардан ташкил топади:

а) ҳар бир алоҳида уйнинг умумий мол-мулкига хизмат кўрсатиш, уларни таъмирлаш ва сақлаш харажатлари;

б) умумий ер участкаларини ободонлаштириш, уларни сақлаш ва бошқариш бўйича барча уйларга тегишли бўлган ва ХУЖМШнинг барча аъзоларига тақсимланадиган харажатлар (маъмурий харажатлар).

Мазкур банднинг «б» кичик бандида кўзда тутилган харажатлардан келиб чиққан ҳолда ҳисобланган мажбурий бадалларнинг бир қисми ХУЖМШнинг ҳамма аъзолари учун бир хил ҳисобланади.

17. ХУЖМШ аъзоларининг мажбурий бадаллари миқдори ХУЖМШ аъзоларининг умумий йиғилиши қарори билан белгиланади.

18. Умумий мол-мулкни, ер участкасини ва ХУЖМШ мол-мулкни сақлаш бўйича жой мулкдорларининг мажбурий бадалларини шакллантиришда харажатлар сметасига киритилган ишлар ҳамда кўрсатиладиган хизмат турлари бўйича харажатларнинг ҳисоб-китоби мажбурий равишда амалга оширилади.

19. Умумий мол-мулкни, ер участкасини ва ХУЖМШ мол-мулкни сақлаб туриш бўйича жой мулкдорларининг мажбурий бадалларни тўлаш бўйича якуний ҳисоб-китоби ҳақиқатда бажарилган ишлар ҳажми, уларнинг сифати ва бажариш муддатлари тўғрисидаги маълумотлар асосида йил тугагандан сўнг амалга оширилади. Асосланган харажатлар мавжуд бўлганда тўловлар қайта ҳисоб-китоб қилинади: бунда тўловларнинг етмай қолган қисми ҳисобот йилидан кейинги даврда мажбурий бадалларни шакллантиришда ҳисобга олинади, аҳолидан олинган ортиқча тўловлар эса келгусидаги тўловларга ҳисоб-китоб қилинади.

20. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 5 февралда-

ги 54-сонли қарори билан тасдиқланган «Маҳсулотлар (ишлар, хизматлар) ишлаб чиқариш ва сотиш харажатларининг таркиби ҳамда молиявий натижаларни шакллантириш тартиби тўғрисидаги низом»га мувофиқ барча харажатлар қуйидагиларга гуруҳланади:

- а) маҳсулот (ишлар, хизматлар)нинг ишлаб чиқариш таннархига киритиладиган харажатлар;
- б) асосий фаолиятнинг фойдасида ҳисобланадиган давр харажатларига киритиладиган харажатлар;
- в) умумхўжалик фаолиятдан олинган фойда ёки зарарни ҳисоблашда ҳисобга олинадиган молиявий фаолият бўйича харажатлар;
- г) даромад (фойда) солиғи тўлагунга қадар фойда ёки зарарни ҳисоблашда ҳисобга олинадиган фавқулодда харажатлар.

II. ХУЖМШнинг уй-жой фондини сақлаш ва таъмирлаш бўйича хизматларни ишлаб чиқариш ва сотиш харажатлари таркиби

21. Маҳсулот ва хизматларнинг ишлаб чиқариш таннархига киритиладиган харажатлар уларнинг иқтисодий мазмунига кўра қуйидаги элементлар билан гуруҳларга ажратилади:

- ишлаб чиқариш моддий харажатлари (қайтариладиган чикитлар қиймати чиқариб ташланган ҳолда);
- ишлаб чиқариш хусусиятига эга бўлган меҳнатга ҳақ тўлаш харажатлари;
- ишлаб чиқаришга тегишли бўлган ижтимоий суғуртага ажратмалар;
- асосий фондлар ва ишлаб чиқариш аҳамиятига эга бўлган номоддий активлар амортизацияси;
- ишлаб чиқариш аҳамиятига эга бўлган бошқа харажатлар.

§ 1. Ишлаб чиқариш билан боғлиқ моддий харажатлар

22. Ишлаб чиқариш билан боғлиқ моддий харажатларга қуйидагилар тегишли бўлади:

- а) уй-жой фондини сақлаш ва таъмирлаш бўйича ишларни бажаришда, хизматлар кўрсатишда зарур таркибий қисм ҳисобланган четдан сотиб олинadиган хом ашё ва материаллар.

Прогноз учун таннархни калькуляция қилишда материалларнинг тасдиқланган меъёрий сарфи бўйича моддий харажатлар ҳисобга олинади;

- б) уй-жой фондини меъёр даражасида сақлаш ва таъмирлашни таъминлаш учун ишлар, хизматларни ишлаб чиқариш жараёнида фойдаланиладиган харид қилинадиган материаллар, шунингдек асбоб-ускуналарни тузатиш учун эҳтиёт қисмлар, инвентарларнинг, хўжалик буюмларининг ва асосий воситаларга кирмайдиган бошқа меҳнат воситаларининг қиймати;

- в) сотиб олинadиган, келгусида ушбу хўжалик юритувчи субъектда монтаж қилинадиган ёки қўшимча ишлов бериладиган бутловчи буюмлар ва ярим тайёр маҳсулотлар;

- г) четдан сотиб олинadиган ёнилғининг барча турлари, хўжалик юритувчи субъектларнинг транспорти томонидан бажариладиган ишлаб чиқаришга хизмат кўрсатиш бўйича транспорт хизматлари;

- д) сотиб олинadиган энергиянинг барча турлари (уй-жой фондини умумий

фойданиш жойларини ёритиш, лифт хўжалигини ва уй хўжалигининг электр ускуналарини ишлашнинг таъминлаш учун электр энергияси), иситиш тизимларини ювиш ва иситиш мавсумига тайёрлаш учун ишлатиладиган сув;

е) ташқи юридик ва жисмоний шахслар томонидан бажариладиган ишлаб чиқариш хусусиятига эга бўлган ишлар ва хизматлар (кўча чиқиндиларини олиб кетиш, хандакларни тозалаш, кўп квартирали турар жой уйларнинг ертўлаларига кимёвий ишлов бериш);

ж) ХУЖМШ, бошқарувчи (ижрочи директор) ёки бошқарувчи ташкилот билан тузилган шартномага асосан умумий мулкка хизмат кўрсатиш ва таъмирлаш бўйича пудратчиларнинг (ХУЖМШ шартномаси бўйича хизмат кўрсатувчи ихтисослаштирилган бошқарувчилари — хизмат кўрсатувчи ташкилотлар) иш ва хизматлари;

23. «Моддий харажатлар» элементи бўйича акс эттириладиган моддий ресурслар қиймати сотиб олиш нархидан, қўшимча нарх (устама)дан, таъминот, ташқи иқтисодий ташкилотлар томонидан тўланадиган воситачилик тақдирлашларидан, товар биржалари хизматлари қийматидан, шу жумладан, брокерлик хизматларидан, божлар ва йиғимлардан, солиқлардан (корхона кейинчалик қарз суришиш, масалан, қўшилган қиймат солиғи тарзида қайтариб оладиганлардан ташқари), транспортда ташишга ҳақ тўлашдан, ташқи юридик шахслар томонидан амалга ошириладиган сақлаш ва етказиб беришга ҳақ тўлашдан келиб чиқиб шаклланади.

§ 2. Ишлаб чиқариш хусусиятига эга бўлган меҳнатга ҳақ тўлаш харажатлари

24. Ишлаб чиқариш хусусиятига эга бўлган меҳнатга ҳақ тўлаш харажатлари — бу уй-жой фондидан сақлаш ва хизмат кўрсатишда қатнашувчи ишлаб чиқариш ходимларининг (ҳовли тозаловчи қаровчи ходимлар ва фаррошлар, чиқинди камералари ва чиқинди узатгичларини тозаловчилар, таъмирлаш бригадаларининг ишчилари, лифтчилар ва лифтга диспетчерлик хизмати операторлари, режали жорий таъмирлаш бўйича ишчилар, чакирувлар бўйича носозликлар ва аварияларни бартараф этиш ишларида банд бўлган ишчилар, юкловчилар ва ҳ. к.) меҳнатига ҳақ тўлаш билан боғлиқ бўлган харажатлардир.

25. Ишлаб чиқариш хусусиятига эга бўлган меҳнатга ҳақ тўлаш харажатлари таркибига қуйидаги моддалар киритилади:

корхонада қабул қилинган меҳнатга ҳақ тўлаш шакллари ва тизимларига мувофиқ бажарилган нархномалар, тариф ставкалари ва лавозим маошларидан келиб чиқиб амалга оширилган, амалда бажарилган иш учун ишлаб чиқариш хусусиятига эга бўлган ҳисобланган иш ҳақи, шу жумладан, хўжалик юритувчи субъектни мукофотлаш тўғрисидаги низомларда назарда тутилган рағбатлантирувчи тусдаги тўловлар;

иш режими ва меҳнат шароитлари билан боғлиқ бўлган компенсация тусидаги тўловлар, шу жумладан:

а) технологик жараён жадвалида назарда тутилган тунги вақтда, ишдан ташқари вақтда, дам олиш ва байрам (ишланмайдиган) кунларда ишланганлик учун тариф ставкалари ва окладларга устамалар ва қўшимча ҳақ;

б) кўп сменали режимда ишлаганлик, касбларни бирга қўшиб олиб борганлик ва хизмат кўрсатиш зоналарини кенгайтирганлик учун устамалар;

в) Республика Ҳукумати томонидан тасдиқланган касблар ва ишлар рўйхати бўйича огир, зарарли, алоҳида зарарли меҳнат ва табиий-иқлим шароитларида иш-

лаганлик учун устамалар, шу жумладан, ушбу шароитлардаги узлуксиз иш стажини учун устамалар:

ишчиларга тош, бетон ва темир-бетон конструкцияларда механизациялашган ускуналарни татбиқ этган ҳолда тешиқ, тўйнуқ, ариқча, тоқча ҳосил қилишда;

сувоқчиларга юза қисмга қоришмани суваш ва текислаш ишларини қўлда бажаришда, қўлда ёки пневматик ускуна татбиқ этган ҳолда бетонли юзада чуқурчалар ҳосил қилишда;

г) меҳнатга ҳақ тўлашнинг районлар бўйича тартибга солинишига, шу жумладан, район коэффициентлари ва қонун ҳужжатларига мувофиқ чўл, сувсиз ва юқори тоғ жойларида ишлаганлик учун коэффициентлар билан белгиланган тўловлар;

д) ишланмаган вақт учун ҳақ тўлаш:

қонун ҳужжатларига мувофиқ навбатдаги (ҳар йилги) ва қўшимча таътиллари, навбатдаги (ҳар йилги) фойдаланилмаган ва қўшимча таътиллари учун компенсациялар, ўсмирларнинг имтиёзли соатлари, болани овқатлантириш учун оналар ишидаги танаффуслар, шунингдек, тиббий кўриклардан ўтиш билан боғлиқ вақт учун ҳақ тўлаш;

донор ходимларга қонни текшириш, топишириш кунлари учун ва қон топиширилган ҳар бир кундан кейин бериладиган дам олиш кунлари учун ҳақ тўлаш;

давлат вазифаларини бажарганлик учун (ҳарбий йиғинлар, фавқулодда вазиятлар бўйича йиғинлар ва бошқалар) меҳнат ҳақи тўлаш.

26. Белгиланган тартибга мувофиқ ишлаб чиқариш жараёнида қатнашувчи ходимлар меҳнатига ҳақ тўлаш фондида киритиладиган тўловларнинг бошқа турлари.

§ 3. Ишлаб чиқаришга тегишли бўлган ижтимоий суғуртага ажратмалар

27. Қонун ҳужжатлари билан белгиланган меъёрлар бўйича меҳнатга ҳақ тўлаш фондида ижтимоий тусдаги мажбурий ажратмалар.

§ 4. Асосий воситалар ва ишлаб чиқариш аҳамиятига эга бўлган номоддий активлар амортизацияси

28. Асосий воситалар ва ишлаб чиқариш аҳамиятига эга бўлган номоддий активлар амортизацияси бўйича харажатлар таркибига қуйидагилар кирилади:

а) асосий фонд (шу жумладан фойдаланиш муддатига мувофиқ лизинг бўйича сотиб олинган)ларнинг дастлабки (тиклаш) қийматидан фоизларда ҳисобланган амортизация ажратмалари суммаси;

б) ишлаб чиқариш аҳамиятига эга бўлган номоддий активлар (Гудвилл (фирманинг нархи)дан ташқари) эскириши ҳар ойда хўжалик юритувчи субъект томонидан дастлабки қиймати ва улардан фойдали фойдаланиш муддатидан (бирок хўжалик юритувчи субъект фаолияти муддатидан ортиқ бўлмаган) келиб чиқиб ҳисобланадиган меъёр бўйича маҳсулот (ишлар, хизматлар) таннархига тегишли бўлади. Фойдали фойдаланиш муддатини аниқлаш имкони бўлмаган номоддий активлар бўйича эскириш меъёри беш йил ҳисобига белгиланади, бирок хўжалик юритувчи субъект фаолияти муддатидан ортиқ эмас.

§ 5. Ишлаб чиқариш тусидаги бошқа харажатлар

29. Ишлаб чиқариш тусидаги бошқа харажатларни ҳисобга олишнинг навбатдаги комплекс моддалари мазкур бобнинг 1 — 4-параграфларида келтирилган харажатлар элементлари бўйича ажратилади:

Ишлаб чиқариш жараёнига хизмат кўрсатиш харажатлари:

а) ишлаб чиқаришни хом ашё, материаллар, ёнилғи, энергия, инструмент, мосламалар ва бошқа меҳнат воситалари ва буюмлари билан таъминлаш харажатлари;

б) асосий ишлаб чиқариш фондларини иш ҳолатида сақлаш харажатлари (техник кўрик ва қаров, ўртача, жорий ва мукаммал тузатиш харажатлари). Асосий ишлаб чиқариш воситаларини барча турда (жорий, ўртача, мукаммал) тузатишларни хўжалик юритувчи субъектнинг ўз кучи билан ўтказиш ишлаб чиқариш харажатларининг тегишли элементлари (моддий харажатлар, меҳнат ҳақи тўлаш харажатлари ва бошқалар) бўйича маҳсулот (ишлар, хизматлар) таннархига киритилади;

в) ёнғиндан сақлаш ва кўриқлашни ҳамда хўжалик юритувчи субъектларнинг техникавий фойдаланиш қоидалари билан назарда тутилган бошқа махсус талабларни таъминлаш, улар фаолиятини назорат қилиш харажатлари.

Идорадан ташқари кўриқлаш харажатлари бундай кўриқлаш мавжуд бўлишини талаб қилувчи мазкур ишлаб чиқаришга махсус талаблар мавжуд бўлган тақдирда маҳсулот (ишлар, хизматлар) таннархига киритилиши мумкин.

г) ишлаб чиқариш жараёнига тегишли бўлган бошқарувнинг техник воситаларини, алоқа узелларини, сигнализация воситаларини, бошқарувнинг бошқа техник воситаларини, ҳисоблаш марказларини сақлаш ва уларга хизмат кўрсатиш харажатлари;

д) белгиланган меъёрлар доирасидаги ишлаб чиқариш ходимларини ишлаб чиқариш жараёнига тегишли бўлган хизмат сафарларига юбориш бўйича харажатлар.

е) ишлаб чиқариш жароҳатлари туфайли меҳнат қобилияти йўқолиши муносабати билан тегишли ваколатли идораларнинг қарорлари асосида ва қарорларисиз тўланадиган нафақалар. Касб касаллиги туфайли тўланадиган нафақалар.

ж) умумий фойдаланиладиган йўловчилар транспорти хизмат кўрсатмайдиган йўналишларда ходимларни иш жойига олиб бориш ва олиб келиш билан боғлиқ харажатлар.

III. Давр харажатлари

30. Давр харажатларига бевосита ишлаб чиқариш жараёни билан боғлиқ бўлмаган харажатлар ва сарфлар: бошқарув харажатлари, маҳсулотни сотиш харажатлари ва умумхўжалик аҳамиятига эга бўлган бошқа харажатлар кирази.

31. Мажбурий бадалларни шакллантиришда зарурий фойдани аниқлашда «Давр харажатлари»нинг қуйидаги моддалари ҳисобга олинади.

§ 1. Хизматларни сотиш харажатлари

32. Хизматларни сотиш харажатларига қуйидагилар кирази:

- а) белгиланган меъёрлар доирасидаги реклама харажатлари;
- б) тушум инкассациясини юритиш чиқимлари;

в) сотиш бўйича бошқа харажатлар.

§ 2. Маъмурий харажатлар

33. Маъмурий харажатларга қуйидагилар кириди:

а) мазкур Низомнинг II боби 2-параграфида санаб ўтилган бошқарув ходимларига тегишли бўлган меҳнатга ҳақ тўлаш харажатлари;

б) бошқарув ходимларининг иш ҳақи фондига нисбатан қонунчиликда белгиланган меъёрлар доирасидаги ижтимоий суғуртага мажбурий ажратмалар;

в) хўжалик юритувчи субъект ва унинг таркибий бўлинмаларини ташкил этиш ва уларни бошқариш харажатлари;

г) Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 2 апрелдаги 154-сон қарорига мувофиқ бюджет ташкилотлари учун белгиланган йўл босиш лимити доирасидаги хизмат енгил автотранспорти ва хизмат микроавтобусларини сақлаш, ёллаш ва ижарага олиш харажатлари;

д) бошқарувнинг техник воситалари, алоқа узеллари, сигнализация воситалари, ҳисоблаш марказларини ва ишлаб чиқаришга тегишли бўлмаган бошқарувнинг бошқа техник воситаларини сақлаш ва уларга хизмат кўрсатиш харажатлари;

е) маҳаллий тармоқлар ва интернетдан фойдаланиш билан боғлиқ бўлган телекоммуникациялар хизматлари учун ҳақ тўлаш;

ж) белгиланган меъёр доирасидаги шаҳарлараро ва халқаро телефон сўзлашувлари учун тўловлар;

з) маъмурий бошқарув эҳтиёжлари учун бино ва жой ижара тўлови;

и) маъмурий аҳамиятга эга бўлган асосий воситаларни сақлаш ва таъмирлаш харажатлари, уларнинг эскириш (амортизацияси) харажатлари;

к) бошқарув ходимларининг белгиланган меъёр доирасидаги хизмат сафари харажатлари;

л) белгиланган меъёр доирасида вакиллик харажатлари.

§ 3. Бошқа операция харажатлари

34. Бошқа операция харажатлари ўз ичига қуйидагиларни олади:

а) кадрлар тайёрлаш ва уларни қайта тайёрлаш (янги ташкил этилаётган хўжалик юритувчи субъектда ишлаш учун, шунингдек хўжалик юритувчи субъектнинг ихтисосига тўғри келмайдиган кадрлар тайёрлаш ва қайта тайёрлаш, бундан мустасно) харажатлари;

б) маслаҳат ва ахборот хизматларига ҳақ тўлаш;

в) аудиторлик хизматларига ҳақ тўлаш;

г) саломатликни муҳофаза қилиш ва ходимларнинг ишлаб чиқариш жараёнида бевосита қатнашуви билан боғлиқ бўлмаган дам олишларни ташкил этиш тадбирлари;

д) компенсация тусидаги тўловлар;

Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг қарорларига кўра компенсация тўловлари;

қонун ҳужжатларига ёки хўжалик юритувчи субъектнинг ўзининг қарорига мувофиқ мажбурий прогул вақти ёки паст ҳақ тўланадиган ишни бажарганлик учун ҳақ тўлаш;

вақтинча меҳнат лаёқатини йўқотган тақдирда қонун ҳужжатлари билан белгиланган ҳақиқий иш ҳақи миқдоригача қўшимча ҳақ;

хўжалик юритувчи субъектнинг ишчиларига асосий иш жойи бўйича улар ишдан ажраган ҳолда малака ошириш ва кадрларни қайта тайёрлаш тизимида ўқиган вақтда иш ҳақи тўлаш;

қонун ҳужжатларига мувофиқ 12 ёшга тўлмаган икки ва ундан ортиқ боласи ёки 16 ёшга тўлмаган ногирон боласи бор бўлган аёлларга берилган қўшимча таътилга ҳақ тўлаш;

е) иш ҳақини ҳисоблашда ҳисобга олинмайдиган тўловлар ва харажатлар:

қонунчиликка мувофиқ болани икки ёшга тўлгунгача парвариш қилиш бўйича ҳар ойлик нафақани тўлаш бўйича харажатлар;

пенсияларга устамалар, пенсияга чиқаётган меҳнат фахрийларига бир йўла тўланадиган нафақалар;

қонунчиликка мувофиқ хўжалик юритувчи субъектлардан уларнинг қайта ташкил этилиши, ходимлар ва штатлар сонининг қисқариши муносабати билан бўшатиладиган ходимларга тўловлар;

ж) вақтинча тўхтатиб қўйилган ишлаб чиқариш қувватлари ва объектларини сақлаш харажатлари (бошқа манбалар ҳисобига қопланадиган харажатлардан ташқари);

з) банк ва депозитарий хизматларига тўловлар;

и) қонун ҳужжатларига мувофиқ амалга ошириладиган ва хўжалик юритувчи субъект харажатларига киритиладиган бюджетга мажбурий тўловлар, солиқлар, йиғимлар, давлат махсус бюджетдан ташқари жамғармаларига ажратмалар;

к) ижарага берилган асосий воситаларни сақлаш харажатлари.

+

IV. Молиявий фаолият бўйича харажатлар

—

35. Молиявий фаолият бўйича харажатларга қуйидагилар киради:

банклар ва бошқа молия-кредит ташкилотлари кредитлари бўйича фоизлар (инвестиция даврида капитал қўйилмалар таркибига кирувчи инвестицияларга олинган банк ва бошқа молия-кредит ташкилотлари кредитлари фоизлари, шунингдек муддати ўтган ва узайтирилган ссудалар фоизларидан ташқари);

мол-мулкни узоқ муддатли ижарага олиш (лизинг) бўйича фоизларни (ижарага олиш бўйича муддати ўтган ва кечиктирилган тўловлар бундан мустасно) тўлаш харажатлари;

молиявий фаолият бўйича бошқа харажатлар.

V. Турар жойнинг умумий майдонининг 1 кв. м учун мажбурий бадални ҳисоблаш тартиби

§ 1. Турар жойнинг умумий майдонининг 1 кв. м учун мажбурий бадални ҳисоблаш тартиби

36. ХУЖМШ томонидан ушбу Низомга мувофиқ ишларнинг (хизмат) тўлиқ рўйхати ва ҳажми асосида ишлаб чиқилган даромад ҳамда харажатлар сметаси турар жойнинг 1 кв.м майдонини сақлаш ва таъмирлашга мажбурий бадални аниқлаш учун асос ҳисобланади.

37. Даромад қисми ХУЖМШ аъзоларининг мажбурий бадаллари (доимий, ойлик бадаллар), нотурар жой мулкдорларининг бадаллари ҳамда қонунларга мувофиқ бошқа даромад ва тушумлардан шаклланади.

Даромадлар сметаси ХУЖМШнинг умумий мулкани, ер майдонини ва мулкни сақлаш билан боғлиқ барча режалаштирилган харажатлар ва мавжуд молиявий мажбуриятларни қоплашни кўзда тутиши лозим.

Сметанинг харажатлар қисми даромадлар қисмидан ошиб кетиши мумкин эмас.

38. Турар жойнинг умумий майдонининг 1 кв.м сақлаш ва таъмирлашга мажбурий бадал қуйидаги формула бўйича ҳисобланади:

$$B_3 = \frac{(\Sigma X + \Sigma \Phi) - \Sigma D}{\Sigma M_{\text{умум.}} * 12} \text{ (сўм)},$$

бу ерда:

Б — турар жойнинг умумий майдонининг 1 кв.м учун ХУЖМШ аъзосининг ойлик мажбурий бадали миқдори;

ΣX — ХУЖМШнинг бир йиллик режалаштирилаётган ишлаб чиқариш харажатлари суммаси;

ΣΦ — режалаштирилаётган зарурий фойда (давр харажатлари ҳамда молиявий фаолият бўйича харажатлар) суммаси;

ΣD — ўрнатилган тартибда умумий харажатларни қоплашга йўналтириладиган (ХУЖМШ аъзоларининг мажбурий бадалидан тушумни ҳисобга олмаган ҳолда) бошқа даромад ва тушум манбалари, жумладан:

— турар-жой уйлардаги ижарага берилган нотурар жойлар ва бошқа мулкларни ижарачиларидан ушбу уйларга хизмат кўрсатиш ва таъмирлаш бўйича харажатларни қоплашга йўналтириладиган йиғим; +

ХУЖМШга тегишли ҳудудда жойлашган индивидуал гараж ва бошқа бинолар эгаларидан тўловлар;

режалаштирилган аҳоли тўловлари тушумининг 100 фоиз бажарилиши шarti асосида коммунал хизмат кўрсатиш корхоналаридан ХУЖМШга ўрнатилган тартибда турар жойни таъмирлаш ва ХУЖМШга бириктирилган ҳудудни ободонлаштириш бўйича ишларни амалга оширишга йўналтириладиган ажратмалар;

1991 йилгача қурилган турар жой уйларнинг умумий фойдаланиш жойлари ва муҳандислик тармоқларини мукамал таъмирлаш учун маҳаллий бюджетдан ажратиладиган маблағ;

қонунлар билан тақиқланмаган бошқа даромад ва тушумлар;

ΣM_{умум.} — ХУЖМШ бошқарувида бўлган уй-жой фондининг умумий майдони.

§ 2. Якуний қоидалар

39. Ушбу Низом Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси билан келишилган.

*Давлат солиқ қўмитаси
раиси*

Б. ПАРПИЕВ

*Тошкент ш.,
2006 йил 22 декабрь*

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МОЛИЯ ВАЗИРИНИНГ
БҲЙРУҒИ**162 Ўзбекистон Республикаси аудиторлик фаолиятининг
миллий стандарти (12-сон АФМС) «Аудиторлик тек-
ширувлари жараёнида бухгалтерия ҳисоби ва ички назорат
тизимини баҳолаш»ни тасдиқлаш ҳақида**

*Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2007 йил
12 апрелда 1673-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилди*

(2007 йил 22 апрелдан кучга киради)

«Аудиторлик фаолияти тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 21-моддасига асосан ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 22 сентябрдаги 365-сонли «Аудиторлик фаолиятини такомиллаштириш ва аудиторлик текширишларининг аҳамиятини ошириш тўғрисида»ги қарори, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 23 ноябрдаги 553-сонли қарори билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги тўғрисидаги низомга мувофиқ, **буюраман:**

1. Ўзбекистон Республикаси Аудиторлик фаолиятининг миллий стандарти (12-сон АФМС) «Аудиторлик текширувлари жараёнида бухгалтерия ҳисоби ва ички назорат тизимини баҳолаш» иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Мазкур буйруқ Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида давлат рўйхатига олинган кундан бошлаб ўн кундан сўнг кучга киради.

Молия вазири

Р. АЗИМОВ

Тошкент ш.,
2006 йил 29 декабрь,
108-сон

Молия вазирининг
2006 йил 29 декабрдаги 108-сон
бўйруғи билан
ТАСДИҚЛАНГАН

**Ўзбекистон Республикаси аудиторлик фаолиятининг миллий
стандарти (12-сон АФМС) «Аудиторлик текширувлари жараёнида
бухгалтерия ҳисоби ва ички назорат тизимини баҳолаш»**

Мазкур Аудиторлик фаолиятининг миллий стандарти (12-сон АФМС) (кейинги ўринларда — Стандарт), Ўзбекистон Республикасининг «Аудиторлик фаолияти тўғрисида»ги Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотнома-си, 2000 й., 5-6-сон, 149-модда), Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Аудиторлик фаолиятини такомиллаштириш ва аудиторлик текширишларининг аҳамиятини ошириш тўғрисида» 2000 йил 22 сентябрдаги 365-сон қарорига (Ўзбекистон Республикаси ҚТ, 2000 й., 9-сон, 62-модда) мувофиқ, Ўзбекистон

Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2007 й.

Республикасида аудиторлик фаолиятини меъёрий тартибга солиш тизимининг элементи ҳисобланади.

I. Умумий қоидалар

1. Мазкур Стандартнинг мақсади аудиторлик ташкилотининг хўжалик юритувчи субъектда аудиторлик текширувлари жараёнида бухгалтерия ҳисоби ва ички назорат тизимини баҳолаш бўйича амалларини аниқлашдан иборат.

2. Ушбу Стандартнинг вазифалари қуйидагилар ҳисобланади:

а) хўжалик юритувчи субъектда аудиторлик текширувлари жараёнида аудитор (аудиторлар) томонидан бухгалтерия ҳисоби ва ички назорат тизимини баҳолашга қўйиладиган асосий талабларни ишлаб чиқиш;

б) хўжалик юритувчи субъектда аудиторлик текширувлари жараёнида бухгалтерия ҳисоби тизимини баҳолаш тартибини баён қилиш;

в) хўжалик юритувчи субъектда аудиторлик текширувлари жараёнида ички назорат тизимини баҳолаш тартибини баён қилиш.

3. Мазкур Стандартнинг талаблари расмий аудиторлик хулосасини тайёрлашни назарда тутувчи аудиторлик текширувларини ўтказишда барча аудиторлик ташкилотлари учун мажбурий ҳисобланади.

4. Мазкур стандартда фойдаланадиган тушунчалар:

а) бухгалтерия ҳисоби тизими — хўжалик юритувчи субъектнинг вазифалари ва ёзувларининг йиғиндиси бўлиб, улар орқали молиявий ҳисоботда хўжалик операциялари ва бошқа воқеалар натижаларини идентификациялаш, тўплаш, таҳлил қилиш, ҳисоблаш, таснифлаш, умумлаштириш ва акс эттириш мақсадида бухгалтерия ҳисобини юритиш усули сифатида хўжалик операциялари натижаларини қайта ишлаш;

б) ички назорат тизими — хўжалик юритувчи субъект раҳбарияти томонидан молиявий-хўжалик фаолиятини назорат қилиш ва самарали юритиш, активлар ва ҳисоб ҳужжатларининг сақланишини таъминлаш, хато ва фирибгарлик ҳолатларини олдини олиш ва аниқлаш, бухгалтерия ёзувларининг аниқ ва тўлиқлиги ва ўз вақтида ишончли молиявий маълумотларни тайёрлаш мақсадида қабул қилинган ташкилий тадбирлар, усуллар ва амаллар (ички назорат воситалари) йиғиндиси.

II. Аудиторлик текширувлари жараёнида бухгалтерия ҳисоби ва ички назорат тизимини баҳолашга қўйиладиган асосий талаблар

5. Аудиторлик текшируви жараёнида аудитор(лар) текшириладиган хўжалик юритувчи субъектда қўлланиладиган бухгалтерия ҳисоби тизимини текшириш (лар)и шарт ва бунда режалаштириладиган аудиторлик амалларининг моҳияти, ҳажми ва вақтинчалик харажатларини аниқлашга асос бўладиган назорат воситаларини ўрганиш(лар)и ва баҳолаш(лар)и лозим.

6. Ички назорат тизими хўжалик юритувчи субъект фаолиятининг ҳажми ва хусусиятларига мувофиқ бўлиши лозим. Аудитор аудиторлик текшируви жараёнида бухгалтерия ҳисоби тизими текшириладиган хўжалик юритувчи субъектнинг хўжалик фаолиятини ҳаққоний акс эттириши нўқрисида етарли даражада ишончга эга бўлиши лозим.

7. Агар аудитор тегишли назорат воситасига таяниши мумкинлиги нўқрисида ишонч ҳосил қилса, бундай ҳолда у аудиторлик амалларини чуқурлашмаган тарзда ўтказиш имкониятига эга бўлади, акс ҳолда у кўпроқ (кенг) танлов асосида

ўтказган бўлар эди, шунингдек қўлланилаётган аудиторлик амаллари моҳиятига ва уларни амалга ошириш учун мўлжалланаётган вақт сарфига ўзгартиришлар кириштиши мумкин.

8. Аудиторлик ташкилоти ички назорат тизимининг ишончилиги ва самарадорлигини умумий ва алоҳида баҳолашда қуйидаги даражалардан фойдаланади:

- а) юқори;
- б) ўрта;
- в) паст.

9. Аудиторлик ташкилоти ўзининг фаолиятида ишончилик ва самарадорликни баҳолашда кўп миқдордаги даражаларни қўллаш тўғрисида қарор қабул қилиши мумкин.

10. Бухгалтерия ҳисоби тизими ва ички назорат тизимини ўрганиш ва баҳолаш аудиторлик ташкилотининг иш ҳужжатларида албатта (мажбурий тартибда) акс эттирилиши лозим. Бунда қуйидагилардан фойдаланиш тавсия этилади:

- а) махсус ишлаб чиқилган тест амалларидан;
- б) раҳбарият ходимлари ва бухгалтерия ишчиларининг фикрларини аниқлаш мақсадида намунавий саволлар рўйхатидан;
- в) текширув варақалари ва махсус бланкалардан;
- г) эътирозлар рўйхати, баённома ёки далолатномалардан.

11. Аудиторлик ташкилоти мазкур ва бошқа аудиторлик фаолиятининг миллий стандартлари талаблари асосида бухгалтерия ҳисоби ва ички назорат тизимини ўрганишнинг ва баҳолашнинг тартибини, ҳамда услубини мустақил ишлаб чиқади, шунингдек баҳолаш ва ўрганиш натижаларидан келиб чиқиб, аудиторлик текшируви амалларини режалаштиради. Хўжалик юритувчи субъектнинг назорат тизимини баҳолаш натижасида алоҳида аудиторлик амалларининг тўлиқлиги ва ҳажмининг камайтирилиши ва бошқа айнан шундай ҳолларда атрофлича асосланган бўлиши лозим.

12. Аудиторнинг бухгалтерия ҳисоби тизимининг ташкил қилиниши ва ички назорат тизимининг самарадорлиги тўғрисидаги фикри аудиторлик амалларини ўтказишни режалаштириш учун асос бўлиб хизмат қилади. Текширилаётган хўжалик юритувчи субъект бухгалтерия ҳисоби тизимининг хусусиятлари, шунингдек ушбу хўжалик юритувчи субъектнинг ички назорат тизимини ўрганиш ва баҳолаш натижаларининг ҳужжатлаштирилмаганлиги ёки етарли даражада ҳужжатлаштирилмаганлиги аудиторлик текширувининг лозим даражада ўтказилмаганлигига далил бўлиб хизмат қилиши мумкин.

13. Аудиторлик текширувлари жараёнида аниқланган бухгалтерия ҳисоби тизими ва ички назорат тизимининг камчиликлари, шунингдек уларни бартараф этиш бўйича тавсиялар аудиторлик ҳисоботида акс эттирилиши лозим.

III. Бухгалтерия ҳисоби тизимини баҳолаш тартиби

14. Аудитор аудиторлик текширувини режалаштириш ва уни бевосита ўтказиш жараёнида текширилаётган хўжалик юритувчи субъектнинг бухгалтерия ҳисоби тизимини ўрганиши ва баҳолаши шарт.

15. Бухгалтерия ҳисоби тизимини ўрганиш текширилаётган хўжалик юритувчи субъектнинг молиявий-хўжалик фаолиятининг қуйидаги томонлари тўғрисидаги маълумотларни таҳлил қилиш ва баҳолашни ўз ичига олади:

- а) бухгалтерия ҳисобини ташкил қилиш ва юритишнинг асосий қоидалари ва ҳисоб сиёсатини;

- б) бухгалтерия ҳисобини юритиш ва молиявий ҳисоботни тайёрлаш учун масъул бўлинма мавжуд бўлса, унинг таркибий тузилмасини;
- в) бухгалтерия ҳисобини юритиш ва молиявий ҳисоботни тайёрлашда иштирок этадиган ходимлар ўртасида мажбуриятлар ва ваколатларнинг тақсимланишини;
- г) ҳўжалик операцияларини акс эттирувчи ҳужжатларнинг тайёрланиши, ай-ланиши ва сақланишининг ташкил этилганлигини;
- д) ҳўжалик операцияларининг бухгалтерия ҳисоби регистрларида акс эттириш тартибини, ушбу регистрлар маълумотларининг умумлаштириш шакли ва усулла-рини;
- е) бухгалтерия ҳисоби маълумотлари асосида даврий молиявий ҳисоботни тай-ёрлаш тартибини;
- ж) бухгалтерия ҳисобини ташкил қилиш ва юритишда, ҳамда молиявий ҳисо-ботни тайёрлашда ҳисоблаш техникаси воситаларининг роли ва ўрнини;
- з) молиявий ҳисоботнинг бузилиши ва хатоликларини вужудга келтириш им-кони юқори бўлган бухгалтерия ҳисоби объектларини;
- и) ҳисоб тизимининг алоҳида соҳаларида кўзда тутилган назорат воситалари-ни.

16. Аудитор, аудиторлик текширувлари жараёнида ҳўжалик юритувчи субъект-нинг бухгалтерия ҳисоби тизимининг ташкил қилиниши қонунчилик талабларига мувофиқлигини текшириши ва натижаларини иш ҳужжатларда акс эттириши ло-зим. Агар ҳўжалик операцияларини акс эттиришда қуйидаги талаблар бажарилса, у ҳолда ҳўжалик субъектининг бухгалтерия ҳисоби тизими самарали ҳисоблана-ди:

- а) ҳўжалик операциялари бухгалтерия ҳисобида уларнинг амалга оширилган вақтини тўғри акс эттирса;
- б) ҳўжалик операциялари бухгалтерия ҳисобида тўғри суммада қайд этилса;
- в) ҳўжалик операциялари бухгалтерия ҳисобининг счётларида қонунчилик ва ҳисоб сиёсати талаблари асосида тўғри акс этирилган бўлса;
- г) бухгалтерия ҳисоби ва молиявий ҳисобот учун муҳим аҳамиятга эга бўлган ҳўжалик операцияларининг тавсилотлари акс этирилган бўлса.

17. Аудиторлик текширувлари жараёнида текшириладиган ҳўжалик субъекти бухгалтерия ҳисобининг ташкил қилиниши, йўлга қўйилиши ва юритилишига та-аллуқли ички ҳужжатлар билан танишиш зарур ва унинг ҳақиқий ҳолати мазкур Стандартнинг 16-банди талабларига қанчалик мувофиқлигини аниқлаш лозим. За-рур ҳолларда бундай солиштириш учун ҳисобда алоҳида суммаларнинг бирламчи ҳужжатлардан уларнинг ҳисобот ҳужжатларида акс эттиришгача бўлган ҳаракати-ни кузатиш тавсия этилади.

IV. Ички назорат тизимини баҳолаш тартиби

18. Аудитор аудиторлик текширувлари жараёнида ҳўжалик юритувчи субъект-нинг ички назорат тизими қуйидагиларни ўз ичига олишини инобатга олиши ло-зим:

- а) бухгалтерия ҳисоби тизимини;
- б) назорат муҳитини;
- в) алоҳида назорат воситаларини.

19. Назорат муҳити деганда, ҳўжалик юритувчи субъект раҳбариятининг ички назорат тизимини белгилаш ва ушлаб туришга йўналтирилган амалий ҳаракатлари ва хабардорлиги тушунилиб, қуйидагиларни ўз ичига олади:

а) мазкур хўжалик юритувчи субъектни бошқаришнинг асосий тамойилларини;

б) хўжалик юритувчи субъектнинг ташкилий тузилмасини;

в) ишчиларнинг ваколати ва жавобгарлигининг тақсимланишини;

г) амалга оширилаётган ходимлар сиёсатини;

д) ташқи фойдаланувчилар учун молиявий ҳисоботларни тайёрлаш тартибини;

е) ички мақсадлар учун ҳисоботларни тайёрлаш ва бошқарув ҳисобини амалга ошириш тартибини;

ж) хўжалик юритувчи субъектнинг молиявий-хўжалик фаолиятининг умуман қонунчилиikka мослигини.

20. Хўжалик юритувчи субъектнинг раҳбарияти ички назорат тизимининг ишлаб чиқиши ва қўлланиши учун масъул ҳисобланади. Ички назорат тизимининг хўжалик юритувчи субъектнинг хусусияти ва қўлаи талабига жавоб бериши, доимий ва самарали амал қилиши унга боғлиқ бўлади. Хўжалик юритувчи субъектда қонунчилик ёки таъсис ҳужжатларига мувофиқ ички назоратни ёки унинг функциясининг бир қисмини амалга оширадиган ички аудит бўлими ёки бошқа хизмат ташкил қилиниши мумкин.

21. Хўжалик юритувчи субъектнинг самарали таркибий тузилиши ишчиларнинг ваколати ва мажбуриятларининг тақсимланишини назарда тутди. У алоҳида шахслар томонидан назорат талабларининг бузилишининг олдини олиши ва ўзаро боғлиқ бўлмаган вазифаларнинг бўлинишини таъминлаши лозим. Ишчининг функциялари, агарда уларнинг битта шахсда мужассамлашганлиги тасодифий ёки қасддан хатоликка йўл қўйилишига олиб келса, ҳамда шундай хато ва камчиликларни аниқлашга қийинчилик туғдирса, у ўзаро боғлиқ бўлмаган ҳисобланади. Одатда қуйидаги функциялар турли шахслар ўртасида тақсимланиши лозим:

а) хўжалик юритувчи субъектнинг мулкига (активига) бевосита киришга йўл қўйиш;

б) хўжалик операцияларини амалга оширишга рухсат бериш;

в) хўжалик операцияларини бухгалтерия ҳисобида акс эттириш.

22. Ички назорат тизимининг самарали амал қилиши, шунингдек, тегишли фаолиятни юритиш юклатилган ишчиларга ҳам боғлиқ. Ходимларни танлаш, ёллаш, лавозимини кўтариш, ўқитиш ва қайта тайёрлаш тизими тегишли ходимларнинг малакасининг юқорилигини таъминлаши лозим.

23. Аудитор, ички назорат тизими абсолют аниқ даражада эмас, балки маълум даражадаги эҳтимол билан тасдиқлаши мумкинлигини, ҳамда уни ташкил қилишдан қўзланган мақсад ички назорат тизимининг қуйидаги чекловлари натижасида эришганлигини назарда тутиши лозим:

а) хўжалик юритувчи субъект раҳбариятининг назорат тадбирларини амалга ошириш харажатлари ана шундай тадбирларни қўллаш натижасида олинадиган иқтисодий нафдан кам бўлишини талаб қилиши;

б) хўжалик юритувчи субъект ходимларининг ушбу хўжалик юритувчи субъектнинг бошқа ходимлари ва учинчи шахслар билан ўзаро келишув натижасида назорат тизимини қасддан бузиш;

в) назоратнинг маълум қисмининг амал қилиши учун масъул бўлган раҳбарият вакиллари томонидан суиистеъмол қилиниши натижасида назорат тизимининг бузилиши;

г) молиявий-хўжалик фаолиятининг ёки бухгалтерия ҳисобини юритиш қоидаларининг жиддий ўзгаришлари натижасида қабул қилинган назорат амалларининг самарали бўлмай қолиши мумкинлиги.

24. Аудитор текшириладиган хўжалик юритувчи субъектнинг назорат воситалари қуйидаги мақсадларга эришадиганлигига ишонч ҳосил қилиши лозим:

а) хўжалик операциялари барча ва алоҳида ҳолларда раҳбариятнинг розилиги билан амалга ошириладиганлигига;

б) бухгалтерия ҳисобида барча операциялар хўжалик юритувчи субъектда қабул қилинган ҳисоб сиёсатига мувофиқ тўғри суммаларда, бухгалтерия ҳисобининг тегишли счётларида, тўғри вақт даврида акс эттириладиганлигига ва ишончли молиявий ҳисобот тайёрлаш имкониятини таъминладиганлигига;

в) активларга кириш фақат тегишли раҳбариятнинг рухсати билан йўл қўйиладиганлигига;

г) бухгалтерия ҳисобида қайд қилинган ва ҳақиқатда мавжуд бўлган активлар мувофиқлиги белгиланган даврларда ваколатли шахслар томонидан аниқланаётганлигига ва фарқлар аниқланган ҳолларда эса раҳбарият томонидан тегишли чоралар кўриладиганлигига.

25. Аудитор у томонидан текшириладиган хўжалик юритувчи субъектда ички назоратнинг қуйидаги амалларининг қўлланиладиганлигига ишонч ҳосил қилиши лозим:

а) бухгалтерия ёзувларининг тўғрилигини арифметик текшириш;

б) ҳисоб-китобларни таққослашни ўтказиш;

в) ҳужжатлар айланишининг тўғрилигини ва раҳбарият ходимларининг розилик ёзувлари мавжудлигини текшириш;

г) бухгалтерия ҳисобида маълумотларнинг амалдаги ҳолатига мувофиқлигини аниқлаш мақсадида, товар-моддий қийматликлари, қимматли қоғозлар, қаттиқ ҳисобот бланкалари ва кассадаги нақд пулларни белгиланган тартибга мувофиқ даврий режали ва тўсатдан инвентаризация қилиш;

д) назорат мақсадида хўжалик юритувчи субъектдан ташқарида жойлашган манбалар маълумотларидан фойдаланиш;

е) бухгалтерия счётлари бўйича ёзувлар ва ҳужжатларни юритиш тизимига, корхонанинг активларига ваколати бўлмаган шахсларни йўл қўймасликка қаратилган чеклов тадбирларини амалга ошириш;

ж) кўрсаткичлар динамикасини тадқиқ қилиш, режа ва смета кўрсаткичларини ҳақиқатдаги ҳолат билан таққослаш ва салмоқли фарқларнинг сабабларини аниқлаш.

26. Аудитор хўжалик юритувчи субъектнинг ички назорат тизимини қуйидаги йўналишлар бўйича баҳолайди:

а) ички назорат тизими билан умумий танишиш;

б) ички назорат тизимининг ишончлилигини дастлабки баҳолаш;

в) ички назорат тизимини баҳолашнинг ишончлилигини тасдиқлаш.

Аудиторлик ташкилотлари ўзларининг фаолиятида ички назорат тизимини баҳолашнинг кўпроқ сонли босқичларини қўллаш тўғрисида қарор қабул қилишлари мумкин.

27. Аудиторлик ташкилотлари ишнинг бошланишида хўжалик юритувчи субъект фаолиятининг хусусияти ва кўлами ва унинг бухгалтерия ҳисоби тизими тўғрисида тасаввурга эга бўлиши лозим. Аудиторлик ташкилоти дастлабки ўрганишлар натижаси бўйича текшириладиган хўжалик юритувчи субъектнинг ички назорат тизимига ўзининг иш фаолияти давомида таяниши мумкинлиги тўғрисида қарор қабул қилиши лозим.

28. Агар аудиторлик ташкилоти ўзининг иш фаолияти давомида хўжалик юритувчи субъектнинг ички назорат тизимига таяна олмаслиги тўғрисида қарор қабул

қилса, у аудиторлик текширувини шундай режалаштириши керакки, унда аудиторнинг фикри ушбу тизимга ишонишга асосланмаслиги лозим. Бу ички назорат тизими ишончилиги *«паст»* деб баҳоланса ёки аудитор ушбу тизимга ишонмаслик тўғрисида қарор қабул қилганда амалга оширилиши мумкин.

29. Агар аудиторлик ташкилоти хўжалик юритувчи субъектнинг ички назорат тизимини умумий ўрганиш натижалари бўйича ўзининг иш фаолиятида ички назорат тизимига таяниши мумкинлиги тўғрисида қарор қабул қилса, бу ҳолда у ички назорат тизимининг ишончилигини дастлабки баҳолашни амалга ошириши лозим.

30. Ички назорат тизимининг ишончилигини дастлабки баҳолаш амаллари аудиторлик ташкилоти томонидан мазкур Стандарт талабларини ҳисобга олган ҳолда мустақил ишлаб чиқилган усуллар ва ёндашувлар асосида амалга оширилади.

31. Аудитор ички назорат тизимининг ишончилигини дастлабки баҳолаш жараёнида қуйидагиларни инобатга олиши лозим:

а) хўжалик юритувчи субъектнинг фақат танлаб олинган вақтдаги даврини эмас, балки барча ҳисобот давридаги бухгалтерия ҳужжатларини назорат воситаси сифатида ишончилигини текшириш лозим;

б) текшириш жараёнида фаолият учун хусусиятли ёки бутун бошқа даврлар учун одатий ҳол бўлган фаолият билан таққослаганда фарқ қиладиган фаолият даврларига катта эътибор қаратиш лозим;

в) бутун ички назорат тизимининг ва (ёки) назоратнинг алоҳида воситаларининг ишончилигининг *«паст»* баҳоланиши, бошқа алоҳида назорат воситаларининг ишончилигини *«ўрта»* ёки *«юқори»* даражада баҳолашни инкор этмайди.

32. Аудиторлик ташкилоти ишончилиликни дастлабки баҳолаш жараёнлари натижаси бўйича бутун ички назорат тизимини ва (ёки) назоратнинг алоҳида воситаларининг ишончилигини *«ўрта»* ёки *«юқори»* даражада баҳолаши мумкин. Бундай ҳолда аудиторлик ташкилоти аудиторлик амалларини ушбу хулосадан келиб чиқиб режалаштириши лозим, аммо мазкур тизимга мутлоқ ишонмаслиги лозим.

33. Аудиторлик ташкилоти дастлабки баҳолаш жараёнлари натижаси бўйича бутун ички назорат тизимини ва (ёки) назоратнинг алоҳида воситаларини *«паст»* деб баҳолаган тақдирда, у буни қайд қилиб ўтиши ва кейинчалик аудиторлик амалларини шунга мос равишда режалаштириши лозим.

34. Дастлабки баҳолаш натижалари бўйича ички назорат тизимига ва (ёки) назоратнинг алоҳида воситаларига ишонч билдириш тўғрисида қарор қабул қилган аудиторлик ташкилоти аудиторлик текширувлари жараёнида ушбу тизимнинг ишончилигини тасдиқлаш амалларини бажариши лозим.

35. Ички назорат тизимининг ишончилигини тасдиқлаш амаллари аудиторлик ташкилоти томонидан мазкур ва бошқа аудиторлик фаолиятининг миллий стандартлари талабларини ҳисобга олган ҳолда мустақил ишлаб чиқилган усуллар ва ёндашувлар асосида амалга оширилади.

36. Агар аудиторлик ташкилоти ишончилиликни тасдиқлаш жараёнида ички назорат тизими умуман ва (ёки) ички назоратнинг алоҳида бир воситаси дастлабки баҳолаш жараёнида олинган баҳодан паст деган хулосага келса, бундай ҳолда у ўтказиладиган аудиторлик текширувлари натижалари бўйича ўз хулосасининг ишончилигини ошириш мақсадида бошқа аудиторлик амалларини амалга ошириш тартибини шунга мос равишда тузатиши лозим.

37. Ички назорат тизимини баҳолашнинг барча босқичлари бутун тизим ёки алоҳида назорат воситаси ишончилигининг баҳосини кўрсатган ҳолда тегишли тартибда батафсил ҳужжатлаштирилиши лозим.

V. Якуний қоидалар

38. Мазкур Стандарт Ўзбекистон Республикаси монополиядан чиқариш, рақобат ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси билан келишилган.

*Монополиядан чиқариш, рақобат
ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш
давлат қўмитаси раиси в.б.*

Б. УЛАШОВ

*Тошкент ш.,
2007 йил 9 март*

—

+

Ўзбекистон Республикаси
Адлия вазирлиги маълум қилади:
вазирликлар, давлат қўмиталари ва идораларининг
умумий мажбурий тусдаги норматив ҳужжатларини давлат
рўйхатидан ўтказиш ҳолати тўғрисида
2007 йил 7 апрелдан 13 апрелгача бўлган маълумот

I. Давлат рўйхатидан ўтказилди:

1. «Ўзбекистон Республикасига олиб кириладиган бензин ва дизель моторлари билан жиҳозланган «М2», «М3» ва «N2» тоифаларидаги янги автотранспорт воситаларини «Евро-2» экологик даражадан кам бўлмаган талабларга мувофиқлиги бўйича экологик сертификатлаштириш тартиби тўғрисидаги Вақтинчалик йўриқномани тасдиқлаш ҳақида» *Ўзбекистон стандартлаштириш, метрология ва сертификатлаштириш агентлиги, Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитасининг 2007 йил 28 февралдаги 1-н, 80-ТК-сон қарори.*

2007 йил 7 апрелда 1670-сон билан рўйхатдан ўтказилди (2007 йил 17 апрелдан кучга киради).

2. «Қимматли қоғозлар бозори иштирокчилари томонидан ошкор этилиши шарт бўлган ахборотларни «Биржа» газетасида марказлаштирилган тарзда нашр этиш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида» *Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси ҳузуридаги Қимматли қоғозлар бозори фаолиятини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш маркази Бош директорининг 2007 йил 1 мартдаги 2007-02-сон буйруғи.*

2007 йил 7 апрелда 1671-сон билан рўйхатдан ўтказилди (2007 йил 17 апрелдан кучга киради).

3. «Умумий мол-мулкни, ер участкасини ва хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатининг мол-мулкни сақлаш бўйича жой мулкдорларининг мажбурий бадалларини шакллантиришда харажатлар таркибини аниқлаш ҳамда уй-жой фондига хизмат кўрсатиш ва таъмирлаш бўйича пудрат ташкилотларининг хизматлари учун рентабелликнинг чекланган даражасини жорий этиш бўйича низомни тасдиқлаш тўғрисида» *Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Иқтисодиёт вазирлиги, Ўзбекистон «Ўзкоммунхизмат» агентлигининг 2006 йил 25 декабрдаги 104, 17, 01-1371-сон қарори.*

2007 йил 10 апрелда 1672-сон билан рўйхатдан ўтказилди (2007 йил 20 апрелдан кучга киради).

4. «Ўзбекистон Республикаси аудиторлик фаолиятининг миллий стандарти (12-сон АФМС) «Аудиторлик текширувлари жараёнида бухгалтерия ҳисоби ва ички назорат тизимини баҳолаш»ни тасдиқлаш ҳақида» *Ўзбекистон Республикаси Молия вазирининг 2006 йил 29 декабрдаги 108-сон буйруғи.*

2007 йил 12 апрелда 1673-сон билан рўйхатдан ўтказилди (2007 йил 22 апрелдан кучга киради).

II. Давлат реестридан чиқарилди:

1. Турар-жойнинг 1 м.кв умумий майдонини сақлаш ва эксплуатация қилиш тарифларини шакллантиришда харажатлар таркибини аниқлаш ҳамда рентабелликнинг чекланган даражасини жорий этиш бўйича низом. *Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Макроиқтисодиёт ва статистика вазирлиги, Ўзбекистон «Ўзкоммунхизмат» агентлиги томонидан тасдиқланган (рўйхат рақами 1068, 19.09.2001 й).*

Адлия вазирининг 2007 йил 10 апрелдаги 67-мҳ-сон буйруғи билан реестрдан чиқарилди.

Мазкур ҳужжат амалдаги қонунчиликка ўзгартиришлар киритилиши ва/ёки янги норматив-ҳуқуқий ҳужжат қабул қилиниши муносабати билан давлат реестридан чиқарилди.